

DE DELAVSKA ENOTNOST

POSEBNA IZDAJA OB II. OBČNEM ZBORU MESTNEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA LJUBLJANA

Zboru na rob

Minulemu občnemu zboru sindikata delavcev industrije in rudarstva Ljubljane ne bom pripisoval zvenelih epitetov, kot so »odločilen dogodek«, »velika prelomnica« in podobno. Zame je bil to čisto vsakdanji občni zbor in prav nobena prelomnica.

Nič se ni prelomilo na tem občnem zboru ljubljanskega sindikata delavcev industrije in rudarstva — ker se tudi ni imelo kaj prelomiti! Pod pravkar minulo mandatno dobo so delegati samo potegnili črto in sesteli uspehe in neuspehe, k temu seštevanju pa bodo zdaj začeli pritevati nove sadove svojih prizadevanj. In prav v tem, v tej kontinuiteti akcije, kontinuiteti uresničevanja sprejetih stališč je največja dragocenost tega občnega zbora.

Prevladalo je torej realistično spoznanje, da so problemi bili, da so ostali in da se jim bodo v prihodnje pridružili še novi. Resnično pomembno pa je pri tem to, da so sindikalni delavci iz delovnih organizacij jasno izpovedali svojo pripravljenost, da se s temi problemi soočijo in z njimi sprejmejo. Premikov pri tem kajpak tudi v prihodnje ne bo mogoče meriti z vati, saj bo v marsikaterem primeru bržčas še palec preveč. Če sodimo po izkušnjah iz minulih dveh let, je bil storjen v delovnih kolektivih ljubljanske industrije marsikateri premik — in za veliko pedi! Lahko bi to dokazovali s številnimi konkretnimi primeri, o čemer je besedoval prenekateri delegat na občnem zboru. Toda zdi se mi, da o teh dosežanih premikih še najbolj prepričljivo govori čedalje večje upoštevanje sindikata tako med članstvom kot v samoupravnih in upravnih vodstvih delovnih organizacij, pa tudi priznanje mestnega odbora v vodstvih osnovnih sindikalnih organizacij. Ne gre pri tem za nekakšno strahospoštovanje nižjega, za odnose, ki so pogojeni s hierarhijo nadrejenosti in podrejenosti, pač pa za priznavanje, ki se je porodilo ob skupni akciji.

Metoda dela — iz foruma prenesti prizadevanja in akcijo med članstvo, ozke kroge sindikalnih aktivistov razširjati na širok aktiv sindikalnih delavcev — se je izkazala uspešna. V tem pa je že poročstvo, da bo tudi v prihodnjem obdobju delo uspešno!

Zato pravkar minuli občni zbor mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Ljubljane ne pomeni nič drugega, kot dogovor sindikalnih delavcev o nekaterih nalozah, ki jim bodo v prihodnje dali prednost v svoji aktivnosti. Akcija bo pri tem seveda v znamenju specifičnih razmer, večje ali manjše zaostrenosti konfliktov — porazdeljene odgovornosti, idejno izhodišče pa pri tem vseeno ostaja isto in za vse enako: pospešitev procesa uveljavljanja gospodarske in družbene reforme, razvitejši samoupravni odnosi.

Nič novega navidez — in vendar se v tem poraja napredek!

Novo vodstvo MO sindikata delavcev industrije in rudarstva Ljubljana

Delegati sindikalnih organizacij industrije in rudarstva Ljubljana so na II. občnem zboru Mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Ljubljana vnovič izvolili za predsednika svojega sindikata inž. Janeza Dularja, za tajnika pa Zvonka Zagarja.

Takoj po zaključku občnega zbora se je sestel novoizvoljeni plenum in iz svoje srede izvolil predsedstvo. V njem so ob predsedniku in tajniku še Srečko Černe, Kemična tovarna Moste; Franc Jevnikar, Litostroji; Sebastijan Piskar, Pletenina; Ivica Prosen, LEK; Milan Strah, LEK; Slavko Vrzal iz Saturnusa ter inž. Janez Zaplotnik iz Inštituta »Milana Vidmarja«.

Razen članov predsedstva so v plenumu Mestnega odbora ljubljanskega sindikata delavcev industrije in rudarstva naslednje tovarišice in tovariši: Janko Berčič iz Tekstilne tovarne Medvode, Ruša Bivio iz Tovarne dekorativnih tkanin, Drago Burja — Elektro Ljubljana, Andrej Cetinski — Lesni kombinat Ljubljana, Božo Čop — Papirnica Vevče, Ivo Gorjup — Tesnilka Medvode, Stane Juvan — Modna oblačila, inž. Franc Kogoj — CP Delo, Darko Kolenc — Utensilia, Aleksander Leben — Tiskarna »Tone Tomšič«, Marjan Medved — KOT Ljubljana, Lojze Mežnarčič občinska skupščina Šiška, Franc Močnik — Iskra — aparati, Slavko Munda — Iskra — BAZ, Slavko Nečemer — Kartonažna tovarna, Franc Nemeč — občinska skupščina Moste, inž. Franc Pavlovič — Avtomontaža, Milan Puncer — Plutal, Anica Ravnikar, — Tonosa, Peter Rejce — Učne delavnice ZGM, inž. Vili Sušnik — Elektro Ljubljana, Zofka Tribušon — Kemična tovarna Moste, Zvone Tušak — Zičnica in Vukoslav Živkovič iz Litostroja.

IZBORITI MORAMO VEČJI DELEŽ PROIZVAJALCEV

Iz uvodnega referata predsednika MO sindikata delavcev industrije in rudarstva Ljubljana inž. Janeza Dularja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nekatere spremembe narekujejo objektivni razlogi, večina razlogov pa je subjektivne narave — je posledica popuščenja različnim pritiskom in interesom ožjih območij pri spreminjanju predpisov v okviru zvezne zakonodaje. Zato se je tovariš Dular zavzel, da bi morali čim več odločitev na področju zakonodaje prenesti na republike, veljavnost predpisov, bodisi zveznih ali republiških, pa ustaliti.

Predsednik Mestnega odbora sindikata delavcev industrije se je zavzel tudi za večjo skladnost pri delitvi osebnih dohodkov in za večjo akumulacijo v tistih delovnih organizacijah, kjer so osebni dohodki previsoki.

BOLJŠE SODELOVANJE MED INDUSTRIJO, TRGOVINO IN BANKAMI

V nadaljevanju svojega referata je inž. Janez Dular govoril o poglobljanju samoupravljanja, o delitvi pri delu in ustvarjanju pristnih medsebojnih odnosov: »Samouprava v delovnih kolektivih,« je med drugim dejal predsednik mestnega odbora, »si kljub velikemu napredku ponekod še vedno le stežka utira pot. Dejstvo pa je, da je v tistih delovnih organizacijah, kjer vprašanje razširjene reprodukcije ni le naloga strokovnih služb, kjer informacije o poslovnih gibanjih niso monopol redkih izbrancev, marveč je to stvar celotnega kolektiva, tudi veliko manj nezadovoljstva in več uspehov v produktivnosti dela.« Inž. Dular se je zavzel za načrtno, kvalitetno kadrovsko politiko in za dolgoročno reševanje problemov zaposlovanja, predvsem z doseganjem večje stopnje gospodarske aktivnosti. Ta prizadevanja pa morajo sloneti na jasno izdelanih programih ljubljanskega gospodarstva, posameznih panog, njihovega povezovanja z nacionalnim in državnim gospodarstvom ter s perspektivnim vključevanjem v mednarodno delitev dela. Le tako bodo delovne organizacije lahko planirale svojo

proizvodnjo in odpirale produktivna delovna mesta.

Tovariš Dular je poudaril tudi interes sindikatov za dobro poslovno tehnično sodelovanje in za hitre in bolj učinkovito razvijanje integracijskih procesov na samoupravnih osnovah. Ugotovil je, da je bil v Ljublja-

ni dosežen lep napredek na področju poslovno tehničnega sodelovanja, veliko manjši pa na področju integracijskih procesov. Integracije niso uspеле predvsem zaradi napačnih izhodišč. Še vedno se spoprijemamo s tako imenovanimi političnimi integracijami, ki niso poslovne in zato ne prinašajo kvalitetnih uspehov. Zavzeti bi se morali za večjo koncentracijo kapitala, je dejal inž. Janez Dular, hkrati pa za prepletanje kapitala med trgovino, industrijo in bankami. Dosedanje sodelovanje z bankami je obsegalo predvsem odobravanje kreditov in izterjavo anuitet. Po mnenju tovariša Dularja pa bi se morale poslovne banke bolj vključiti v poslovno življenje podjetij.

Na zaključku svojega referata se je predsednik Mestnega odbora sindikata industrije ustavil ob vprašanju življenjskih in delovnih razmer, zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja,

rekreacije, oddiha, dopustov, stanovanjskih vprašanj, prehrane na delovnem mestu, otroškega varstva, kratkica, vseh problemov, katerih reševanje tudi sodi v program dela sindikatov. Porast življenjske ravni je eden izmed osnovnih ciljev družbenega in gospodarskega življenja, je dejal tovariš Dular, zato velja opozoriti na nekatere najnoveše primere v ljubljanski industriji, ko delovne organizacije odtrgujejo sredstva skladom skupne porabe in jih v večji meri vlagajo v amortizacijo. Taki primeri pa ogrožajo družbeni standard zaposlenih.

VENOMER V AKCIJI

O čem je poročal delegat na II. občnem zboru Mestni odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Ljubljana

Obdobje med ustanovnim in II. občnim zborom opredeljujejo nekatere splošno družbeno-ekonomske determinante, ki so vtisnile svoje oboležje tudi v akcijo Mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Ljubljana. Te determinante pa so: proces uresničevanja gospodarske in družbene reforme; družbeni položaj proizvajalca, tesno povezan z razmerami v delovnem kolektivu in komuni v novih pogojih gospodarstva, čedalje bolj odvisen od osebnega prizadevanja in od poslovnih uspehov kolektiva kot celote; interesi delovnega človeka dobivajo v spremenjenih pogojih gospodarstva novo kvaliteto s povezovalnim gospodarstvom in s sodobnimi oblikami samoorganiziranja ter s

selforganiziranjem medsebojnih odnosov.

Pri svojem delu se je mestni odbor zavedal, da kolikor bolj se bo izogibal posplošenemu in forumskemu obravnavanju problemov in kolikor bolj se bo zavzemal za konkretno reševanje problemov tam, kjer se porajajo, toliko bolj se bosta krepila pomen in vpliv sindikata. Pri programiranju svojega dela je zato mestni odbor izhajal iz spoznanja, da bo lahko sindikat v mestu uspešno in učinkovito reševal aktualne družbene probleme le tako, da se bo dobro organiziral in da se bo povezal z vsemi osnovnimi sindikalnimi organizacijami v delovnih organizacijah, z mestno Zvezo sindikatov, z vsemi drugimi organi svojega strokov-

nega sindikata in Zveze sindikatov tako v republiki kakor tudi v zvezi ter hkrati tudi z vsemi drugimi družbeno političnimi dejavniki.

V minulem mandatnem obdobju je imel Mestni odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije pet plenarnih sej, štirinajstkrat je zasedalo predsedstvo, odbor pa je organiziral tudi več posvetovanj s predsedniki sindikalnih organizacij ter seminarjev. Iz obširnega dela naj v nadaljevanju povzamemo samo nekatere akcije.

● Mestni odbor je takoj po ustanovnem občnem zboru posvetil vso pozornost delovanju sindikalnih organizacij. Analiza občnih zborov sindikalnih organizacij pa je razkrila mnoge dotedanje slabosti v delu sindi-

Odnose gradimo na samoupravnem dogovarjanju

Cemu prihaja v delovnih organizacijah do konfliktnih situacij? Na vprašanje so skušali odgovoriti mnogi razpravljavci na občnem zboru Mestnega odbora sindikata delavcev industrije in pri tem poudarili, da je potrebno pri iskanju vzrokov sicer izhajati v vsaki delovni organizaciji iz njenih specifičnih razmer. Izkušnje v nekaterih podjetjih ljubljanske industrije pa vendarle opozarjajo, da je mogoče nekatere poglavite vzroke za nezadovoljstvo delovnih kolektivov strniti na skupni imenovalci: po eni strani vznemirjajo kolektive nekateri zunanji dejavniki s pogostimi spremembami zakonodaje, zlasti tistih predpisov, ki tako rekoč preko noči preusmerijo poslovni tok delovne organizacije in njen samoupravni red; po drugi strani pa je potrebno poiskati vzroke za neurejene medsebojne odnose v različnih oblikah samovoljnega krojenja samoupravnih norm in v zavestnem ali v podzavestnem odriivanju proizvajalcev od samoupravnega odločanja v delovni organizaciji.

V NASPROTJU Z INTERESI KOLEKTIVOV

Številni primeri dokazujejo, da samouprava in zakonodaja zaostajata za našim družbenim razvojem. Le dobro tretjino pristojnosti prepušča zvezna in republiška zakonodaja občinam in delovnim organizacijam. Zato kaže pripisati velik del nesoglasij za proizvajalce pogosto nerazumljivim predpisom in odločitvam, ki se rojevajo na višjih ravneh samoupravne družbe. Neugodne posledice takšnih rešitev plačujejo proizvajalci-samoupravljalci ne glede na to, ali so pri snovanju posameznih predpisov sodelovali ali ne, ali so zanje glasovali ali ne. Zato se v kolektivih spotikajo ob zgrešenih investicijah in nekaterih drugih odločitvah, ob nekaterih predpisih, ki za večino niso sprejemljivi, ker v končni posledici ne prispevajo k splošni gospodarski rasti, ampak zdaj tej, zdaj drugi veji gospodarstva zamajajo njeno stabilnost in zameglijo njen razvoj.

Poleg materialnih posledic pa take razmere resno ovirajo urejanje in utrjevanje samouprave v delovnih organizacijah. Notranja zakonodaja v delovnih organizacijah ne dohaja sprememb, zato si kdaj pa kdaj notranji samoupravni akti skočijo v lasce z zveznimi in republiški predpisi. Tudi zaradi tega prihaja včasih do nesoglasij v kolektivih, ker so delavci prepričani, da samoupravni akti veljajo in se zato po njih ravna, čeprav je medtem izšel drugačen republiški predpis. Strokovne službe pa se morajo ravnati po zakonu.

VSO POZORNOST KADROVSKI POLITIKI

V Ljubljani se je v zadnjih nekaj mesecih zvrstilo več kolektivnih sporov v nekaterih delovnih organizacijah, ki so jih ponekod izrazili s prekinitvijo dela, drugod s pritožbo ali z anonimnim pismom na ta ali drugi organ.

Povod za odkrita nasprotja so največkrat nizki osebni dohodki ali neurejeni in nesprejemljivi delitveni odnosi. Mnogokrat so delavci prepričani, da je glavni vzrok za slab materialni položaj v nestrokovnem vodenju poslovne politike in proizvodnje. Pogosto iščejo vzroke za slabe dohodke v neprehtanih poslovnih odločitvah vodstva; zato mu odrekajo pravico do visokih osebnih dohodkov in protestirajo proti delitvenim razmerjem, ki delavcem z najnižjimi osebnimi dohodki ne zagotavljajo niti osnovnih pogojev za preživljanje, medtem ko si vodstvo, ki je sodogovorno za take nizke osebne dohodke, reže prevelik kos kruha. Primeri sami po sebi opozarjajo, da velja poiskati med drugim vzrok za nesoglasja tudi v neustrezni kadrovski politiki. Poleg tega, da je od sposobnih kadrov v glavnem odvisen poslovni napredek podjetja, je hkrati res, da je od tega kadra v veliki meri odvisno, kakšni so medsebojni odnosi. Medsebojni odnosov pa ni mogoče reševati »z vrha«, ampak jih je potrebno graditi na samoupravnem dogovoru vseh članov kolektiva.

Drug odločilen vzrok za nesoglasja v kolektivih pa so posledice nekaterih sicer zelo pozitivnih poslovnih odločitev vodstev delovnih organizacij. Vendar ponekod delavci niso pripravljeni za tako preusmeritev dosti žrtvovati. Upirajo se prekvalifikacijam, premeščanju, ponekod tudi poslovno tehničnemu sodelovanju in integraciji. Tudi v takšnih primerih kdaj pa kdaj vzplamti v kolektivu in nedvomno je take požare težje gasiti, še posebno ker nekatere nazadnjaške skupine v delovni organizaciji sproti netižo razdor med delavci in jih spodbujajo k protestom.

Se zdaleč ni mogoče izčrpati vseh vzrokov, ki povzročajo nesoglasja v kolektivih. Tako bi veljalo spregovoriti tudi o neurejeni samoupravni zakonodaji, o nespoštovanju te zakonodaje, o slabem in nezadostnem obveščanju delavcev o poslovnem življenju delovne organizacije, o bolj ali manj uspešnem delovanju samoupravnih organov itd. O vseh teh vprašanjih so na občnem zboru ljubljanskega sindikata industrije in rudarstva govorili in poudarili, da take razmere terjajo resno proučitev problemov in pravočasno in bolj učinkovito ukrepanje v delovnih organizacijah.

RUDI BREGAR:

Sindikati pridobivajo pri ugledu

Primerno je, da na tem običnem zboru na kratko ocenimo dveletno dejavnost sindikata delavcev ljubljanske industrije. Ne bo odveč, če povemo, da je bilo delo tega sindikata zelo uspešno in tudi vsestransko. Skrbne priprave današnjega občnega zbora, premišljena izbira gradiva, zlasti pa obsežno in vsebinsko izčrpno poročilo odbora prav tako potrjuje, da je Mestni odbor sindikata industrije in rudarstva v ljubljanskem območju v dveh letih zelo uspešno opravil celo vrsto nalog in s tem opravičil svojo družbeno-politično vlogo.

Če bodo tudi drugi odbori strokovnih sindikatov v Ljubljani tako temeljito pripravili svoje občne zbornice, v kar pa ne dvomim, potem bo mestna zveza sindikatov na svojem občnem zboru ob koncu leta brez večjih težav lahko sumirala delovanje celotnega sindikata Ljubljane. Na osnovi tako solidnih vsestranskih analiz gospodarskih gibanj in samoupravnih odnosov bomo lahko realno programirali delovanje zveze za naslednje obdobje.

S svojim delovanjem so mestni odbori strokovnih sindikatov ovrgli tudi pomisleke nekaterih ob združevanju sindikalne organizacije v Ljubljani v enotno mestno organizacijo, češ da bo delovanje sindikatov slabše in odtrgano od osnovnih organizacij v delovnih kolektivih. V zadnjih dveh letih smo dokazali in tudi današnji občni zbor to potrjuje, da zveza sindikatov vedno bolj pridobiva na svojem pomenu, vplivu in ugledu. Tako ima članstvo vse manj razlogov obregati se ob sindikalno organizacijo, češ da je ni čutiti in da ne ve, kaj sploh dela.

Zveza sindikatov se vedno bolj uveljavlja, in to prav zaradi tega, ker imamo o vseh problemih družbeno-ekonomskega razvoja lastna stališča, oprta na široko angažiranost sindikalnega članstva in njihove interese. Ta stališča dosledno zagovarjamo in se za njihovo izvajanje zavzemamo in borimo. Zato ni mogoče sprejemati neodgovorne in neutemeljene kritike posameznikov na račun Zveze sindikatov, ki njene aktivnosti ne merijo po dejanskem naprednem sodelovanju pri urejanju družbeno-ekonomskih vprašanj, marveč samo po fizični prisotnosti predstavnikov sindikatov v njihovih ozkih krogih.

kata, zlasti pa je opozorila na neučinkovito vključevanje sindikalnih organizacij v reševanje perečih ekonomskih problemov. Težavne razmere v elektro in v kovinski industriji so narekvale, da se je mestni odbor posebej posvetil temu panogama gospodarstva. Opozoril je pristojne dejavnike zlasti na pomankljivo kreditiranje kupcev opreme, na zaostren problem nelikvidnosti v obeh gospodarskih panogah ter zahteval, da poiščemo možnosti za financiranje modernizacije proizvodnje.

Zaključki občnih zborov zaostrene ekonomske razmere v nekaterih podjetjih so odbor vzpodbudili k obisku v 9 delovnih organizacijah, ki zaposlujejo skupno 24,5% vseh v ljubljanski industriji zaposlenih delavcev, ter v neposrednih razgovorih pretehtati možnosti za intenziviranje gospodarjenja, še posebej pa ob tem opredeliti naloge sindikatov.

Na posvetovanjih v petih ljubljanskih občinah z 21 predsedniki sindikalnih organizacij si je mestni odbor prizadeval odgovoriti zlasti na naslednja vprašanja: kakšen je ekonomski položaj podjetij, kakšna je politika delovnih organizacij do zaposlovanja, kako je z izpol-

Od dobrega k boljšemu

Iz razgovora z Francem Nemcem, predsednikom komisije za interno zakonodajo pri MO sindikata delavcev industrije in rudarstva

Tovariša Franca Nemca smo v odmoru občnega zbora tega sindikata delavcev industrije in rudarstva zaprosili za kratek pomenek.

— Preden ste se zaposlili na Skupščini občine Moste-Polje, ste bili član delovnega kolektiva papirnice v Vevčah. Kako ocenjujete odnose in povezavo med mestnimi sindikati in vašo sedanjo osnovno organizacijo?

»V različnih organih mestnega odbora sindikata industrije in rudarstva smo bili v tej mandatni dobi zastopani trije člani kolektiva vevških papirničarjev. Razen tega so nas štiri-

rikrat obiskali predstavniki mestnih in drugih sindikalnih vodstev. S tega stališča nihče ne bi mogel reči, da povezava osnovne organizacije z višjimi vodstvi ne bi bila zadovoljiva in da ne bi imeli možnosti za posvete in delovne dogovore. Res je tudi to, da moj nekdanji kolektiv v tej mandatni dobi ni doživel posebnih pretresov, ki bi sami po sebi terjali tudi posredovanje mestnih sindikatov. Toda res je še nekaj drugega: v dosedanje vodstvo sindikata vevških papirničarjev so bili izvoljeni ljudje, ki so bili več kot obremenjeni z rednimi službenimi dolžnostmi. Tako se niso mogli dovolj posvetiti političnemu delu. Posledica tega je kajpak bila, da je vendarle prišlo do manjših trenj in poslabšanih notranjih odnosov, čemur bi se pa lahko izognili. Sporne zadeve smo, oziroma so razrešili; vendar bolj kompromisno kot pa odločno in radikalno. Kakor je to po svoje neprijetno, je pa tudi dragocena izkušnja. Kolikor zdaj lahko spremljam dogodek v svojem nekdanjem kolektivu, je novo vodstvo sindikata zadeve zgrabilo s prave strani.

»Čprav ste predsednik komisije za interno zakonodajo in vam najbrž ni prijetno ocenjevati delo širšega, vendar lastnega foruma, bi morda vseeno piskusili?«

njevanjem obveznosti do financiranja srednjega strokovnega šolstva in v kaj je usmerjena dejavnost sindikalnih organizacij.

»Na osnovi podatkov o gibanju zaposlovanja se je ple-num mestnega odbora zavel za kompleksno reševanje te problematike na osnovi programov razvoja, predlagal je združitev skladov skupnih rezerv gospodarstvenih organizacij in podprl zahtevo po izboljšanju kadrovske strukture v industriji, službi za zaposlovanje delavcev pa priporočil, da izoblikuje kriterije za zaposlovanje brezposelnih.

Mestni odbor je razpravljaval o devetmesečnih rezultatih gospodarjenja v ljubljanski industriji v letu 1967 ter opozoril na naraščanje stroškov, stagnacijo dohodka in na padec akumulativnosti. Na treh razgovorih s predsedniki sindikalnih organizacij pa si je odbor prizadeval zagotoviti večjo akcijsko enotnost pri uresničevanju nalog.

V pripravah na VI. kongres ZSJ je mestni odbor razpravljaval domala o vseh dokumentih, še posebej pa o osnutku resolucije o zaposlovanju, o nadaljnji organizaciji sindikatov ter o notornem statutu.

»Aktivno sem sodeloval pri delu mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva in brez samohvale bi si upal trditi, da smo zadovoljivo delovali v tej mandatni dobi. Edino, kar obžalujem, je, da že v tej mandatni dobi nismo uspeli pripraviti skupnega posveta s sindikatom delavcev storitvenih dejavnosti, na katerem bi se pogovorili o razvoju odnosov med industrijo in trgovino. To vprašanje se namreč vse bolj zaostuje.

Tudi članstvo našega sindikata vse pogosteje zastavlja in terja odgovor, naše stališče. Upam, da bomo zamujeno v kratkem roku le nadomestili s temeljitejšo, še bolj pripravljeno skupno razpravo.

Je pa seveda še veliko vprašanj, glede katerih so mnenja med članstvom močno deljena. Vsi na primer želijo, da bi sindikalni delavci v mestnih sindikatov pogosteje obiskovali osnovne organizacije. Ob enem plačnem funkcionarju, ki ga zaposluje naš strokovni odbor, kaj takega seveda ni mogoče. Nič čudnega torej, da smo zato obiskovali predvsem tiste kolektive, kjer je prihajalo do večjih problemov. Spomnil bi na Litostroj, Lesni kombinat Ljubljana, Kemično tovarno Moste, Sumi, Občutek imam, da bi se problemi teh in drugih kolektivov razreševali hitreje in z manjšim razburjenjem, če v kolektivih ne bi vladoval prepričanje, da 'lahko' za zunanjo strokovno in drugo pomoč zaprosijo

S skupnimi močmi za skupne interese

Mimogrede z Ivico Prosen, kadrovikom v tovarni farmacevtskih izdelkov »LEK« Ljubljana

Po pripovedovanju tovarišice Ivice Prosenove, kadrovika v tovarni farmacevtskih izdelkov »LEK« Ljubljana, se v praksi vse bolj občuti dejavnost mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva.

»Pomembno se mi zdi, da pretežna večina dela leži na ravnih sindikalnih delavcev-vo-lonterjev, da pa je to delo vendarle solidno, včasih tudi zelo dobro opravljeno. Različni materiali in drugo gradivo, ki ga tudi naši sindikalni organizaciji pošilja mestni odbor, so namreč tako pripravljene, da neposredno koristijo pri praktičnem delovanju v osnovni organizaciji. Navedla bom samo primer: med drugim je mestni odbor sindikata delavcev industrije in rudar-

šele tedaj, ko si sami ne vedo ali ne znajo več pomagati. Zato tudi takšne navade preprečujemo, da bi pogosteje obiskovali kolektive, kjer razmere še niso kritične, lahko pa bi se zaostri-le do takšnih meja.«

»Slednjic še vprašanje: kako ocenjujete naš današnji občni zbor?«

»Menim, da so poročila, uvodni referat predsednika in razprava opozorili na bistvene probleme, ki jih v tej ali oni obliki občuti članstvo, združeno v 180 sindikalnih organizacijah pod okriljem našega strokovnega sindikata. Všeč mi je da so med nami enotna stališča v vseh bistvenih zadevah, glede dosedanjega dela in da smo si v glavnem enotni tudi glede tega, čemur bi v prihodnje predvsem morali nameniti pozornost. S tem mislim na že omenjene nerazčiščene odnose glede pogojev gospodarjenja industrije in trgovine, na posledice nenehno se spreminjajoče zakonodaje, na vprašanja v zvezi s položajem delovne organizacije in njenega kolektiva med prisilno upravo in po njej, če prisilna uprava ni bila uspešna, na vprašanja v zvezi z življenjskimi razmerami in razvojnimi možnostmi ožjega mestnega in podeželskega območja Ljubljane in njenih občin itd. Ne rečem, da o teh zadevah doslej nismo razpravljali. Toda: čimprej se moramo prikopati do jasnih stališč, da bi jih potem skupaj z drugimi zainteresiranimi organi in organizacijami tudi začeli uveljavljati na za to pristojnih mestih.«

analiziral. Tako pa smo iz navedenih lahko razbrali, kako bi bilo najbolje ravnati in ukrepati, se pravi, da se laže posvečamo razreševanju konkretnih zadev.«

Na vprašanje, kaj sicer meni o povezavi med mestnim odborom sindikata delavcev industrije in rudarstva ter med osnovnimi organizacijami sindikata, je tovarišica Prosenova — sicer članica konference sindikata v svoji delovni organizaciji — odgovorila čisto na kratko: »To je pa nekaj, kar je treba obojestransko ocenjevati. Če kje pričakujejo, da bo mestni odbor storil tisto, česar niti sami poskusili niso, je to gola iluzija. Skratka, pobude morajo biti obojestranske, navzgor in navzdol usmerjene, če naj tudi osnovna organizacija dobro deluje. Tega pravila v našem kolektivu nismo pozabili.«

Udeleženci občnega zbora mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva so pozorno prisluhnili referatu o nadaljnjih nalogah svoje organizacije. Prebral ga je predsednik inž. Janez Dular

Iz razprave na II. občnem zboru sindikata delavcev industrije in rudarstva Ljubljana

V razpravi na II. občnem zboru ljubljanskega Mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva je v razpravi sodelovalo razmeroma veliko delegatov. Vsak po svoje so opozarjali in osvetljevali probleme ljubljanske industrije. Žal nam prostor ne omogoča, da bi jih lahko v celoti objavili, poskušali pa bomo bralcu približati razpravo vsaj z nekaterimi izvlečki.

Najprej je spregovoril inž. Miha Košak, predsednik Mestnega sveta Ljubljana:

»Včasih smo v zadregi, ko se sprašujemo, kaj pravzaprav predstavlja Ljubljana — ali je to gospodarsko ali samo administrativno središče Slovenije. Odgovor na to vprašanje je, da je Ljubljana tudi gospodarski center Slovenije in ne samo trgovsko središče. Veliko vlogo pri razvoju Ljubljane ima in jo bo imela tudi v prihodnje prav industrija. Samo nekaj podatkov, ki potrjujejo to trditev: v Sloveniji ponavadi mislimo, da je gospodarsko najmočnejši center Maribor, vendar podatki kažejo, da je najmočnejši center Slovenije Ljubljana. Varljivo je le to, ker je Ljubljana razdeljena na pet občin. V Ljubljani je v industriji zaposlenih 34.000 delavcev, kar kaže, da večina ljubljancev živi ob industriji in da je zaradi tega celoten razvoj Ljubljane življenjsko povezan z razvojem industrije.«

Ko je Franc Nemec iz občinske skupščine Ljubljana-Moste razpravljaval o nenehno spreminjajoči se zakonodaji, je med drugim dejal:

»Izredno pomembno je vprašanje vsebine zvezne in republiške zakonodaje, saj opazamo, da tako prva kot druga vse preveč posegata na področja, ki bi jih morala prepustiti v urejanje občinski zakonodaji in zakonodaji delovnih organizacij. Tem vprašanjem bi morali naši družbeni organi posvetiti več pozornosti in opraviti revizijo celotne zakonodaje. Predvsem zakonodaji v delovnih organizacijah bi morali pustiti večje pristojnosti, prav tako velja tudi za pristojnosti pri zakonskem urejanju v občinah.«

Janez Gabrovšek iz Lesnega kombinata Ljubljana pa je v razpravi zelo obširno govoril o razmerah v tem podjetju. Po njegovem so samoupravni organi Lesnega kombinata ukrepali pravilno, ko so združili tesarsko in stavbeno mizarstvo dejavnost pod eno streho, kajti tesarski obrat na Izanski cesti, ki je bil in je še pri mnogih kamenh spotike, je nerentabilen, saj je samo lani povzročil za 46 milijonov S-dinarjev izgube.

Zofka Tribušon iz Kemične tovarne v Mostah se je dotaknila samoupravljanja v delovni organizaciji. Zlasti se je v razpravi zadržala na problemu, kako je s samoupravljanjem v delovni organizaciji, če je ta pod prisilno upravo. »Nezdržno je, da v najbolj kritičnih trenutkih po naši veljavni zakonodaji onemogočamo našemu delovnemu človeku, da sodeluje pri sanaciji perečih razmer. In vendar nam praksa kaže, da zaradi samoupravljanja doslej še v nobeni delovni organizaciji ni bila uvedena prisilna uprava.«

Milan Strah iz Tovarne Lek v Ljubljani je na II. občnem zboru sindikata delavcev industrije Ljubljane govoril o nasprotjih med industrijo in trgovino:

»Dejstvo je, da je v obdobju po reformi pešala moč industrije, medtem ko se je trgovina krepila. Drugo pomembno dejstvo pa je v tem, da je ekonomska baza industrije oziroma njena reproduktivna sposobnost za več kot 40% bolj šibka, kot je v trgovini. V trgovini da 100 S-dinarjev družbenega produkta več kot 27 S-dinarjev za sklade, industriji pa le 16 S-dinarjev. Pri tem pa je treba upoštevati še vso težo zadolženosti industrije, ki je neprimerno večja kot v trgovini. Zato se seveda vsiljuje vprašanje, ali je smotno tako prelivanje družbene akumulacije. Vsa ta dejstva pa nas vodijo v logičen zaključek, da bomo imeli moderno trgovino in zastarelo ter neakumulativno proizvodnjo. Mislim pa, da gre v tem primeru za očiten defekt.«

Štefan Dragol iz ljubljanskega podjetja Saturnus je govoril o oblikah in metodah dela sindikalne organizacije. Hkrati pa se je v razpravi zavel, da bi tudi Delavska enotnost bolj smelo polemizirala o nekaterih bistvenih problemih v našem ekonomskem sistemu in da bi sindikalno glasilo več pisalo o delu osnovnih sindikalnih organizacij.

Zanimiva je bila razprava tovariša Franca Jevnikarja iz Litostroja. Na občnem zboru je govoril o samoupravljanju v delovni organizaciji in med drugim poudaril:

»Trdimo, da je pri nas samoupravljanje zaživelo. In res je zaživelo, res je, da živi in da je pionirski pohod samoupravljanja končan. Res pa je tudi, da samoupravljalci v delovnih organizacijah zahtevajo, da naj naredimo še korak dlje. Potrebno je več manevrskega prostora za samoupravo v delovni organizaciji, več samostojnosti in manj vmešavanja v notranje zadeve in odnose. Kakor se prične leto s 1. januarjem in traja 365 dni, tako naj tudi predpisi, ki uravnavajo gospodarstvo, veljajo vsaj 365 dni, če že ne morejo dlje. Tako pa se največkrat primeri, da si danes sklenil pogodbo, jutri se spremeni predpis ali zakon, s tem pa se seveda spremene tudi cene proizvodov in surovinami. In če se stvar obrne na slabše, je dohodek manjši, so osebni dohodki manjši, nezadovoljstvo narašča, prekinitve dela so pred durni... Kaj je za to kriv samoupravljalcev v podjetju, kaj direktor? Nič! Čež noč si postal siromašen, revež, nekdo drug pa bogat...«

V razpravi pa so sodelovali še Janko Berčič iz Tekstilne tovarne v Medvodah, ki je govoril o integracijskih procesih in samoupravnem dogovarjanju, Stane Vilar iz medvoškega Cololja, Jože Sintič iz Republiškega odbora sindikata industrije in rudarstva Slovenije, Francék Hudec iz Mestne konference ZK Ljubljana in Rudi Bregar, predsednik Mestnega sindikalnega sveta Ljubljane, katerega razpravo v celoti objavljamo na drugem mestu.

II. občni zbor Mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Ljubljana, delegati so se zbrali v ljubljanskem klubu poslancev 28. marca, ni pomenil samo obračuna za minulo obdobje, temveč hkrati dogovor sindikalnih delavcev o prihodnjih nalogah. Upamo, da bomo z našimi prispevki bralcem vsaj nekoliko približali delo tega zbora. Današnje posebno izdajo pa so pripravili novinarji: IVANKA VRHOVČAK, MILAN GOVEKAR, MILAN ŽIVKOVIČ in BOJAN SAMARIN.

REZERVIRANI STOLPEC

Boštjan Muravs

vodja kadrovske službe v tovarni aparatov in instrumentov »VEGA«, Ljubljana:

● Vemo, da ste reden bralec Delavske enotnosti. Kako bi ocenili njeno vsebinsko usmeritev in kaj predlagate, da bi časopis še bolj približal članstvu sindikalne organizacije?

Po svoji vsebinski usmeritvi Delavska enotnost dejansko predstavlja časopis, ki naj bi bil namenjen širšemu krogu bralcev. Zato se marsikdaj vprašujem, kje so vzroki, da DE izhaja v sorazmerno nizki nakladi, ko pa je hkrati očitno, da časopis tako vsebinsko kot tudi kvalitativno — mislim na tehniko pisanja člankov — raste iz leta v leto.

Nekako se ne morem izogniti mislim, da bi morali karkoli storiti, da bi bolj povečali bralnost Delavske enotnosti. K temu bi, po mojem mnenju, prispevali članki, ki bi v poljudnejšem jeziku obravnavali ožjo problematiko ljudi v delovnih organizacijah. Hkrati bi časopis morali brezplačno dobivati vsaj vsi člani izvršnih odborov sindikalnih organizacij in pa člani samoupravnih organov. Pri tem bi najbrž bila primerna podobna pot, kot se je zanjo odločil KOMUNIST; da se namreč časopis financira iz članarine. Če bi DE dobivali vsi člani vodstev sindikalnih organizacij, bi nedvomno bili bolj seznanjeni s problematiko; bolj bi lahko vplivali na oblikovanje politike sindikatov in s tem tudi na njihovo deprofesionalizacijo.

Slednjic še tole: ali morda ne bi razmislili o spremembi formata in sploh zasnove časopisa? V mislih imam izomske sindikalne časopise, ki so v bistvu sestavljeni iz dveh delov: iz poljudno pisanega časopisa za dom in družino, v katerem bi lahko objavljali tudi članke in reportaže iz delovnih kolektivov; oziroma iz drugega, »uradnega« dela, ki je nedvomno tudi potreben. Toda le-ta naj bi bil priloga, ne pa glavni del našega sindikalnega glasila.

Mile Raković

tajnik Mestnega odbora sindikata gradbenih delavcev Ljubljane:

● Vam je Delavska enotnost všeč, oziroma s čim se ne strinjate v tem listu?

Predvsem bi se strinjal z Milanom Geržljem, tajnikom ljubljanskih sindikatov, ko je v podobnem razgovoru povedal, da mu niso všeč poročila, ki jih pišete s sej raznih sindikalnih forumov. Ta poročila so preveč poenostavljena, oziroma včasih napisana tako, kot da na posameznem sindikalnem sestanku ni bilo nasprotujočih si mnenj o posameznih problemih. Res, ne se v poročilih z naših sestankov zadrževati le na ugodnih besedah posameznikov in na zaključkih. Pišite tudi o tem, kaj je kdo o posameznem problemu povedal, preden pridemo do zaključkov. Tako bo Delavska enotnost mnogo zanimivejša.

Razen tega ste premalo kritični tudi do dela osnovnih sindikalnih organizacij. Zakaj o delu teh organizacij skoraj vedno pišete, kot da je vse v redu. Napišite tudi to, da ta ali ona sindikalna organizacija slabo dela, če to ugotovite. Res je namreč, da se v mnogih sindikalnih organizacijah sestajajo samo formalno in problemov sploh ne vidijo, se pravi se sestajajo zaradi sestankov. Ker je še zmeraj tudi tako v našem sindikalnem delu, je prav, da ga na primeren način ožigosate.

Slednjic se sprašujem, zakaj ne bi imela Delavska enotnost posebno rubriko, preko katere bi člani sindikata spraševali sindikalne delavce in druge družbeno-politične delavce, kako bi razrešili najrazličnejše probleme. Slednji bi na ta vprašanja prav preko omenjene rubrike lahko tudi odgovarjali.

DVE STRANI MEDALJE LJUBLJANSKE OBRTI

NI DENARJA ZA OBRT

V prispevku na temo: dve strani medalje ljubljanske obrti, smo v zadnji številki Delavske enotnosti dokaj jasno nakazali problem ljubljanske obrti. Danes pa bomo skušali vsaj delno odgovoriti na vprašanje, kje so globlji vzroki, da je od 137 obrtnih podjetij, kolikor jih je v družbenem sektorju v Ljubljani, skoraj polovica teh podjetij minulo poslovno leto zaključila z izgubo ali na robu rentabilnosti. Več bi spregovorili o tistih vzrokih, oziroma slabostih, na katere zaposleni v družbeni obrti v Ljubljani lahko vplivajo, da bi jih čimprej odpravili.

NAJPREJ: SLABI KADRI
O tem smo se pogovarjali z nekaterimi delavci ljubljanskih obrtnih podjetij.

MARJAN PALIK iz obrtnega podjetja Foto Tivoli, kjer je zaposlenih 23 delavcev, pripoveduje:

»V našem podjetju smo lani dobro gospodarili. Vzroki za slabo poslovanje drugih obrtnih podjetij v Ljubljani, menim, da so predvsem v slabi organizaciji dela in nestrokovnosti. To pomeni, da so zlasti vodilni kadri tisti, ki zaradi lastne nesposobnosti ne znajo organizirati dela tako, da bi podjetje poslovalo rentabilno, čeprav je povpraševanje po raznih obrtnih uslugah prav v Ljubljani izredno veliko...«

VEKOSLAV MOČEVNIK iz ljubljanskega Protektorja pa pravi:

»Slabi kvalifikacijski strukturi vodilnih kadrov v več kot polovici obrtnih delovnih organizacij v Ljubljani lahko pripisemo, da te poslujejo z izgubo ali na robu rentabilnosti. Ne samo, da je zaradi tega kvaliteta obrtnih storitev teh podjetij zelo slaba, marveč prav zavoljo nesposobnosti vodilnih kadrov, saj kot sem seznanjen, jih večina v teh podjetjih nima niti srednje strokovne šole, ne znajo pravilno učinkovito organizirati svoje dejavnosti.«

In še **STANE SALAMON** iz obrtnega podjetja Usluga Zgoranja Šiška:

»Toliko problemov, za katere slišim, da se z njimi ubadajo druge obrtne delovne organizacije v Ljubljani, v našem podjetju sploh nimamo. Zakaj ne? Zaradi tega ne, ker smo si že izdelali res dober pravilnik o nagrajevanju po delu, ker kljub znanim težavam ljubljanske obrti nenehno skrbimo za modernizacijo našega dela in ne nazadnje, ker pustimo, da mladi ljudje s svojo strokovnostjo pridejo do veljave. V obrtnih podjetjih, kjer pa vsega tega ni, mora priti do poloma. Starejši obrtni mojstri, ki imajo gotovo precej delovnih izkušenj, se ne bi smeli vesti do mlajših kadrov zvišeno, tako kot da mladi nič ne veljajo.

Pripombo: kaj boš ti, si še premlad, da bi to znal dobro delati, je vse prepogosto slišati od starejših sodelavcev, zlasti v uslužnostnih obrtnih delavnicah...«

Podobnih izjav je ostalo v beležnici še veliko, zato smo zapisali tri najznačilnejše.

POTEM: ŠUSMARJENJE ALI DODATNO DELO NA DOMU

Tako imenovano šušmarjenje ali dodatno delo na domu je naslednji problem, ki nedvomno tudi močno zavira razvoj ljubljanske družbene obrti.

»V obdobju po reformi smo dodatno popoldansko delo na domu povsem legalizirali.« komentira **IVAN BRUMEN**, vodja strokovne službe storitvenih dejavnosti pri republiški gospodarski zbornici. »Zaradi tega se ne smemo čuditi, da posamezni delavci, ki so zaposleni v ljubljanskih obrtnih delovnih organizacijah, na svojem delovnem mestu ne dajo vsega od sebe, če lahko tako rečem, ker hranijo svoje moči za popoldansko delo na domu. Niso namreč redki primeri, da pripelješ avtomobil na ta ali oni servis in ti delavec, ki naj bi ga popravil, kar enostavno svetuje: pripeljite avtomobil v popravilo raje popoldne k meni domov, ker vam ga bom boljše in ceneje popravil. Pri tem pa se nikoli ne ve, ali je za popravilo avtomobila uporabil lasten material ali material, ki ga je prinesel iz podjetja. S tem torej, ko smo zakonsko dovolili dodatno delo na domu, ali preprosto rečeno šušmarjenje, za kar smo bili na naši zbornici že od vsega začetka proti, smo samo legalizirali dvojni zaslužek, po večini posameznih vodilnih delavcev obrtnih podjetij. S tem pa nismo omilili brezposelnosti, kar je bil tudi namen uvedbe dodatnega dela na domu.«

NATO: MALO DENARJA ZA RAZVOJ OBRTI

»Toda to še ni glavni problem, zakaj ljubljanska družbena obrt nazaduje. Vzroki so tudi v tem, da v razvoj obrti pre malo vlagamo. Zadnje dinarje smo v obrt načrtno vložili pred sedemnajstimi leti. Ta podjetja pa so zdaj zrasla že v industrijska podjetja. Od tedaj pa je bilo prav za razmah ljubljanske obrti vloženi kaj malo dinarjev.« nadaljuje **Ivan Brumen**. »Se posebej v obdobju po sprejetju gospodarske reforme, ko ni bilo vedno na voljo skoraj nobenih družbenih sredstev za razvoj te ali one gospodarske panoge, se je tudi ljubljanska obrt znašla na tleh. Obrt namreč tedaj ni imela skoraj nobenih lastnih sredstev, pa še na cene obrtnih storitev smo priti-

skali z vso silo, ker smo menili, da si s tem dvigujemo življenjsko raven nas vseh. V resnici pa je bilo prav obratno. Mnoga dobra obrtna podjetja so začela zapirati vrata, ali pa nadaljevala poslovanje v stalnih izgubah, oziroma na robu rentabilnosti.«

Po mnenju tovariša **Brumena** je potem razumljivo, da kreditni odbori pri bankah nimajo skoraj nobenega »posluha«, da bi odobrvali kredite za takšno dejavnost, ki v doglednem času ni sposobna vračati denarja. Raje dajejo kredite podjetjem tistih gospodarskih panog, za katere vedo, da jim bodo hitro in z visokimi obrestmi vrnila denar.

Edina sredstva, ki pa bi bila trenutno na voljo za vlaganje v obrt, so obresti od poslovnih skladov, ki jih plačujejo tudi vse obrtne delovne organizacije. Toda zaradi zveznih zakonskih predpisov te obresti v glavnem pobere zvezna blagajna in po dosedanjih izkušnjah kaj malo sredstev iz teh obresti vrne tja, od koder so bila zbrana.

M. Z.

... v jugoslovanskih sindikatih

Srbija

Zakaj ustavno sodišče molči

V Delavski enotnosti smo pred časom poročali, da je republiški svet sindikatov Srbije zahteval od ustavnega sodišča te republike, naj razveljavi odloke o plačevanju individualne solnine za osnovno izobraževanje odraslih, ker so le-ti v nasprotju z določili ustave. V Srbiji je namreč ta problem še posebej aktualen, saj je po uradnih statističnih podatkih vsak peti prebivalec te republike nepismen, zaposlenih pa je kar 69.760 delavcev, ki ne znajo ne brati ne pisati.

Ob vsem tem pa so srbski sindikati ugotovili, da pomeni pravo avanturo, če se posameznik odloči za to, da si pridobi vsaj popolno osnovnošolsko izobrazbo. Solnina za odrasle se namreč giblje v večernih osemletkah od 1200 pa tja do 3000 N-dinarjev. To pa je bržčas daleč previsoka cena za znanje, ki bi si ga morali »kupiti« delavci, ki imajo že tako najnižje osebne dohodke. Spričo takih razmer — izboljšal jih ni niti zakon o financiranju izobraževanja in vzgoje ter o izobraževalnih skupnostih Srbije — je kajpak dobrošno število prebivalcev in celo proizvajalcev prikrajšanih za najbolj elementarno znanje. In vendar ustava jasno govori, da so pravice vseh občanov do osnovnošolskega znanja enake — da mora biti to znanje za vsakogar brezplačno in vsakomur zagotovljeno. Zato so tudi v republiškem svetu srbskih sindikatov čedalje bolj presenečeni ob molku v republiškem ustavnem sodišču.

O integraciji in beneficiranem stažu

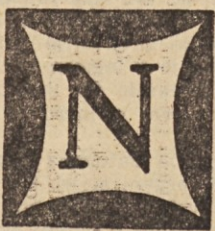
Hrvatska

Integracijski procesi v kmetijstvu so bili osrednja tema na zadnji seji predsedstva Republiškega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Hrvatske. Člani so se pri tem seznanili z nekaterimi najnovejšimi integracijskimi procesi, tako denimo s tem, da se bo v bližnji prihodnosti IPK Osijek integriral z nekaterimi kmetijskimi posestvi v Valpovu, Zupanji in v Slavonški Orahovici, podobne integracije pa namerava izvesti tudi zagrebški Agrokombinat v severni Hrvatski.

Iz zaključkov predsedstva republiškega odbora tega strokovnega sindikata lahko povzamemo, da se bodo poslednji sindikati veliko bolj aktivno vključevali v integracijske procese. To narekujejo zlasti dosedanje izkušnje, ko se je marsikatera integracija v kmetijstvu razblinila ob ozkih pogledih nekaterih vodstev delovnih organizacij ter ob osebnih interesih nekaterih vodilnih kadrov.

Predsedstvo pa je na tej seji tudi sklenilo, da bo sindikat vnovič zahteval obravnavo predloga o uvedbi beneficiranega delovnega staža na nekaterih delovnih mestih. Sindikat je namreč že lani zahteval priznanje beneficiranega delovnega staža za približno 30 poklicev iz devetih grupacij kmetijstva, živilske in tobačne industrije, vendar pa pristojni organi tej zahtevi niso ugodili. Republiški odbor je tokrat ustanovil tudi posebno strokovno komisijo, ki bo vnovič zbrala in pripravila dokumentacijo za priznanje beneficiranega delovnega staža v kmetijstvu, živilski in v tobačni industriji.

VELEBLAGOVNICA

LJUBLJANA

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin, za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo;
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje;
- za tuje kupce je v hiši menjalnica.

nama

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

- TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2
- BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1
- KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
- BLAGOVNICA NAMA, škofja Loka, Kidričeva ulica 1 a

Pravna posvetovalnica DE

● **VPRAŠANJE:** Sem v delovnem razmerju kot učiteljica in bom 31. avgusta 1969 dopolnila 33 let pokojninske dobe. Stara sem 54 let. Zaradi telesne in živčne izčrpanosti želim iti v pokoj s 1. septembrom 1969.

Rada bi vedela, koliko odstotkov pokojnine mi gre za 30 let pokojninske dobe in koliko za 33 let, kakor tudi, ali se izračuna pokojninska osnova na podlagi osebnih dohodkov v zadnjih treh ali v zadnjih petih letih zaposlitve — **H. F. PORTOROŽ**

● **ODGOVOR:** Pogoj za starostno pokojnino boste dosegli šele, ko boste dopolnili 55 let starosti, ker ste dopolnili 50 let starosti in imate nad 30 let pokojninske dobe, lahko uveljavite le pravico do predčasne pokojnine. Predčasna pokojnina se po 3. členu zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. l. SFRJ, št. 11/1969) odmeri tako, da se starostna pokojnina, do katere bi imeli pravico glede na pokojninsko dobo, če bi dopolnili starost 55 let, zmanjša za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj za 1,33 %. Starostna pokojnina za 30 let pokojninske dobe znaša za ženske 75 % pokojninske osnove, za 33 let pokojninske dobe pa 81 % pokojninske osnove. Vaša predčasna pokojnina bo za 1,33 % nižja od tako odmerjene pokojnine.

Za pokojninsko osnovo se bo vzelo povprečje valoriziranih osebnih dohodkov, po katerih ste bili zavarovani v zadnjih 5 letih, vendar največ do zneska, ki ga tvori povprečen mesečni dohodek v zadnjih dveh letih zavarovanja, povečan za 5 %. Osebnih dohodki iz zadnjih dveh let zavarovanja se bodo vzeli z nominalnim zneskom, iz prejšnjih let pa bodo valorizirani tako, da bodo ustrezali ravni osebnih dohodkov iz koledarskega leta pred zadnjim letom zavarovanja (1969), torej ravni osebnih dohodkov iz leta 1968. **M. VEHOVEC**

● **VPRAŠANJE:** Član naše sindikalne organizacije gradi hišo. Z občino je s tem v zvezi sklenil pogodbo o oddaji mestnega zemljišča v uporabo.

Sedaj je občina vložila tožbo zoper njega zaradi plačila stroškov za komunalno ureditev zemljišča, ki jih še ni plačal, čeprav tudi sama ni izpolnila obveznosti iz pogodbe, in sicer ni uredila v roku cestnega omrežja, kanalizacije, javne razsvetljave, zelenic in hudoorniškega korita.

Kakšne možnosti ima naš član v tem sporu — **P. S. CELJE**

● **ODGOVOR:** Predvsem je treba na sodišču poskusiti mirno urediti zadevo s poravnavo v tem smislu, da se obe strani zavežeta izpolniti svoje obveznosti, ki izvirajo iz pogodbe, v roku, ki ga bosta stranki sporazumno predvideli. Očitno je, da sta, po vaših navedbah, obe strani v zamudi z izpolnitvijo svojih obveznosti.

Poravnava bi bila smotrna že zaradi tega, ker je hiša, kakor omenjate, že v gradnji. Če hiša ne bi bila v gradnji, bi lahko vaš član odstopil od pogodbe zaradi neizpolnjevanja obveznosti s strani občine.

V odgovoru na tožbo, ki ga bo podal vaš sodelavec ustno na sodišču, je treba navesti te okoliščine, ki jih bo sodišče upoštevalo pri presoji. **J. TRAJCEV**

KUPON za pravno posvetovalnico DE

POSLOVNO ZDRUŽENJE

modna hiša

LJUBLJANA—MARIBOR—OSJEK

POMLADNE NOVOSTI
V KONFEKCIJI, PLETENINAH
IN METRAŽNEM BLAGU
V BOGATEM ASORTIMENTU
KROJEV, BARV IN VZORCEV
V MODNI HISI

DE

DELAVSKA ENOTNOST

Posebna izdaja za Občinski sindikalni svet Domžale

Današnja številko posebne izdaje Delavske enotnosti posvečamo pripravam na referendum o uvedbi samoprispevka za izgradnjo šolske mreže v domžalski občini. Novinarji so v minulih dneh obiskali številne delovne kolektive in občane ter od njih želeli izvedeti predvsem to, ali so za ali proti uvedbi samoprispevka. Odgovori pa so bili — razen maloštevilnih izjem — povsod pritrdilni.

Predno pa zaključimo z redakcijo današnje posebne izdaje, naj samo še povzamemo eno izmed ugotovitev iz razgovorov: negativen izid referenduma pomeni, da se bo razvoj šolstva v Domžalah zaustavil vsaj za nadaljnjih deset let!

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM OBČINSKE SKUPŠČINE DOMŽALE JOŽETOM POGAČNIKOM

PRORAČUN NE DOHAJA POTREB

Razširitev šolske mreže v Domžalah je edinole možna z materialno pomočjo občanov
Urejena šola bo zagotovila tudi boljše uspehe in bo pomenila razbremenitev staršev

Program izgradnje osnovnih šol, adaptacij in drugih potreb osnovnega šolstva se je v domžalski občini po uspešnem startu moral ustaviti. Občinska skupščina je z lastnimi sredstvi in s pomočjo kreditov zgradila v zadnjih šestih letih šolo v Radomljah, podružnično šolo v Češnjicah, osnovno šolo na Brdu in v Moravčah ter preuredila prostore v šoli na Homcu za posebno šolo. Več let je bilo potrebno, da bi si občinski proračun spet toliko opomogel, da bi prišle na vrsto nekatere prepotrebne nove šole, razširitve in adaptacije nekatere zdajšnjih šol. Kako iz te zagate, kako rešiti domžalsko šolstvo, da ne bo prepozno celiti ran neustreznih šolskih razmer?

»Občinski proračun že bremenijo odplačila anuitet za najete kredite za gradnjo šol, mimo tega pa je dobila občina letos nekatere dodatne obveznosti. Letošnji proračun znaša 20.820.000 N-din, od tega pa dobi temeljna izobraževalna skupnost skoraj polovico proračunskih sredstev: 9,22 milijona din. Tako nam ne kaže, kot da s pomočjo samoprispevkov občanov uresničimo zasnovani program izgradnje osnovnošolske mreže. Za uresničitev tega programa bi morali zbrati 14.730.000 din. Od tega bo dobro polovico ali 7.230.000 din zbrala občina deloma iz svojih sredstev, iz sredstev delovnih organizacij, v glavnem pa s krediti. Temeljna izobraževalna skupnost bo prispevala iz rednih sredstev za investicijsko vzdrževanje milijon din, občani pa bi s samoprispev-

kom zbrali v petih letih preostalih 6,5 milijona din.«

Na zborih volivcev in v pogovoru so se občani v glavnem strinjali s samoprispevkom, vendar se nekateri zadržujejo za šolo v svojemu kraju.

»Prav gotovo si vsak večji kraj želi šolo, da otrokom ne bi bilo potrebno hoditi predaleč k pouku. Vendar se je potrebno pri izbiri lokacije podrediti urbanističnim zahtevam, študijam in strokovnim analizam tako za sedanje potrebe v izgradnji osnovnih šol kot za prihodnje.

Na Viru, na primer, ni mogoče graditi šole na levem bregu Bistrice, ker je to industrijsko področje. Na drugi strani Bistrice, v Rohah, pa so rezervirane velike površine, na katerih bi po tridesetletnem urbanističnem načrtu postopno zgradili nekaj šol, prvo že v naslednjih letih.«

Kakšne spremembe si obetate v šolstvu v petih letih, ko bo program tudi izpolnjen?

»Če referendum za samoprispevek uspe, bomo za nekaj naslednjih let šolsko mrežo uredili. Na območju občine bomo zgradili štiri nove šole, pri nekaterih šolah dozidali telovadnice in nove učilnice, povsod, kjer je potrebno, pa bomo obnovili šolske prostore. Samo za investicijsko vzdrževanje bomo porabili 529.500 din. S tako obnovljenimi šolskimi kapacitetami si bomo zagotovili možnosti za kvalitetni pouk, kot ga terja sedanji čas, hkrati pa bomo uredili potrebno šolsko varstvo in razbremenili starše ter socialno službo v občini, saj sedaj dajemo za vzgojo otrok v posebnih zavodih kar 240.000 dinarjev sredstev letno. Vsa ta prizadevanja občinske skupščine, tako sodimo po raz-

pravah na zborih volivcev, občani podpirajo. Zato se vnovič obračam nanje, naj temeljito razmislijo, ko bodo glasovali na referendumu. Vedeti moramo, da le dobro urejena šola zagotavlja večje uspehe, da pomeni razbremenitev staršev in zdrav telesni in duševni razvoj otroka.«

Posebna izdaja Delavske enotnosti v Domžalah so pripravili novinarji:

- IVANKA VRHOVČAK
- MILAN GOVEKAR
- ANDREJ ULAGA
- MATJAŽ VIZJAK
- MILAN ŽIVKOVIČ in
- BOJAN SAMARIN

Občani! Delovni kolektivi!

Vse družbeno-politične organizacije v občini ugotavljamo, da je šolstvo v občini Domžale tisto področje družbene skrbi za občane, ki nikakor ne gre v korak z dinamičnim razvojem gospodarskih in drugih dejavnosti. Prav zato je čas, da to zaostalost v šolstvu reši naša generacija, saj je še kako pomemben razvoj šolstva za vse generacije, ki prihajajo.

Venomer se radi hvalimo, da ljudje že stoletja pripravljamo pomembno poslanstvo; če je temu res tako, potem bo naš čas tisti, ki bo dal temelj novim sodobnim šolam, našim otrokom pa res tisto znanje in možnosti, ki jim jih doslej tudi najboljši učitelji niso mogli dati.

Samoprispevek, o katerem se odločamo, bo potrdil, da je zavest naših občanov najboljše poročilo, na katero se v odločilnih trenutkih vedno lahko zanesemo. Zato smo prepričani, da je razumevanje naših ljudi tisto, ki bo pripomoglo našim otrokom in njihovim potomcem do tistega, do česar imajo neizpodbitno pravico — DO UČENJA IN ZNANJA, POROČENEGA V SODOBNI ŠOLI.

DRUŽBENO-POLITIČNE ORGANIZACIJE OBČINE DOMŽALE

IZ RAZGOVORA S PEDIATROM ZDRAVSTVENEGA DOMA DOMŽALE DR. MIRJAM KOVAČ:

Zdravje je doma tudi v šolskih klopeh

V otroškem dispanzerju domžalskega zdravstvenega doma smo poiskali pediatra dr. Mirjam Kovač. O referendumu za uvedbo samoprispevka za izgradnjo šolskega omrežja ji ni bilo treba pripovedovati, ker je zanj kot občinski odbornik prej zvedela kot mi. Dr. Mirjam Kovač pa je dejala: »Glejte, prepričana sem, da bomo vsi zdravstveni delavci v občini glasovali za samoprispevek — in ne z eno, temveč z obe- ma rokama!«

— Da ne bi po nepotrebnem izgubljala časa, čemu?

— Ker smo zaskrbljeni nad zdravjem otrok v naši občini. Vsako leto sistematično pregledamo dobrih 4 tisoč šoloobveznih otrok v starosti od sedmega do štirinajstega leta, ki torej dobršen del svojega otroštva prebijejo v šolskih klopeh. Ugotovitve teh pregledov pa nas vsakič znova zaskrbe. A ne bi smele skrbeti samo nas, zdravnike, temveč slehernega občana.

— Lahko posredujete katero od teh ugotovitev?

— Skozi nekaj let ugotavljamo, da se pri otrokih pojavljajo v razmeroma visokem odstotku najrazličnejše telesne okvare in zmanjšanja slabega zdravja: tako je za kakih 25 % otrok značilna slaba drža, prav toliko šoloobveznih otrok je slabokrvnih, 18% otrok ima bodisi nakazane bodisi izražene deformacije hrbtenice in prsnega koša.

— Bržčas ne mislite s tem reči, da šole dajejo invalide.

— To nakakor. Večino telesnih okvar prinesejo otroci že s seboj. Okvare hrbtenice, prsnega koša, stopal — vse to so posledice rahitisa v otroški dobi. Prav tako krivde za slabokrvnost ni mogoče naprtiti šolam. Res pa je tudi, da bi lahko marsikatero od teh okvar prav v šolskem obdobju odpravili, če bi...

— In kaj mislite s tem: če bi.

— Naj pojasnim s primeri. Posledice rahitičnih obolenj v zgodnji otroški dobi bi lahko znatno omilili, če ne odpravili s primerno telesno vzgojo. Če pa ima ena sama šola v občini telovadnico, če zele- nic okoli šol ni, potem o kakršnikoli rehabilitaciji praktično ne more biti go- vora. Res je, da težje pri-

mere napotimo na terapijo v zdravstveni dom, toda s tem še zdaleč nismo dosegli namena. In drug primer: slabokrvnost otroka ni toliko posledica šibkega materialnega stanja staršev, kot predvsem pomanjkljive prehrane otrok zaradi vsakodnevnih časovne stiske zaposlenih staršev. A tudi v tem primeru bi lahko šola opravila svojo nalogo in zagotovila otrokom prehrano, kot jo potrebujejo. Toda za primer vzemimo šolo v Dobu: pouk imajo v treh

(Nadalj. na 8. strani)

V delovnih organizacijah se pripravljani

»GLASOVALI BOMO ZA«

TOKO DOMŽALE

V sekretarjevi sobi v domžalski tovarni Toko so se zbrali VINKO KAŠNIK, predsednik sindikalne organizacije, ANTON KRAŠOVEC, sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov in MILOŠ PERŠOLJA, predsednik mladinske organizacije v Toki. Tema pogovora je bila: referendum občanov za uvedbo samoprispevka za obnovo in izgradnjo šol v domžalski občini:

»Sinoči nam je na zboru volivcev za vzhodni del Domžal ravnatelj II. osnovne šole v Domžalah podrobno obraz-

ložil, zakaj je domžalska občinska skupščina razpisala referendum in v kakšnih razme- rah se danes učijo domžalski otroci.« Je prvi povzel besedo sekretar osnovne organizacije ZK. »Vsi smo ga z navdušenjem poslušali in od številnih prisotnih občanov so bili vsi pripravljeni prispevati za šole del osebnega dohodka. Prepričan sem, da bo za to referen- dum tudi uspel. Zaposleni v naši tovarni imamo 400 pred- šolskih in 300 šoloobveznih otrok. Ali ni to dovolj zgovo- ren podatek, da smo za referen- dum in da bomo glasovali za samoprispevek. To lahko trdim tudi na osnovi zadnjega zбора delovne skupnosti naše tovarne, na katerem smo se vsi s pravim navdušenjem iz- rekli za prispevek.«

UNIVERZALE DOMŽALE

Tudi MARJAN KONJAR, predsednik sindikalne orga- nizacije v tovarni Univer- sale, ki smo ga obiskali ta- koj po pogovoru v tovarni Toko, nam je pripovedoval o podobnem razpoloženju v tovarni. Pripomnil pa je še:

»Prepričan sem, da bo referen- dum uspel. Tudi v naši tovarni smo vsi za to, da prispevamo za obnovo šol. Edini pomislek, ki ga imam, je, ali bo zbrani denar res porabljen za šole in ne za kaj drugega, kot se je doslej že marsikdaj primerilo?«

VELETRGOVINA

»NAPREDEK« DOMŽALE

Direktor domžalske vele- trgovine »Napredek« Anton Repovž bo glasoval za sa- moprispevek:

»Tri fante imam, ki hodijo v Domžalah v šolo. Šola pa, ki jo obiskujejo, je slaba. Ven- dar ta šola ni edina v dom- žalski občini, ki je neprimer- na. Večina šol je starih in ne- primernih za sodoben pouk. Čeprav bodo moji fantje osem- letko zaključili, še preden bo- mo v Domžalah začeli graditi nove šole, bom vseeno glos- val za samoprispevek. Podobno bodo verjetno glasovali vsi de- lavci iz naše trgovine — vsi smo za napredek!«

ZDRUŽENA KEMIČNA INDUSTRIJA DOMŽALE

Tudi direktor Združene kemične industrije iz Dom- žal inž. Jurij Detiček ni proti samoprispevku: »No- ben domžalski delavec ne more zanikati, da njegovi otroci ne hodijo v šolo v Domžalah, zanikati pa tudi ne more, da so šole v naši občini razen redkih izjem, dotrajale.

Če se drugače za grad- njo novih šol denarja res ne da zbrati, če je torej sa- moprispevek edina pot, po- tem tudi delavci iz ZKI ne bomo glasovali proti nje- govemu uvedbi. Mislim, da je samoprispevek, ki se bo zbiral od neto osebnega do- hodka pravičen ključ, da bo breme med vse občane enak porazdeljeno.

Samo: s samoprispevkom bomo zbrali vsega 6 milijonov N-dinarjev, zmanjka- lo nam bo kar okroglih 10 milijonov. Kje bo občina dobila ta denar, ne vem. Kreditov, ki bi jih potem težko vračali, ne smemo najeti. Zato predlagam, da bi šole v domžalski občini gradili postopoma.«

Nočejajo ostati praznih rok

Kratki obiski v delovnih organizacijah na območju krajevne skupnosti Mengeš so pokazali, da so delavci zelo dobro seznanjeni s proble- mi šolstva v občini. Ob tem pa se zavedajo, da je ureditev šol tako rekoč v njihovih rokah.

TOVARNA FILCA MENGES

V Tovarni filca smo se pogovarjali s Cirilom Urbanijo, predsednikom sindi- kalne organizacije. O raz- položenju zaposlenih v tej delovni organizaciji spričo referenduma o uvedbi sa- moprispevka nam je pripo- vedoval:

»Ko smo se pri nas pogo- varjali o referendumu, je večino zanimalo predvsem to, ali bo denar ostal v Mengšu ali pa bo šel v ka- ko drugo naselje. Veste, de- lavci pravijo približno tako- le: kolikor damo, toliko ho- čemo tudi imeti. Skratka, če bo šel naš denar zares za gradnjo nove šole v Meng- šu, potem sem prepričan, da ne bo nihče proti samopri- spevku. Opozil pa sem, da so nekateri nezaupljivi do akcije. Bojijo se, da iz vre- če, v katero bodo dajali, ne bodo ničesar dobili. Dejstvo pa je, da v Mengšu zares potrebujemo novo šolo. Sedanja stoji tik ob cesti, med dvema tovarnama, skratka, na zelo neprimernem me- stu. Vsekakor bo potrebno

zgraditi v Mengšu novo osemletko. Sam bom seveda glasoval za samoprispevek.«

TRAK, MENGEŠ

Miro Varšek, direktor to- varne pozamentarije Trak nam je povedal, da so v njegovi delovni organizaci- ji zaposleni sprejeli zamisel o uvedbi samoprispevka za gradnjo novih in za adapta- cijo sedanjih šol z navduše- njem. Na zbor volivcev so povabili ravnatelja tam- kajšnje osemletke, ki je de- lavcem razložil, da potrebu- je Mengeš novo šolo. Zdajš- nja šola zaradi neprimerne lokacije ni uporabna, saj morajo biti celo v vročih mesecih okna zaprta zaradi neznoznega trušča okoliških tovarn. Miro Varšek meni, da v Traku ne bo nikogar, ki se ne bi odločil za sa- moprispevek. Delavke, v glavnem matere, si namreč iz srca želijo, da bi imeli njihovi otroci že v nekaj le- tih sodobno šolo. In ko so na zboru volivcev v Traku glasovali o tem, kdo je za samoprispevek, ni bilo ni- kogar, ki ne bi dvignil ro- ke.

TAMIZ, MENGEŠ

No, ponekod so tudi čr- nogledi. Na primer v obrt- nem podjetju TAMIZ, kjer nam je direktor Vili Držanič tole povedal:

»Po pravici rečeno, delav- ci niso preveč navdušeni za

samoprispevek. Že pred dvema letoma, ko je uvedla krajevna skupnost podoben samoprispevek, je akcija propadla. Kako bo letos, ne vem. O zadevi smo dvakrat razpravljali na kandidacij- skih zborih...«

MELODIJA, MENGEŠ

Po tem, kar nam je v to- varni glasbenih instrumen- tov povedal Štefan Podgor- šek, predsednik sindikalne organizacije, komentirajo zaposleni akcijo precej dru- gače kot v TAMIZ:

»Seveda smo na sestanku razpravljali o samoprispev- ku. Danes pa smo prejeli še brošurice, ki obširno uteme- ljujejo potrebo po gradnji novih in adaptaciji sedanjih šol. V Melodiji menimo, da je akcija smotrna — in ta- ko misli velika večina ljudi v Mengšu. Če bomo pet let prispevali za šole, potem v nobenem primeru nečemo ostati praznih rok. Hočemo novo šolo, ki bo imela tudi telovadnico. Z adaptacijo sedanje šole se ljudje ne bodo zadovoljili, ker je le zasilna. Svojem kolegom pa sem povedal, da otroci po- trebujejo dobro šolo, da je znanje največ, kar danes lahko nudimo mladini. In delavci nikakor niso proti samoprispevku, sicer pa, en odstotek ni toliko, da bi lahko referendum propa- del...«

V delovnih organizacijah so pripravljene

To je naš dolg

OLJARNA IPK »SERVO MIHALJ«, VIR

FRAN HABJAN, direktor oljarne, nam je povedal:

»V naši občini smo s pomočjo samoprispevkov občanov že doslej veliko opravili: v Radomljah pri asfaltiranju cest, v Mengšu pri izgradnji kanalizacije itd. Poleg takšnih prispevkov pa so občani dali velika sredstva povsem samoiniciativno za ureditev javne razsvetljave, za gradnjo cest, mostov, vodovodov in kanalizacije.

Zdaj se v občini spoprijemamo z izgradnjo ustrezne šolske mreže. Prepričan sem, da bomo občani to potrebo razumeli in se z referendumom odločili za samoprispevek. Prepričan sem v to toliko bolj, ker sedanje neurejene šolske razmere prizadevajo večino občanov in ker vemo, da moramo zagotoviti našim otrokom boljše možnosti šolanja in enake pogoje za pridobivanje prepotrebnega znanja. To je naš dolg sedanjim in prihodnjim rodovom. Mnogi ljudje, ki so se po končanem osnovnem šolanju zaposlili, občutijo posledice neurejenih pogojev izobraževanja. Niso sami krivi, da jim slabo organizirane šole niso mogle dati temeljitega osnovnošolskega znanja, kot bi ga morali imeti za delo v proizvodnji ali za nadaljnje šolanje.

O vsem tem se bomo v našem kolektivnem pogovoru tudi na bližnjem zboru delovne skupnosti.

TOSAMA, VIR

IVAN CERAR, nadmojster v tkalnici v Tosami, je tudi občinski odbornik. Na sejah občinske skupščine je velikokrat prosil za besedo in v imenu svojih volivcev zahteval šolo. Virjani bodo šolo dobili. Ivan Cerar pa je v precepu:

»Kot Virjan bi želel šolo seveda na Viru, kot odbornik pa sem spoznal, da se je potrebno pri še tako vročih željah podrediti širšim interesom. Program razvoja šolske mreže je dobro zastavljen in ko bo uresničen, si bodo naši starši lahko oddahnil. S takim šolstvom v občini ni mogoče pričakovati napredka. Marsikje imajo otroci še pouk v treh izmenah, učijo se v slabo opremljenih učilnicah, telovadnico, kjer pač pride, nimajo urejenega varstva, itd. Vse to teži starše. Vem, kako so nekatere delavke zaskrbljene, ali bo njihov otrok varno prečkal cesto na poti v šolo ali iz nje. Zato je razumljivo, da so naši delavci za samoprispevek in za izgradnjo prepotrebnih šolske mreže.«

PAPIRNICA KOLIČEVO

»Kaj lahko danes dajo starši svojim otrokom? Tako sta si zastavila vprašanje in nanj tudi odgovorila IVAN JERETINA, sekretar osnovne organizacije ZK in LADO KOROSEC, predsednik sindikalne organizacije, oba pa delovodja v Papirnici v Količevu.

»Izobrazba in znanje,« sta dejala, »to je največja dota otroku za življenje. Če se bo tega zavedal vsak naš občan, ni bojazni, da referendum ne bi uspel. S proračunskimi sredstvi ni mogoče uresničiti predvidenega programa za izgradnjo ustrezne šolske mreže. V razgovoru so večinoma ljudje za samoprispevek, seveda pa pri tem zahtevajo jasen kon-

cept razvoja šolske mreže v občini. Poudarjajo, da se morajo zbrana sredstva namensko porabiti. O lokaciji posameznih šol pa naj odločajo vsestranske analize. Vsak lokalistični pritisk ogroža celotni program in je v škodo željam večine, ki gledajo na izgradnjo šolske mreže iz širših nesebičnih vidikov. Vsi se moramo zavdati: če referendum ne uspe, če se ne bomo odločili za samoprispevek, potem smo hkrati glasovali za nevzdržne razmere na področju osnovnega šolstva, razvoj šolstva pa bomo tako zavrli vsaj za deset let.«

SLOVENIJALES, RADOMLJE

V Slovenijalesu v Radomljah je delavski svet razpravljal o referendumu za samoprispevek. O tem nam je pripovedoval MARJAN STABIN. delovodja v tem podjetju. »Vsi občutimo, da je potrebno uresničiti zasnovani program izgradnje šolske mreže. O tem smo se že pogovarjali na sestanku kolektiva. Razen enega so naši delavci za samoprispevek. Pripominjali so sicer, da nekatere dosedanje podobne

akcije v Domžalah niso uspeli. Zato so rekli, da bi morali ta program dosledno uresničiti. Delavski svet bo te dni naslovil na kolektiv poseben program, v katerem bo pozval vse, naj se odločijo za samoprispevek.«

INDUPLATI, JARŠE

Razumljiva je zahteva večine, da je potrebno zbrana sredstva namensko trošiti in zasnovani program dosledno uresničiti. MARJAN SLAPSAK, predsednik sindikalne organizacije in strojni inšpektor v Induplati Jarše je k temu dodal: »Imenovati bi morali poseben odbor, ki bi mu mandatna doba potekla šele tedaj, ko bi bil program povsem uresničen. Ta odbor bi moral občasno, prav tako pa tudi ob zaključku gradenj, natanko poročati vsem občanom o porabi sredstev. Sredstva pa bi morali tako obračati, da bi lahko hkrati odprli več gradbišč.

V podjetju smo se na sestanku kolektiva že pogovarjali o referendumu za samoprispevek. Večinoma so naši delavci za samoprispevek.«

V NAČELU: za prispevek

TOVARNA PLETENIN
»RAŠICA«, OBRAT MORAVČE:

Nasproti nove šole stoji pritično poslopje, v katerem domuje moravški obrat tovarne pletenin »RAŠICA«. Poiskali smo tajnico sindikalne organizacije, Anico Penič, da bi nam odgovorila na vprašanje, kako se bo njihova organizacija vključila v priprave na referendum o samoprispevku za modernizacijo šolstva v občini. Takole je dejala:

»Pred dnevi smo imeli zbor delovnih skupnosti, na katerem nas je obratovodja informiral tudi z referendumom. Rečem lahko, da naši ljudje nimajo pomislekov, saj dejansko gre za koristno in potrebno zadevo. Želijo pa zagotovilo, da bo denar porabljen namensko in da bo v program prišla tudi telovadnica pri naši šoli. Takšno zagotovilo želimo zaradi tega, ker nočemo, da bi se iz naše doline denar še naprej odlival na druga področja; prav tako nočemo zgrešenih investicij. Ljudje se vprašujejo, ali smo res morali zgraditi sicer lep partizanski dom samo streljaj daleč od šole, ki pa zdaj sameva

in propada. Upamo, da tokrat ne bo tako, zato bo priprave na referendum podprla tudi naša sindikalna organizacija.«

»TERMIT«, DOMŽALE
PESKOKOP MORAVČE:

Poldrugi kilometer iz Moravč proti Vačam si je domžalski »TERMIT« uredil svoj peskokop. Tudi sekretarju OO ZKS v podjetju »TERMIT«, Slavku Petku, je veljalo podobno vprašanje: kako bo vaša organizacija podprla priprave na čim ugodnejši izid referenduma? Odgovoril je čisto na kratko tole:

»Sekretariat naše organizacije je o tem že razpravljal. Sklenili smo, da bomo podprli priprave na referendum. Ker so pred nami volitve v nove samoupravne organe, je to najboljša delovna skupnost, da na zborih spregovorimo tudi o tem. Mislim, da bodo naši ljudje razumeli, da šolstvo v občini moramo postaviti na trdnije noge. Vem pa, da bo hkrati izrečenih obilo ... itik, zakaj nikakor ne pride na vrsto modernizacija moravške ceste, ker ne bo dolgo, ko bomo povsem odrezani od sveta...«

7 osemletk — 1 telovadnica

Šolska telesna vzgoja ne nudi otrokom tega, kar bi jim morala

Kljub dejstvu, da domžalska občina ne šteje med najbolj siromašne v Sloveniji, nima ustreznih pogojev za telesnovzgojno dejavnost šoloobveznih otrok.

Analiza, ki so jo pred kratkim pripravili v Domžalah, med drugim ugotavlja, da potrebujejo od sedmih matičnih osnovnih šol svojo telovadnico naslednje šole: Brdo, Moravče, Radomlje, Mengeš, Dob in domžalska šola »Vecelj Perko.«

Od sedmih matičnih osnovnih šol ima torej svojo telovadnico le ena!

NOVE ŠOLE BREZ TELOVADNIC

Ob omenjenih dejstvih bi bil vsak komentar odveč. Vseeno pa smo poiskali nekaj znanih delavcev, ki se na območju domžalske občine že dolga leta ukvarjajo s problemi športa in telesne kulture sploh, in jih zaprosili, da nam povedo nekaj več o tem, kaj ima mladina na tem področju in za kaj vse je prikrajšana.

Miro Varšek direktor tovarne Trak v Mengšu in dolgoletni športni delavec nam je pripovedoval:

»Kljub temu, da imamo v domžalski občini razmeroma zelo dobro razvito športno dejavnost, so pogoji za kontinuirano telesno vzgojo šoloobveznih otrok zelo slabi. Poglejte, v minulih letih smo zgradili v občini tri nove šole, vendar vse brez telovadnic. To je po svoje zelo kratkovidna politika. Dejstvo namreč je, da se investicije v mladino vselej bogato obrestujejo. Če bi namreč našim šoloobveznim otrokom lahko zagotovili pouk telesne vzgoje, kakršnega predvideva učni načrt, bi zagotovo imeli precej manj težav z mladino, ki si zdaj išče zabavo na ulici. Skratka, medtem ko so pogoji za šolsko telesno vzgojo na našem območju zares skromni, pa je za športnike, ki želijo redno vaditi in obenem tudi tekmovali, veliko boljše poskrbljeno...«

Povsem enakih misli kot Miro Varšek, je bil tudi Jože Zevnik, direktor stanovanjskega podjetja Domžale in dolgoletni predsednik obZTK:

»Dejstvo je,« nam je dejal, »da ima šoloobvezna mladina pre-slabe pogoje za telesno vzgojo. Šole, ki so brez telovadnic, si skušajo pomagati s tem, da gostujejo v drugih šolah oziroma v drugih športnih objektih. Seveda je zavoljo takih in podobnih improvizacij pouk telesne vzgoje močno osiromašen in šole še zdaleč ne nudijo otrokom to, kar bi jim morale. Kar zadeva preostalo telesno kulturno dejavnost, so naša športna društva znana po tem, da so zelo delavna. Seveda pa se tudi na tem področju borimo s težavami, ki so predvsem materialnega značaja. Želimo namreč, da bi prav vsem, ki se želijo športno udeleževati, nudili potrebne pogoje za delo. Pri uresničevanju teh svojih načrtov pa smo pogosto nemočni, ker nimamo dovolj sredstev. Letos naj bi po prvotnem načrtu in proračunskih sredstvih občine v te namene izločili komaj 0,5 %, kar seveda ne bi zadostovalo niti za najnujnejše. Upam pa, da bo obveljal predlog Sveta za finance, po katerem bo šlo iz občinskega proračuna za telesnokulturno dejavnost blizu 200.000 N dinarjev, ali 1 % proračuna...«

»NE MOREMO BITI ZADOVOLJNI«

V Domžalah deluje 20 samostojnih športnih organizacij. Večina je zelo aktivnih, saj vključujejo v svoje vrste številne dobre športnike.

»Kljub vsem uspehom ne moremo in ne smemo biti zadovoljni z rezultati na področju telesnokulturne dejavnosti...«, nam je dejal PAVLIN ZULE, predsednik obZTK v Domžalah. »Dejstvo namreč je, da je v naših šolah iz leta v leto več solarjev s telesnimi okvarami, kar ne govori ravno v prid telesni vzgoji na šolah in dejavnosti športnih organizacij. Družbeno-politične skupnosti so sicer sprejele za nadaljnji razvoj telesne kulture številne ukrepe, ki pa niso rodili pravih rezultatov. Mnenja sem, da preveč površno skrbimo za realizacijo svojih načrtov. Poleg tega sodim, da lahko iščemo nezadovoljive rezultate na področju telesne kulture tudi v dejstvu, da ta dejavnost še ni dobila pravega mesta v družbenih načrtih, predvsem pa v načrtih komun...«

Miro Varšek, Jože Zevnik in Pavlin Zule so bili v oceni današnjega razvoja telesne kulture na območju občine Domžale zelo enotni. Tako med drugim vsi tudi sodijo, da je treba v prihodnjih letih zagotoviti šoloobveznim otrokom kvalitetno telesno vzgojo. To bo seveda izvedljivo le, če bodo vsaj matične osnovne šole dobile svoje telovadnice.

Kdor je napreden, bo glasoval za samoprispevek

Zbornica na I. osnovni šoli v Domžalah ni samo zbornica: hkrati je tudi kabinet za spravljane učil...

V Domžalah je več otrok kot včasih, šol pa toliko kot nekaj ● Izobraževanja mladih ni mogoče preložiti na kasnejši čas ● O kabinetnem pouku ne more biti niti govora ● V nove telovadnice naj imajo vstop vsi mladi ● Upokojenci bodo referendum podprli

»Referendum bo jasno pokazal, kdo v Domžalah napredno misli,« je odločno rekel dr. DRAGO PINTAR iz Domžal. »Glasoval bom za samoprispevek, čeprav so moji otroci že zdavnaj nehali trgati hlače po šolskih klopeh.«

Noben Domžalčan se v anketi ni izrekel proti samoprispevku. Povedali so nam tole:

ANTON GRILJ, elektromehaničar iz Domžal: »Glasoval bom za samoprispevek. En odstotek ni velik denar, bojim pa se, kako bodo glasovali tisti Domžalčani, ki malo zaslužijo. Že za svoja pomočnika se bojim!«

VINKO JANUŠ, zasebni gostilničar iz Domžal: »Za šolstvo ni denarja nikoli škoda. Glasoval bom za samoprispevek, še z večjim veseljem bi pa glasoval za zbiranje denarja za gradnjo gimnazije v Domžalah, ker se veliko naših otrok vozi v gimnazijo v Kamnik. Moji so se tudi.«

»Tri leta je stara moja punčka in rad bi videl, da bi hodila v lepo in moderno šolo,« je rekel domžalski mesar LUDVIK FLERIN. »Zato bom rad plačal tisti odstotek!«

»Znanja ni nikoli preveč,« pravi uslužbenec Komunalnega podjetja »Vodovod« iz Domžal ALBIN PAVLIN. »V Domžalah je sedaj dosti več otrok kot včasih, šol pa toliko kot nekaj. Naj bi zbirali denar za šolo kjerkoli, sam bom zmeraj prispeval svoj delež.«

VINKO OKRŠLAR, predsednik odbora za obrt pri Skupščini občine Domžale pa pravi: »Izobraževanje mladih ni nekaj, kar bi lahko preložili na kdaj drugič. Današnji čas zahteva od ljudi znanje. In ne slepimo se: občinska skupščina nima denarja, da bi gradila šole. Samoprispe-

vek je edini izhod. Glasoval bom zanj!«

»Seveda sem za samoprispevek,« je odločno zatrdil JANEZ LENČEK, upravnik slaščičarne »Bistrica« v Domžalah. »Moji otroci so že odrasli, rad pa bi videl, da bi moji vnučki hodili v sodobne šole, da bi se veliko naučili in da se jim kasneje v življenju ne bi bilo potrebno preveč mučiti za vsakdanji kruh!«

VIDA OCEPEK, frizerka iz Domžal, pa pravi: »Štiri otroke imam: dva sta osemletko že končala, en še hodi v šolo, najmlajša pa je stara 5 let. Šolo, ki jo obiskujejo moji otroci, dobro poznam, saj sem jo sama obiskovala. Zato bom na vsak način glasovala za samoprispevek.«

»Tudi moji starši bodo glasovali za samoprispevek,« je povedal FRANCI LAJČIČ, učenec 8. razreda osnovne šole v Domžalah. »Dobre učitelje imamo, samo šola je že stara. Sam ne bom več hodil v novo šolo, bodo pa drugi. Od srca jim privoščim, da bi hodili v sodobnejšo šolo, kot sem jaz!«

»O kabinetnem pouku pri nas ne more biti niti govora,« je potožila MARA OBERWALDER, profesorica na I. osnovni šoli v Domžalah. »Razredi so prenatrpani in zato trpi kvaliteta pouka. Za samoprispevek bom glasovala!«

»Tudi jaz bom glasovala za samoprispevek,« pravi strokovna učiteljica telovadbe ELA KOSIR. »Na naši šoli imamo telovadnico, po drugih šolah pa imajo pouk telesne vzgoje kar na hodnikih. To je nezdržno, zato bom glasovala za samoprispevek.«

»Kmalu se bom preselila v Radomlje,« je povedala MARIJA PRVINSEK, delavka v LIP Radomlje. »Rada bi videla, da bi moji otroci hodili v sodobno šolo!«

»Potrebovali bi telovadnico, ker je sedaj v Radomljah nimamo,« pravi IVICA PERGOVNIK, uslužbenka iz Radomelj. »Če bo denar res uporabljen za gradnjo novih šol in popravila že zgrajenih, bom tisti odstotek rada plačevala.«

»Razočaran sem, da so ljudje na Viru proti samoprispevku,« pravi META POGAČNIK, dijakinja iz Domžal. »Bila sem na zboru volivcev in sem poslušala ljudi: ti verjetno ne vedo, kako radi bi imeli domžalski otroci in mladina nove in sodobne šole!«

»V Ihanu imamo samo štiri razrede osnovne šole,« pravi KAROL KOKALJ,

delavec iz Ihana. »Otroke pozimi vozijo z avtobusom v Domžale v šolo, poleti pa se vozijo s kolesi. Lepo bi bilo, če bi v Ihanu dobili popolno osemletko. To nam obljubljajo. Zato bom glasoval za samoprispevek.«

TINE HANSLOWSKY, kurir iz »Tosame« pa pravi: »Če bodo gradili popolne šole s telovadnicami in

ŠRAJ, direktor »Pekarne« v Domžalah. »Samo: v telovadnico bi morali imeti vstop vsi mladi. Šport je zdrav, pohajkovanje po gostilnah pa je škodljivo!«

STANE GRČAR, gozdni delavec iz Rova pa pravi: »Glasoval bom za samoprispevek: gradimo šole! Naši otroci sedaj hodijo tudi po eno uro daleč v šolo!«

ALFONZ PIRC, tajnik krajevne skupnosti Domžale:

Če s tem referendumom ne uspemo, smo za dve leti pogoreli, je povedal Alfonz Pirc. Kajti šele tedaj lahko ponovno razpišemo referendum. Zavoljo tega moramo storiti vse, da bo referendum uspel. Veliko smo že doslej naredili... Za uspeh si nedvomno lahko štejemo, da smo o programu obnove in izgradnje šol ter o razmerah, v kakršnih se danes učijo domžalski otroci, razpravljali skoraj na vsakem sestanku — od zborov volivcev do zborov delovnih skupnosti, na sestankih sindikalnih organizacij, mladine, Zveze komunistov, Zveze borcev in drugih. Ljudje so res seznanjeni, kaj hočemo doseči z referendumom. Kar pa smo slišali pripomb, so bile v glavnem spodbudne in upravičene. Povsod pa so bili občani enotni in zahtevali, da je treba denar, zbran na območju ene krajevne skupnosti, tudi porabiti v tej skupnosti.

učilnicami za kabinetni pouk, bom glasoval za samoprispevek. To pa nam obljublja!«

»Vse naše šole so prenatrpane, zato je res skrajni čas, da začnemo v domžalski občini graditi nove šole. Glasovala bom za samoprispevek!« pravi MARIJA PISKAR, upokojenka iz Ihana.

»Delavnic za tehnični pouk ne bi smeli zanemarjati,« meni upokojenec IVAN BEVK iz Vira. »Prav bi bilo, da se otroci spoznajo z delom, še predno zapustijo šolske klopi.«

»Ko bomo gradili nove šole, moramo paziti, da bodo tudi dohodi k šolam varno speljani. V Domžalah je bilo že veliko smrtnih nesreč otrok. Za samoprispevek pa bom seveda glasoval,« pravi FRANC AVBELJ, upokojenec z Vira.

»Šolo v Radomljah že imamo, sedaj bi pa radi še telovadnico,« pravi JOŽE

»Po svoji vesti bom glasoval,« pravi slovenski skladatelj in duhovnik MATIJA TOMC. »Ne morem vam sedaj povedati, kako bom glasoval, ne bi se rad zameril ne vam, ne svojim faranom: posebno tistim, ki malo zaslužijo in imajo dosti otrok. Ti bi samoprispevek težko plačevali.«

STANE KOSIR, sekretar podjetja TOKO je prepričan:

»Na zboru delovne skupnosti in s posebno brošurico smo bili vsi seznanjeni o referendumu, na katerem bomo odločali o prispevku za izgradnjo in obnovo šol v naši občini. Če kaj poznam naš kolektiv, potem sem prepričan, da bo sleherni glasoval za prispevek.«

JOŽICA REBOLJ, tajnica v podjetju Universale: »Skrajni čas je že, da šole v naši občini končno le uredimo. Zato sem za prispevek.«

STANE KOVAČ, lastnik gostilne »Pri Kebru« v Domžalah meni: »Vsak naj spiže liter vina manj na mesec in ta denar prispeva za gradnjo in obnovo šol. Poglejte tole šolo,« je pokazal na osnovno šolo I. v Domžalah, »saj so zidovi že povsem razpokani.«

MATJAZ BROJAN, predmetni učitelj slovenščine na osnovni šoli I. v Domžalah pravi: »Nimamo kabinetov za sodoben pouk, niti nimamo prostorov za dopolnilni pouk. Naši oddelki so zelo številni, celo po 39 učencev je v enem razredu. Zavoljo prenatrpanosti bomo morali v jeseni začeti s troizmenskimi poukom.«

S to pripombo sta se strinjala tudi ravnatelj omenjene šole MILAN FLERIN in profesorica angleščine ANTONIJA SENICA.

JANKO KRALJ, pripravnik na občinski skupščini Domžale pa je rekel: »Če lahko govorim v imenu mladih Domžalčanov, potem sem prepričan, da bo prav mladina med prvimi, ki bodo glasovali za prispevek za šolstvo. Kot sem seznanjen, je tudi na terenu dovolj pripravljeno, da bo referendum uspel.«

Upokojenec TONE OKRŠLAR meni: »Če hočemo imeti normalni pouk na šolah v domžalski občini, potem je nujno, da zlasti šoli v Domžalah čimprej rekonstruiramo. Sem za to, da vsak zaposleni v naši občini prispeva denar za to rekonstrukcijo. Ob tem samoprispevku bi povedal rad še tole:

Z denarjem, ki ga bomo zbrali, pa ne bi smeli graditi pretirano razkošnih šol, morajo pa vsekakor ustrezati potrebam sodobnega pouka.«

Milčnik EMIL BALOH je predlagal: »Imam tri otroke, ki že hodijo v šolo. Za program, ki ga zdaj počujejo v šolah, so sedanjni prostori res neprimerni. En odstotek od osebnih dohodkov na mesec res ni toliko, da ga ne bi mogel sleherni od mojih kolegov prispevati za obnovo in izgradnjo šol. Podobno bi morali urediti v Domžalah tudi otroško varstvene ustanove.«

RUDOLF BODLAJ, upokojenec, pa pravi: »Upokojenci smo razpravljali o referendumu in ga odobravamo. Zavedamo se, da je potrebno šolstvo v občini urediti. Čeprav smo svoje že dali, smo pripravljene tudi sedaj prispevati svoj delež. Prosimo le, da prispevka ne plačujejo upokojenci z najnižjimi pokojninami.«

Bistrica po starem, šolstvo pa po novem koritu

S SEDANJIM ŠOLSTVOM NI MOGOČE DALJE

Ob glavni cesti, ki pe-lje skozi Domžale, Vir, Dob, bi morali na vsakih petdeset metrov opozarjati ti-soče voznikov, ki drvi-jo v obeh smereh, s prometnim znakom OTROCI NA CESTI. O tem sem tako pre-pričana, kot so Virjani, Dobjani in vsi njihovi so-sedje trdno prepričani, da je skrajni čas, da poskrbi-jo ne le za boljše šolanje svojih otrok, ampak tudi za varno pot do šole in do-mov. Več sto otrok se vsak dan ob vsakem času znaj-de na glavni cesti v prav-catem avtomobilskem vr-vežu, na poti v šolo, v Domžale in domov. Vselej se te poti niso srečno kon-čale. To je le eden izmed neizpodbitnih dokazov, da v sedanjih šolskih razme-rah ni več možno zdržati. Občani jih vedo naštetj ve-liko več:

Pavle Gros z Vira: »Po anketi, ki jo je izvedla So-cialistična zveza, je približno 500 šoloobveznih otrok na področju Vira, Količevega in Podrečja. Vsi ti otroci obiskujejo sedaj tri šole: približno 300 jih hodi v Domžale, 50 v Rodico in približno 140 na Dob. Poleg tega je v načrtu 120 novogradenj. Se pravi, da bomo imeli v kratkem na našem območju približno 600 šoloobveznih otrok, kar je tudi ekonomski razlog, da dobimo novo šolo.«

Jože Gerbec, iz Rodice: »Naše šole so v obupnem položaju in premalo jih je. Za sedanje in bodoče ge-neracije smo dolžni urediti boljše pogoje šolanja. Mi jih nismo imeli. Mnogi ljudje so zaradi tega pri-zadeti za vse življenje. Kdo je nekoč na primer iz Mo-ravč šel v gimnazijo? Ma-lo, medtem ko so domžalski otroci, ki so se šolali v ne-koliko boljnjih razmerah, v veliko večjem številu na-daljevali šolanje. Torej je prvo, kar smo dolžni storiti to, da omogočimo vsem našim mladim občanom ena-ke možnosti za pot v živ-ljenje.«

ANDREJ BREZNIK iz Doba: »V Dobo je potrebno zgraditi telovadnico. Otroci telovadi-jo na hodnikih. Kakšna je lahko telovadba v takšnih razme-rah? To je potrebno najprej urediti in vsi bomo pri tem po-magali.«

Šolo v Dobo, kjer se tre-tno gnete 450 otrok v šest-majstih oddelkih, čeprav je bi-

la zgrajena za 250 otrok s še-stimi razredi, si je vredno po-bliže ogledati. Vzoren red in čistoča v šoli zameglita res-nične razmere, zato prislunimo Lojzetu Terčku, ravnate-lju šole:

»Pouk imamo v sedmih šol-skih učilnicah, dva oddelka pa gostujeta v stanovanjski hiši. Le tako smo se ognili pouku v treh izmenah. Otroci telova-di-jo na hodnikih ali v učil-nicah. Tehnični pouk, kemijo, fiziko in druge predmete, za katere bi bili nujni kabineti, poučujemo v navadnih učilni-cah. Malice delimo na hodni-ku, mrzle seveda. Zbornica je tesna, v njej je prostora le za predmetne učitelje. Učiteljski kolektiv si prizadeva, da otroci ne bi bili prikrajšani za kva-litetni pouk. Delo na šoli je izredno težko. Težave so z de-polnilnim poukom in drugim šolskim dejavnostmi. V takih razmerah kajpak ni mogoče izboljšati šolskih uspehov. Za-to smo z veseljem pozdravili pobudo za skupno zbiranje sredstev za izgradnjo šolske mreže.«

ANICA LENARČIČ, učenka 8. razreda, predsednica pionir-ske organizacije na šoli, doma pa iz Češenika, je pripovedo-vala o podobnem. »Vidite,« je pokazala skozi okno na odda-ljene hribe, kjer so raztresene vasi Gorjuša, Brezovica in Tro-jica,« od tam se vozijo sošolci. Pravi-jo, da bodo šolo dogra-dili, tudi telovadnico bodo zgradili. Pri telovadbi nas mo-raj-jo učitelji »krotiti«, da na hodniku ne previjemo pouka v razredu. Za sestanke in krož-ke lovimo šesto učno uro, ko se izprazni eden izmed razre-dov. Naši starši vedo za vse to in vem, da bodo prispevali denar za razširitev šole.«

NA KATERIKOLI STRANI BISTRICE

»Vprašanje, ali so nove šole potrebne, ali je po-trebno sedanje dozidati, popraviti in primerno uredi-ti, je odveč,« so dejali vsi sobesedniki. Nekateri Virjani pa so po takem uvodu pristavili: »Šolo ho-čemo na Viru, na naši stra-ni Kamniške Bistrice. Ali pa ne bo nič z našim refe-rendumom.« Tako je bilo prvi dan obiska. Drugi dan smo se v sejni sobi krajev-ne skupnosti že drugače pogovarjali. Ne smemo po-zabiti, da so Virjani zelo prizadevni občani in da so si v zadnjih letih z lastni-mi rokami in prizadevnost-jo marsikaj uredili. Zdaj zahtevajo šolo, še več, šolo na Viru. **Andrej Pangeršič, predsednik krajevne skup-nosti, je eden izmed mno-gih, ki se že več let pote-gujejo za novo šolo. Ob njem se je v sejni sobi zbrala skupina Virjanov: Tine Breznik, Milan Pir-man, Franc Skol in Jože Kotnik:**

»Bistrica ni več ovira,« so dejali. »Tristo metrov gor ali dol. Šola naj bo na Ro-

jah, vendar je potrebno prek Bistrice zgraditi most, varen prehod za otroke in za druge občane, ki hodi-jo prek reke na delo. Za-htevamo pa osemrazredno osnovno šolo. Pri nas je dovolj otrok, ki bi lahko napolnili šolo, in po vseh pravilih naj bo šola tam, kjer so doma otroci. Načr-tovalci za razvoj šolske mreže so premalo upošte-vali mnenje občanov.«

Občinska skupščina je mimo drugih možnosti informiranja, kot je Občinski poročevalec in zbori volivcev, izdala tudi posebno brošuro, ki jo je do-bilo vsako gospodinjstvo; tako so se lahko vsi občani sezna-nili z nekaterimi podrobnostmi o programu izgradnje šol in o referendumu. Ni občana, ki ne bi vedel za občinsko akcijo, za zbiranje sredstev za grad-njo šol. Res pa je, da so ne-kateri občani premalo sezna-njeni, kaj, kje in kdaj se bo gradilo, dogradilo in obnavlja-lo v šolski mreži. »Ne bo tako hudo glede zahtev, kje naj bo nova šola in kakšna naj bo,« je zato dejal tov. **PANGER-SIČ. »Narobe je le to, da niso bili ljudje do podrobnosti seznanjeni s programom. Se je čas, da to storimo, in odpra-vimo vse morebitne ovire pri glasovanju za samoprispevek. Sicer v naši krajevni skupno-sti menda ni občana, ki bi na-sproval uvedbi samoprisp-evka.«**

Prav vsem ni mogoče ugo-diti. Vsak razsoden človek ve, so govorili domžalski občani, da ni mogoče šole postaviti vsakomur pred prag. **JOŽE KNEP iz Jarš pa je k temu pristavil: »Preveč se ustavlja-mo ob tem, ali bomo dobili novo šolo v središču naselja ali ob njegovem robu. Morav-čani, na primer, so se na do-bro obiskanih zborih volivcev lepo izkazali. Čeprav imajo novo šolo, privoščijo tako šolo tudi drugim krajem. Izrekli so se za samoprispevek. To je solidarnostna akcija. Samo-prispevek je edina rešitev, da zgradimo v občini ustre-zno šolsko mrežo. Imam dva otro-ka, ki še ne hodita v šolo, ko pa bosta, bi rad videl, da**

500 otrok vsak dan v avtomobilskem vrvežu
● V dobjanski šoli je v sedmih učilnicah šestnajst oddelkov; telovadba in malice na hodniku ● Vsem otrokom enake možnosti šolanja ● Odveč je razmišljati, ali je samo-prispevek potreben ali ni

UGODNA TEMPERATURA ZA SAMOPRISPEVEK

Domžalskim občanom ni potrebno posebej dokazovati, da morajo zlasti v šolstvu naprej s časom.

»Če občina ne more zgra-diti šol iz proračunskih sredstev, potem je naloga vseh občanov, da to stori-mo s skupnimi močmi,« je dejal **Jože Koželj iz Doba. »V šolstvu ne smemo za-ostajati, kajti znanje je osnova vsakemu napredku. Obrtniki dajemo sicer že precejšnje družbene dajat-ve, vendar — za šolo bom prispeval.«**

Franjo Gol z Vira: »Ne-urejeno šolstvo je v občini največji problem, zato se mi zdi pametno, da z zdru-ženimi sredstvi ta problem rešimo. Glasoval bom za sa-moprispevek.«

Veronika Osolnik, iz Spodnjih Jarš: »Zbiranje samoprisp-evka za gradnjo šol je umestna akcija. Prav je, da jo podpremo vsi ob-čani.«

Janko Ukmar iz Jarš: »Razumljivo je, da ne mo-remo pričakovati zadovolji-vih učnih uspehov ob ne-urejenem šolstvu. Zato je odveč razmišljati o tem, ali je prav, da zbiramo samo-prispevek, ali ni.«

»Samoprispevek obeta lepe možnosti, da v občini uredimo šolstvo,« sta dejali **PAVLA JEZEK in MARIJA BENKO, učiteljici na podružnični šoli v Jaršah. »Iz proračuna ni mogoče pričakovati sredstev za razvoj ustre-zne šolske**

mreže. Naša občinska skup-ščina ima zelo lep odnos do šolskih kolektivov. Kar je v njeni moči, je dala in bo še dala. Če se občani ne bodo odločili v večini za samopri-spevek, bomo še dalje života-riji z našim šolstvom. Za slab izid referenduma pa ni bojaz-ni. Vaščani razumejo potrebe v šolstvu, to so izrazili tudi na zborih volivcev. Nova šola na Rojah je dobro locirana. V prvi fazi je v načrtu štiriraz-redna šola, prav pa bi bilo, da bi že zastavljene načrte do-dlesno uresničili in v dogled-nem času šolo razširili v osem-razrednico.«

PETER GOLOB, dekan v Dobo: »V občini je zrastle mno-go stanovanjskih hiš, mnogo jih bodo še zgradili. Šolstvo mora ujeti ta razvoj. Ni mo-goče čakati, kdaj se bo v pra-računu nabralo dovolj sred-stev za novo šolo. Vse te te-žave je potrebno prikazati lju-dem. Vsakdo je pripravljen kaj žrtvovati za otroka. Zbiranje samoprisp-evkov je dobra akcija in vredno jo je priporočiti. Sedanje šole so pretesne. V vsakem dnevnem času je pouk. Mnogi otroci se morajo do šole prebijati po glavni pro-act-ni žili, kar je zelo nevarno. Zato je potrebno v Domžalah šolstvo urediti.«

Sredi Doba smo se ogla-sili še na treh kmetijah.

Ciril Birk je nejevoljen, ker so dajatve vedno več-je, živina pa vedno cenej-ša. »Sem proti zbiranju pri-spevkov za šolstvo,« je de-jal.

Andrej Videmšek: »Če bodo gradili pri dobjanski šoli, bom dal za šolo, seve-da, če bodo tudi drugi pri-spevali zanjo.«

In **Marija Habjan:** »Dob-janska šola je pretesna za toliko otrok. Seveda bo tre-ba nekaj prispevati za nje-no razširitev. Kar nas je bilo na sestanku, smo bili vsi za to, saj vsakdo ve, da sedanje šolske razmere ni-so v redu.«

Dobjanski osmošolci pri pouku angleščine. V tem razredu se učijo vse predmete — tudi telovadbo. Telovadnice, kabinetov za tehnični pouk, fiziko, kemijo in druge predmete ne poznajo, saj je na šoli le 7 učilnic za 16 oddelkov in za vse predmete.

Mala anketa na poti od Dragomlja do Trojan

OB SOGLASJU TUDI PRIPOMBE

Da ne bi bilo nesporazumov, naj kar takoj povemo, da se nihče izmed občanov, ki sem jih povprašal za njihovo mnenje o upravičenosti zbiranja samoprispevka za šolstvo, ni izrekel proti tej pobudi. Toda — kakor smo si ljudje med seboj različni, tako tudi interesi ne morejo biti vsepovsod enaki; še zlasti pa ne, če jih presojava s stališča posameznih krajevnih skupnosti. O tem sem se vnovič prepričal na poti od Dragomlja skozi Ihan in naprej proti Moravčam, od tam pa v Lukovico in skozi Blagovico na Trojane.

»NASI OTROCI NE SMEJO ZAOSTAJATI!«

Najprej sem se zaustavil pri Pavlu Peterki, upravitelju osnovne šole »Rezke Dragarjeve« v Dragomlju. Samoprispevek za gradnjo in modernizacijo šol, po njegovem mnenju, predstavlja v trenutnih razmerah edino rešitev, če želijo doseči, da bi otroci s tega območja v višje šole prihajali vsaj s približno enakim znanjem, kot njihovi vrstniki, ki obiskujejo šole v večjih središčih. Takega mišljenja je tudi večina prebivalcev in staršev iz Dragomlja in okolice, ki so s prostovoljnimi delom obnovili med vojnim povsem razdejano in požgano šolo.

Učiteljica na osnovni šoli v Ihanu, Marija Križajeva, je enakih misli. V razgovoru z ljudmi pa je opazila, da posameznikom ni povsem jasno, kolikšnem bo njihov prispevek. Mnogi pa bi se najraje odločili za fiksne zneske in ne za odstotek od zaslužka, oziroma dohodka. Razen tega: »Ljudje zahtevajo, da bo denar pametno in namensko porabljen. Ne bi se smelo zgoditi, da bi ponekod — tako kot pri gradnji cest — samo izpopolnili sedanje omrežje, drugod pa bi ostalo pri starem!«

V MORAVČAH:
ZA TELOVADNICO
IN ZA CESTO!

Pred štirimi leti so v Moravčah dogradili novo šolo, gradnjo telovadnice pa so od-

ložili. Po sedanjem programu naj bi jo zgradili na račun samoprispevka občanov. Občani, s katerimi sem se pogovarjal, so vsi po vrsti poudarjali, da bodo glasovali za samoprispevek, vendar bi glasovali z večjim navdušenjem, če bi zbrana sredstva namenili za modernizacijo ceste skozi njihovo dolino.

Gostilničar »Pri Kavki«, Lojze CERAR: »No, ja — potrebno je; nekaj več davka bom plačal, zato ne bom kdo vem kako oškodovan. Toda — če bi denar namenili za ceste, bi dvignil deset rok namesto dveh...«

Milan MOCILNIKAR, avtomehaničar v peskokopu podjetja »Termit« Domžale: »Mislim, da je akcija koristna. Ne zdi pa se mi prav, če bomo morali prispevati v enakem odstotku tisti, ki slabše, in tisti, ki dobro zaslužijo. V našem obratu pa bi vsi bolj zaslužili, če ne bi podjetje kar naprej plačevalo visokih kazni zaradi prekoračenih osnih obremenitev; tega pa je samo cesta kriva!«

Upravitelj osnovne šole »Jurija Vege« Maks ZAJC: »Bistveno pri nas je, da bo pri naši šoli zgrajena telovadnica. Zvedeti pa želimo še, kdaj jo bomo začeli graditi. Nesmiselne se mi zdijo govorice, da bi denar morali nameniti za ceste. Saj ne bi nič zalego, ko pa bi zbrali komaj 3 odstotke potrebnih sredstev!«

Ivan KOROŠEC, obrtnik: »Samoprispevek je za nas edla na možnost, da kakorkoli napredujemo z našim šolstvom.

Komur je za blagor lastnih otrok, bo glasoval — za! Zase trdim, da zaradi tega ne bom nič slabše jedel!«

Andrej VOLKAR, obratovodja v obratu »RASICA« je menil enako. Prepričan pa je, da bo vsaj v občinskem merilu denar porabljen bolj pametno, kot pa so ga pred leti porabili v Moravčah... Tako imajo povsem neizkoriščen partizanški dom, ni pa denarja za financiranje telovadnega ali kakkega drugega društva.

Franc VEHOVEC, kmet: »Rad bom plačal, da bi otroci hodili v boljše šole, če bom le mogel! Namreč zato, ker so mi arondirali zemljo in mi v zameno ponujali nekaj, kar zame ni sprejemljivo. Imam pa štiri otroke v starosti od 3 do 13 let, ki jih moram preživeti in spraviti do kruha!«

Milan KOKOLJ, sedlar in tapetnik: »Ko je sin začel hoditi v vaješko šolo v Ljubljano, sem spoznal, kako težko je za podeželske otroke šolanje v mestih. Zato mi ni žal denarja, samo da bi se naši otroci lahko šolali v primernejših prostorih in v ustrezno opremljenih šolah.«

Upokojeni šolski ravnatelj Srečko BERLOT in nekdanji upravnik zadruga v Moravčah, zdaj prav tako že upokojenec, Karel LAVRIČ, sta prav tako izrazila željo, da bi referendum uspel: »Novo šolo v Moravčah sicer imamo, čeprav ji še marsikaj manjka, ne samo telovadnica. Toda — marsikje so na istem, kot smo mi bili še pred štirimi leti. Torej si bomo morali pritrpati, čeprav morda pri cigaretah ali pa pri kozarčku...« Srečko BERLOT je v zvezi s tem dodal, da je izračunal, da se bo katerikoli strastni kadilec moral odpovedati sedmim cigaretam na dan. »Zdravju to ne bo škodilo!«

»ZNAJJE SE NIKOMUR NI ŠKOĐILO!«

Dekan na Brdu pri Lukovici Franc VROLIH je izjavil: »Znanje še nikoli ni škodilo! Kot duhovnik se nočem vmešavati v posvetne zadeve, kot državljan pa bom podpril ugoden izid referenduma, saj gre za boljše prihodnost odraslejših generacij.«

Upravitelj osnovne šole »Janko Kersnik« na Brdu Rajko HAFNER: »Na vseh sestankih v zadnjem času smo govorili tudi o samoprispevku za potrebe šolstva. Ljudje temu ne nasprotujejo. Zahtevajo le, da bo denar porabljen namensko. Takšno je tudi moje mišljenje.«

Jože KUSAR, upokojeni rudar z Učaka nad Trojanami: »Če nečemo, da bi naši otroci tako malo vedeli, kot vemo mi, moramo zbrati potrebni denar. O tem naj razmislijo tudi tisti starši, ki jim ni škoda denarja za drage igrače, zdaj pa stoka, da bodo zaradi samoprispevka morali pregloboko poseči v lastni žep.«

Rajka KONSEK, upravnica gostišča »Pri Konšku« na Trojanah: »Mislim, da samoprispevek nikogar ne bo ogrozil, čeprav je res, da prispevki in obdavčitve odnašajo vse večji del zaslužka posameznikov. Mislim pa, da bo vsaj ta denar koristno naložen, če bo porabljen namensko, kot je predvideno. Pri nas na Trojanah bo zategadelj bolj vprašanje, kako ljudi vendarle prepričati, da gre za nekaj koristnega. Sola pri nas namreč ni predvidena, ker naši otroci hodijo v Sentgotard, ki je že v zagorski občini...«

In še mnenje Mirka BENOVIČA, kmeta in gostilničarja v Blagovici, ki je odgovoril takole: »Če gre za šole, mi ni žal denarja, ki ga bom moral plačati. Sramotno se mi namreč zdi, da otroci še zdaj trgajo hlače v istih klopih, kot smo jih mi in v istih neprimernih prostorih. Zakaj ne bi zgradili nekaj novega, sedanjemu času in potrebam primerne? Prepričan namreč sem, da so minili časi, ko so nas vzgajali v prepričanju, da je tem bolj prav, čim bolj kmet ostane neumen in nelzobražen!«

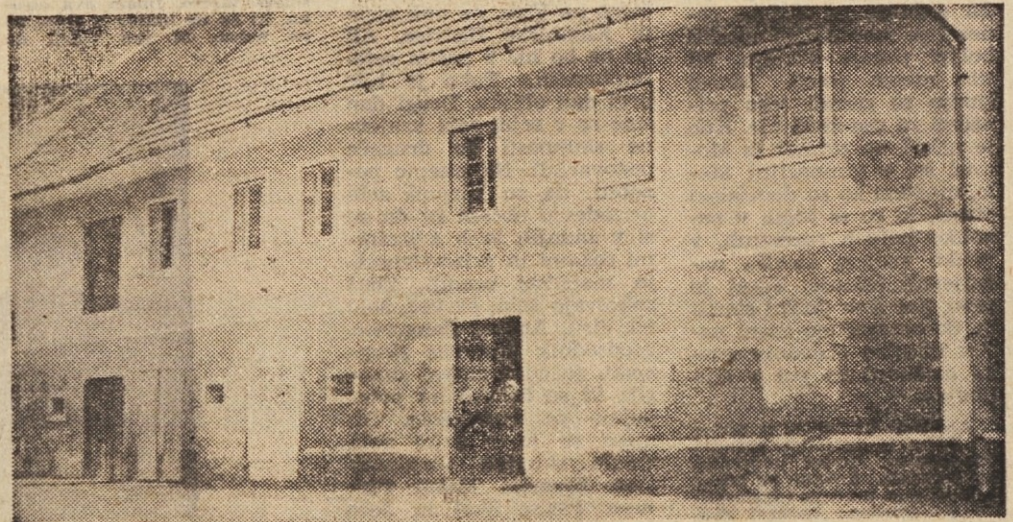
Jože OTOLANI, predsednik krajevne skupnosti Moravčice:

»Pri nas v Moravčah smo leta 1967 dobili novo šolo, ne da bi zanjo posebej prispevali. Če nam je občina pomagala razrešiti ta naš takratni problem, smo zdaj dolžni pomagati tudi mi. To je našim ljudem jasno in in upam, da bo referendum uspel.«

S tem pa ne trdim, da bo šlo gladko. Prebivalstvo na primer močno kritizira odbor naše krajevne skupnosti, zakaj ni poskrbel, da bi na našem področju samoprispevek namenili za modernizacijo ceste skozi našo dolino. Ljudem je težko dopovedati, da bi naš delež sredstev, kolikor bi jih zbrali na račun samoprispevka, le malo zalegel. Zbrali naj bi namreč nekaj več kot 20 starih milijonov, za ceste pa jih potrebujemo več kot 700! Razen tega cesta skozi našo dolino ni občinska, marveč republiška. Ustanovili smo sicer odbor za gradnjo ceste, toda ljudje težko verjamejo, da se bo obrnilo na bolje... A kot sem že rekel, vseeno upam na ugoden izid referenduma!«

STANKO SKOK, trgovski delavec pri podjetju NAPREDEK Domžale; poslovalnica v Blagovici:

»Razen najmlajšega sina, ki bo šele doštudirar za višjega sanitarnega tehnika, ostali trije otroci že imajo svoj kruh. Zato mi je osebno vzeto vseeno, kako bo z gradnjo šol. Toda — če sam nimam šoloobveznih otrok, bodo pa vnuki hodili v šolo. Redki pa so kraji v občini, ki imajo sodobno šolo, ki bi otroke lahko naučila tega, kar od njih terja današnji čas. Pri nas v Blagovici otroci na primer hodijo v sto let staro šolo; nekdanjo mežnarijo, ki se je še dandanes drži hlev. Če drugega ne, že to dvoje ne gre skupaj... Zato bom glasoval za samoprispevek, ker želim, da bi vsaj današnji in prihodnji rod pridobival znanje v primernejših prostorih in v sodobneje organizirani šoli. Za nekaj takega mi tudi denarja ni žal. Bojim pa se, da bi bilo preveč takih, ki mislijo še po starem, da je namreč dovolj, če kmet zna samo do polovice računati... Pri nas pa je takih, žal, precej...«

V tem, več kot 100 let starem poslopju, se v pritličju stiska osnovna šola v Blagovici. V zameno za sanitarije, ki so na voljo »čez ceste«, pa imajo v hiši še zdaj hlev; tako kot ga je imel nekdanji mežnar...

»Samo da bodo na občini mož beseda!«

Skupna ugotovitev anketirancev na območju Mengša, Trzina, Topol, Radomelj in okoliških krajev je, da je treba postaviti šolstvo na nove temelje ● Zamisel o samoprispevku je sprejeta z razumevanjem, vendar ljudje hočejo za svoj denar tudi nekaj dobiti...

Prebivalci Trzina, Mengša, Topol, Radomelj in okoliških vasi so na videz nezaupljivi. Dobili smo celo občutek, da nezaupljivost v marsikaterem primeru ni le navidezna in da izvira iz preteklosti, ko so ostale razne obljube neizpolnjene.

Vendar, da ne bo nespo-rorumov: za ureditev šolstva, za gradnjo novih šol, novih telovadnic in za temeljito adaptacijo sedanjih šol se prebivalci teh krajev na moč navdušujejo. To navdušenje pa ni prav nič manjše ob dejstvu, da bodo morali občani poseči v lasten žep, da bi te želje lahko uresničili.

IVAN VIDALI, predsednik krajevne skupnosti Mengeš:

»Ker si Mengšanji iskreno želijo, da bi prišli po dolgih letih do sodobne šole, bodo glasovali za samoprispevek. Prepričan sem, da bo referendum uspel. V nasprotnem primeru se bomo bodli v šolstvu z istimi težavami kot doslej. Tisti, ki bodo pri tem potegnili najkrajšo, pa bodo seveda naši otroci...«

ANTON BENDA ml., mizar, Mengeš:

»V Mengšu zahtevamo, da se bo stekal denar od našega samoprispevka na poseben račun naše krajevne skupnosti! Svoj denar hočemo namreč sami tudi porabiti. Seveda potrebujemo novo šolo! Z adaptacijo sedanje se nikakor ne strinjamo, ker njena lokacija ni primerna. Če bodo naše želje izpolnjene, potem bo referendum uspel.«

FRANC HRIBAR, delavec v TAMIZ, Mengeš:

»Zaposleni v naši delovni organizaciji nimajo pravega zaupanja do samoprispevka. Spominjam se, da je pred leti propadel referendum za samoprispevek pri gradnji ceste. Delavci se bojijo, da bodo nekaj let dali iz skupno vrečo, potem pa iz vsega ne bo nič. Če plačuješ, ne da bi za to kaj dobil, pa vsekakor ni v redu. Če bi pa kdo znal prepričati naše delavce, da bo

šel denar zares za novo šolo, potlej mislim, da bo večina glasovala za samoprispevek!«

ROMAN MALIGOJ, ravnatelj osemletke v Megšu:

»Na tej šoli sem že dolga leta. Zato zelo dobro poznam učne in delovne pogoje v naši ustanovi. Naj povem, da je šola iz prejšnjega stoletja. Ima sicer prizidek, ki je bil prvotno namenjen za vajensko šolo, danes pa ga uporabljamo mi. Šola ima le učilnice in je povsem brez kabinetov. Posluževati se moramo celo treh kletnih prostorov.

Bil sem na predvolilnem zborovanju v Traku in v Melodiji, kjer sem delavcem povedal, za kaj gre. Občutek imam, da so zelo redki tisti, ki niso za samoprispevek. Ljudje si želijo nove šole, zato mislim, da bo referendum uspel.«

CVETO ČANŽEK, učenec 7. razreda osemletke Mengeš:

»Smo brez kabinetov in brez prostorov za vaje. Vem, da se v Ljubljani številnim našim sovostnikom bolje godi, da se lahko v enakem času več in bolje naučijo. Moji starši se, razumljivo, ogrevajo za gradnjo nove šole. Zato bodo glasovali za samoprispevek.«

BLANKA GLIHA, učenka 7. razreda osemletke Mengeš:

»Naša šola nima svoje telovadnice, zato si pomagamo s telovadnico Partizana, pri tem pa vsakič izgubimo na poti 10 minut. Za šolo imamo sicer svoje igrišče, ki pa je pogosto tako blatno, da je komaj uporabno. Doma vedo za vse to. Mamica in očka sta mi povedala, da bosta glasovala za samoprispevek.«

STEFAN BABIČ, župnik, Mengeš:

»Brošurice, ki govori o samoprispevku in bližnjem referendumu sem prejel, jo prebral in tematiko temeljito preštudiral, ker s problemi šolstva nisem na tekočem. Seveda bom glasoval za samoprispevek za šolstvo. Tudi sam imam namreč interes, da so šole dobre, da ima mladina kar najboljše pogoje za pridobivanje znanja. Praksa je

namreč pokazala, da če je v šoli vse v redu in če so šole dobre, potem tudi z mladimi ljudmi ni težav.«

IVAN JERETINA, delavec iz papirnice Količevo, Radomlje:

»Glavni problem je v tem, da se ljudje ne morejo zediniti glede lokacije za novo šolo. Eni bi jo radi imeli na tej strani Bistrice, drugi pa na oni. Neumno se mi zdi, da bi vsak hotel imeti šolo pred lastnim pragom. To ni mogoče! Prepustimo to vprašanje strokovnjakom, ki bodo znali najbolje odločiti, kje je treba postaviti novo šolo!«

IVAN NASTRAN, kmetovalec, Radomlje:

»Pred leti smo že zbirali denar za novo šolo. Sedaj jo imamo, vendar — brez telovadnice. Torej bo samoprispevek vsekakor koristen! Mislim pa, da se bo denarja nabralo več, kot pa ga bomo potrebovali za šolstvo. Zato predlagam, da bi se lotili še nekaterih drugih stvari. Mislim, da bi morali v prvi vrsti regulirati potok, urediti za nas pomembne ceste in še marsikaj drugega. Sam bom glasoval za samoprispevek.«

MIHA KMETIČ, mesar, Trzin:

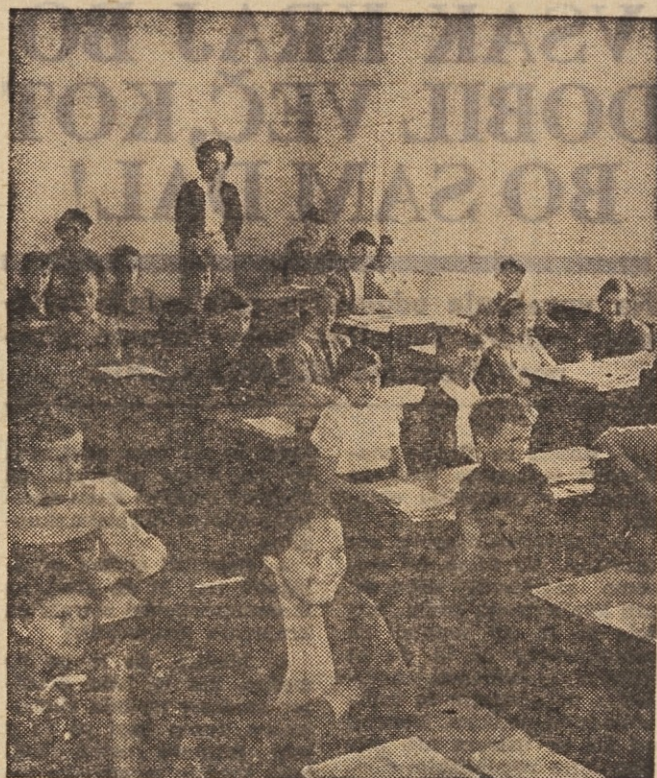
»Zakaj samoprispevek, o tem še nisem seznanjen. Tudi ničesar ne vem o referendumu, zato ne morem povedati, za kaj bom glasoval.«

FRANC MUŠIČ, precizni mehanik, Trzin:

»Brošurice, ki govori o referendumu in samoprispevku, še nisem dobil. Približno vseeno vem, za kaj gre. Ker pa gradiva še nisem preštudiral, ne vem, kako bom glasoval...«

MATEVŽ STEFE, obrtnik, Trzin:

»Celotno akcijo poznam samo površno. Vendar mislim, da gre za pametne načrte, saj, kot sem seznanjen, zelo potrebujemo nove šole. S samoprispevkom smo pri nas že marsikaj zgradili, zato je vsekakor že napočil čas, da pridejo na vrsto tudi šole. Akcijo mislim še proučiti, mislim pa, da bom glasoval za samoprispevek.«

Ni najbolj hudo, da je šola v Mengšu stara. Huje je to, da je pretesna, da nima telovadnice in da je v neposredni bližini dveh delovnih organizacij, ki povzročata nenehen hrup

POLDE ALEŠ, upokojenec-kmetovalec, TOPOLE

Razmišljanja okoli samoprispevka so danes pri nas zelo aktualna. V našem kraju se veliko pogovarjamo o tej akciji in jo vsekakor odobravamo. Kaj je ne bi? Šole so slabe in mladina potrebuje boljše...

Ob tem, ko premišljujemo o referendumu in imamo pred očmi lastne potrebe po boljših pogojih šolanja naših otrok, se malce bojimo, da bomo pet let plačevali, navsezadnje pa pri nas ne bo ničesar novega. No... v to ne gremo. Če bodo šli naši prispevki v poseben sklad krajevne skupnosti, če bomo s pomočjo zbranih sredstev dejansko lahko zgradili novo šolo v Mengšu, potlej bo referendum uspel. V to ne dvomim. V nasprotnem primeru pa ne vem, kako bo. Po pravici povedano, v Topolah se malce bojimo, da bi šel naš denar za kako novo stvar v Domžalah, od katere mi spet ne bomo ničesar imeli. Pri nas menimo, da so šli minula leta v Domžalah malce preveč na široko, da so si omislili stvari, ki niso bile nujno potrebne.

Če strnem svoje misli: sem za samoprispevek, toda pod pogojem, da se bo stekal naš denar v poseben sklad krajevne skupnosti. Nujno namreč potrebujemo novo šolo, zato se ji zlepa ne bomo odrekli. Pa še to: mislim, da potrebujejo tudi v Domžalah novo šolo. V to ne dvomim. Toda tokrat moramo biti mi prvi na vrsti.

JOŽE ZEVNIK, direktor Stanovanjskega podjetja Domžale:

Ne glede na to, da je skrb za šolstvo v bistvu naloga družbe v širšem pomenu besede, danes v naši občini pravzaprav nimamo veliko izbire. Ali nadaljujemo po starem, ali pa malo zategnemo pas in damo iz svojega žepa za gradnjo novih šol. Seveda je druga rešitev bolj pametna, če želimo doseči naš namen in poskrbeti za dobro šolanje naših otrok. Mislim, da naša mladina to tudi zasluži, pa tudi jabolko, v katero bomo ugriznili, ne bo prekislo.

S samoprispevkom bomo rešili dva problema. Izboljšali bomo kvaliteto pouka in prihranili otrokom marsikateri kilometer, ki ga morajo danes prepeščitati iz dneva v dan. Jasno pa je, da bodo nove šole potegnile za seboj tudi nove izdatke. S tem se moramo že danes sprijazniti. Novi laboratoriji, nove učilnice, novi kabineti in končno tudi nov učni kader — vse to bo zahtevalo nove izdatke iz občinskega proračuna. Torej, z gotovostjo moramo računati, da bo zahteval sodobnejši pouk tudi večje funkcionalne izdatke.

Sam nimam nobenih pomislekov do uvedbe samoprispevka. Nasprotno. Akcijo podpiram in želim, da bi pri tem uspeli. Naj imajo otroci kar najboljše možnosti za šolanje! Zato naj dodam le še to, da nima smisla na dolgo in na široko razpravljati o tem, kje naj bi bile lokacije novih šol. Jasno je, da vsaka vas ne more imeti svoje šole. Zato so prepričani glede lokacije v današnjih razmerah na moč škodljivi. Prepustimo strokovnjakom to vprašanje, ki bodo najboljše vedeli, na katerem mestu je nova šola zares potrebnal

VSAK KRAJ BO DOBIL VEČ, KOT BO SAM DAL!

Na vprašanja odgovarja predsednik izvršnega odbora Temeljne izobraževalne skupnosti Domžale JERNEJ LENIČ

— Katere so glavne značilnosti sedanjega šolskega omrežja v domžalski občini?

— Predvsem njegova nerazvitost. Na šolah ne moremo zagotoviti učencem niti kvalitetnega pouka, kaj šele da bi jih vzgajali za samoupravljavce in da bi njihove sposobnosti razvijali z dopolnilnim in individualnim poukom. Nobena od šol ne ustreza niti minimalnim republiškim normativom o pogojih šolanja. Tudi novozgrajene šole ne. Podružnice šole pa so poglavje zase. Nekatere so že praznovale stoto obletnico, druge jo bodo, če kmalu ne zgradimo novih.

— Zakaj samoprispevek za izpopolnitev šolskega omrežja?

— Preprosto zato, ker sicer še desetletja ne bomo mogli razrešiti šolskega problema. Šolstvo že zdaj obremenjuje občinski proračun z več kot 50%. Če bi torej hoteli samo iz proračuna reševati šolstvo, potem bi se morali odreči vsemu drugemu: zdravstvu, komunalni itd. Na to pa seveda ne bo nihče pristal.

— Kaj naj torej pomeni uvedba samoprispevka?

— Predvidevamo, da bi v petih letih zbrali s samoprispevkom 6.500.000 din. K temu bo temeljna izobraževalna skupnost Domžale prispevala milijon din, občinska skupščina pa bi s sredstvi iz proračuna in s prispevki delovnih organizacij, v prvi vrsti pa s kreditom republiške temeljne izobraževalne skupnosti zagotovila sredstva v višini 7.320.000 din. S temi sredstvi pa bi v šestih letih tako razširili šolsko omrežje in ga v tolikšni meri izpopolnili, da bi na vseh šolah in za vse otroke v občini zagotovili razmere, kot jih določajo republiški normativi.

— Ponekod se občani boje, da njihovi otroci ne bodo deležni sredstev, ki jih bodo zdaj prispevali?

— Ta bojazen je odveč. Program izpopolnitve šolskega omrežja je dovolj podrobno obrazložen, z njim pa se je lahko seznanil sleherni občan. Nobenega prelivanja sredstev ne bo, kot se boje ponekod. Vsak šolski okoliš bo zagotovo dobil vsaj še enkrat toliko sredstev, kot jih bodo občani zbrali s samoprispev-

kom. In od tega programa ne bo nihče odstopil. Za njegovo izvedbo mora sprejeti poročstvo občinska skupščina.

— Nekateri občani predlagajo, naj bi se sredstva iz samoprispevka zbirala na krajevnih skupnostih?

— Mislim, da to ne bo možno, ker bi taka drobitev sredstev ne bila ekonomična, razen tega pa bi v tem primeru ostali tudi brez kredita republiške temeljne izobraževalne skupnosti, brez katerega pa ne moremo rešiti našega šolskega problema. Ta zahteva občanov je seveda pogojena z bojaznijo, da bi se sredstva prelivala, da bi bil kateri od šolskih okolišev prikrajšan. Rekel pa sem, že, da ne bo nihče prikrajšan. Sredstva iz samoprispevka in iz drugih virov se bodo stekala v poseben sklad, s katerim bo upravljali in gospodarili poseben in zares širok upravni odbor. Ta odbor bo sestavljal tudi prioriteto lestvico posameznih investicij, program kot celota pa mora biti izveden v šestih letih. Tako o sestavi prioritete lestvice investicij kot o mesečni in letni porabi sredstev sklada pa bodo razpravljale in preko svojih članov v upravnem odboru odločale vse krajevne skupnosti. Gospodarjenje s tem skladom bo torej povsem javno, o prednosti posameznih naložb pa se bodo odločali na kar najbolj demokratičen način.

(Nadalj. z 2. strani)

izmenah, tako da se učilnice ne morejo niti dodobra prezračiti, šolska kuhinja pa je na hodniku. Mislim, da je vsakomur jasno, da prosvetni delavci ob še tako velikih prizadevnostih ne morejo otrokom zagotoviti primerne hrane.

— In kaj storiti?

— Odpravimo vzroke, pa bodo tudi naši otroci bolj zdravi. Za kaj gre: razen šole v Radomljah in delo-

Breme ne bo pretežko

Iz razgovora s podpredsednikom občinske skupščine Domžale in predsednikom pripravljalnega odbora za izvedbo referenduma JANEZOM KRALJEM

— Kdaj in kako ste zasnovali priprave na referendum o uvedbi samoprispevka za izpopolnitev šolskega omrežja?

— Ze dlje nam je jasno, da razširitve šolskega omrežja ne moremo zagotoviti samo s sredstvi iz občinskega proračuna. Torej je bilo le vprašanje časa, kdaj bo občinska skupščina občanom predlagala uvedbo samoprispevka. Pred približno pol leta pa smo se začeli pripravljati nanj. Zbrali smo popolno dokumentacijo zdajšnjih razmer v šolstvu. Kakšne so te razmere, bržčas že veste. Da pa bi ugotovili tudi prihodnje potrebe, smo obenem zbrali podatke o gibanju prebivalstva po naseljih in o predvidenem porastu števila otrok v šolskih okoliših.

— So občani seznanjeni s ugotovitvami?

— O tem so razpravljale vse družbeno-politične organizacije v občini, vse krajevne skup-

nosti, sindikati v delovnih organizacijah, o tem smo poročali v občinskem informatorju, govorili na zborih volivcev, slednjič pa so problemi in rešitve dovolj temeljito obdelane v brošuri, ki smo jo v teh dneh razposlali vsem gospodinjstvom v občini.

— Če referendum uspe, kdo bo plačeval samoprispevek?

— Po odloku občinske skupščine naj bi samoprispevek plačevali zaposleni občani naše občine v višini 1 odstotka vseh izplačanih neto osebnih dohodkov, 1 odstotek od pokojnin vsi upokojeenci, ki prejemaajo mesečno pokojnino, večjo od 600 N-dinarjev, 1 odstotek od katastrskega dohodka kmetijskih zavezancev, in če katastrski dohodek presega 200 N-dinarjev, 1 odstotek od osnove čisti stega osebnega dohodka pa tudi zavezanci od obrtnih in drugih poklicnih dejavnosti. Vsakdo si lahko sam izračuna,

kakšno obremenitev bo zanj pomenil samoprispevek. Lahko pa rečemo, da ta obremenitev ne bo prehuda. Razen tega bo svet za finance v upravičenih primerih lahko odobrili tudi olajšave in celo oprostitev plačevanja samoprispevka. Res je tudi to, da s poenotenjem odstotka manj obremenjujemo kmetičko prebivalstvo, to pa za voljo slabih pogojev kmetovanja v naši občini.

— In kdaj bo referendum?

— Občani se bodo izrekli o samoprispevku v nedeljo, 13. aprila letos, ko bodo splošne volitve.

— Kdo ima pravico glasovati za ali proti samoprispevku?

— Vsakdo, ki ima pač volilno pravico.

— Torej bodo lahko glasovali tudi tisti občani, ki ga ne bodo plačevali?

— Ker gre za solidarnostno akcijo, mislim, da je prav, če se o samoprispevku izrečejo vsi občani. Če nekateri upokojeenci ne bodo plačevali samoprispevka, velja pojasniti, da so le-ti svoje že dali družbi. Mladina pa bo po drugi strani že tako kmalu začela dajati.

— Če referendum uspe, kdo bo gospodaril s sredstvi?

— Sredstva, zbrana s samoprispevkom, bomo nalagali v samostojen sklad, z njimi pa bo gospodaril poseben upravni odbor. Krajevne skupnosti bodo imele natančen pregled nad zbranimi sredstvi in seveda tudi letnimi plani porabe. Upravni odbor pa bo po referendumu skupaj s krajevnimi skupnostmi izdelal tudi podroben program porabe sredstev in gradnje objektov. S tem, mislim, je zagotovljena namenska poraba sredstev, demokratičnost odločanja in preprečeno je sleherni prelivanje sredstev.

Zdravje je doma tudi v šolskih klopeh

ma še na Brdu in v Moravčah nobena od matičnih osemletk ne ustreza sodobnim normativom za zdravo vzgojo otrok. Podružnične šole so v tem primeru kajpak poglavje zase. Zame kot zdravnika so tako zlasti pereče naslednje zadeve: prepolne učilnice, pomanjkanje telovadnic, zelenic, rekreacijskih naprav ob šolah, prenatrpanost učnih programov, ki so pravzaprav sestavljeni tako, da zahtevajo celodnevno biva-

nje otrok v šoli, česar pa nobena šola še ne more zagotoviti. Kaj bi zavlačevala: v šolah bi morali zagotoviti ne le dobre pogoje za učinkovit pouk, temveč obenem tudi pogoje za zdrav razvoj otrok. Tega za sedaj ne moremo ne v prvem ne v drugem primeru. In vidite, prav zato zdravstveni delavci tako zelo podpiramo uvedbo samoprispevka za izgradnjo sodobnega šolskega omrežja v domžalski občini.

• POGOVOR Z UPRAVLJAVCI • POGOVOR Z UPRAVLJAVCI • POGOVOR Z UPRAVLJAVCI • POGOVOR Z UPRAVLJAVCI •

Želja: avtomatska likalnica

V Grobljah pri Domžalah že od januarja trajajo seminarji za sindikalne delavce osnovnih sindikalnih organizacij s področja Ljubljane.

Organizira jih ljubljanski Mestni sindikalni svet.

Med udeleženci so predsedniki in tajniki pa tudi člani izvršnih odborov sindikalnih organizacij.

Preko 1000 sindikalnih delavcev se bo zvrstilo na vseh seminarjih, ki bodo zaključeni do konca aprila. Obširnejšo reportažo z enega od seminarjev bomo objavili v prihodnji številki. Za danes pa smo se pogovarjali z MARIJO GREGORŠANEC iz krojaškega podjetja »Novost« iz Ljubljane, ki se je kot tajnica osnovne sindikalne organizacije udeležila seminarja minuli teden v skupini za storitvene dejavnosti.

V ljubljanskem delovnem kolektivu »Novost«, kjer Marija Gregoršaneč dela kot kvalificirana krojačica, je zaposlenih blizu 200 delavcev. Se pravi, da je to že večje ljubljansko obrtno podjetje.

»Vam seminar prav pride?« smo jo povprašali.

»Predvsem nam mladim ljudem, ki smo bili šele izvoljeni v nova vodstva sindikalnih organizacij, so podobni semi-

narij, kot je tale v Grobljah, zelo dobrodošli.«

»Kaj ste kot sindikalna delavka oziroma upravljavka na seminarju največ pridobili?«

»Vsa snov, ki smo jo poslušali, je bila izredno zanimiva. Najbolj pozorna sem bila vselej, kadar smo se pogovarjali o nagrajevanju po delu. Spoznala sem namreč, da se o tem že zelo dolgo pogovarjamo, toda v mnogih podjetjih, zlasti manjših obrtnih, v tej zvezi niso dosti naredili ali spremenili. Mnogokje imajo še zmeraj tako imenovane fiksne plače za delo, ki ga opravljajo. Vse premalo pa imajo v teh podjetjih izoblikovanih meril za nagrajevanje po delu, ki bi spodbujala vsakega posameznika k še boljšim delovnim uspehom. Razumljivo, prav zaradi tega smo se na seminarju največ pogovarjali, kako priti do dobrih pravilnikov, oziroma meril za nagrajevanje po delu.«

»Kako pa je v vašem podjetju glede nagrajevanja po delu?«

»Pravzaprav se nimam kaj pritožiti. Naš pravilnik o nagrajevanju nas z merili, ki jih vsebuje, dovolj spodbuja k dobremu delu. Tako imam možnost, če sem pridna, primerno zaslužiti, nikoli pa ne manj kot osemdeset tisoč starih di-

narjev na mesec. Tudi moje sodelavke so na istem.«

»Ste minulo poslovno leto uspešno zaključili, ali se je kje zataknilo?«

»Kolikor sem seznanjena, je naš kolektiv lani dobro gospodaril. Lahko rečem, da smo imeli dela čez glavo, saj smo veliko dni v letu delali po ves dan in tudi ponoči...«

»Oprostite, kako to, da pa druge podobne obrtne delovne organizacije v Ljubljani ta-

ko težko shajajo in nekatere celo poslujejo z izgubo ali so na robu rentabilnosti?«

»Po mojem je osnovni vzrok, da so druge podobne obrtne delovne organizacije v težavah, v tem, ker imajo slabo organizirano delo in morda premalo sposobnih vodilnih kader. To lahko sodim po tem, če v našem podjetju ne bi imeli dobrih vodilnih delavcev, zlasti na komercialnem področju, potem bi tudi nam tudi predla. Ker proizvajamo modne izdelke, moramo biti vedno z modo na tekočem in razen tega moramo lepo sodelovati tudi s trgovino. Z ljubljansko Modno hišo in Namom imamo prav dobre odnose.«

V nadaljevanju pogovora pa je Marija Gregoršaneč povedala, kaj jih teži tudi v njihovem kolektivu. Takole je potožila:

»Že dolgo si želimo novo avtomatsko likalnico, kajti sedaj uporabljamo za likanje ročne parne likalnike. Delo z njimi je zelo zamudno, saj porabimo za likanje plašča pol ure. Če pa bi imeli novo avtomatsko likalnico, potem bi porabili za likanje plašča le 10 minut. To pomeni, da bi tudi več naredili in si s tem še izboljšali naš ekonomski položaj.«

M. Z.

Svetovni dan zdravja, 7. april, je letos posvečen temi: »Zdravje, delo in produktivnost.« Ta tema, ki povezuje zdravje in delo, je še posebno primerna za to leto, ko »Mednarodna organizacija dela« praznuje 50-letnico svojega obstoja in dejavnosti. Se več: to jubilejno leto sovpada tudi s 50. obletnico jugoslovanskih sindikatov.

Svetovni dan zdravja

dr. M. G. Candau, generalni direktor Svetovne zdravstvene organizacije.

Med poglavitnimi cilji, za katerimi teži naš razvoj, sta tudi zdravje in produktivnost. Brez dvoma se prav ta dva cilja vzajemno dopolnjujeta. Vse delo, ki je od njega odvisna tudi produktivnost, pa je izpostavljeno nevarnostim. Kljub temu pa v mnogih delovnih organizacijah marsikaj zanemarjajo zelo pomembne ukrepe za zdravstveno varstvo. Prah, vročina, strupene snovi, ropot, utrujenost — vse to škoduje fizičnemu in duševnemu ravnotežju delavca. In če k temu dodamo še izredno velike možnosti za nesreče pri delu pa na poti na delo in domov, potlej smo vsaj delno prikazali škodo, ki jo lahko utrpri proizvodnja, če te stvari podcenjujemo.

Nepremišljena prizadevanja za morebitno povečanje proizvodnje lahko s povzročijo nesreč, boleznih in izostankov z dela privedejo celo do njenega zmanjšanja. Nasprotno pa se s smotrno zasnovanim programom zdravstvenega varstva in varnostnih ukrepov lahko izognemo nevarnostim in znatno pripomoremo k utrjevanju zdravja in s tem k večji produktivnosti.

V delovnih organizacijah naj bi v letošnjem jubilejnem letu razpravljali o najpogostejših škodljivostih in nevarnostih za zdravje delavcev in pripravili program za zdravstveno varstvo in varnost pri delu.

dr. M. G. Candau, generalni direktor Svetovne zdravstvene organizacije.

Med poglavitnimi cilji, za katerimi teži naš razvoj, sta tudi zdravje in produktivnost. Brez dvoma se prav ta dva cilja vzajemno dopolnjujeta. Vse delo, ki je od njega odvisna tudi produktivnost, pa je izpostavljeno nevarnostim. Kljub temu pa v mnogih delovnih organizacijah marsikaj zanemarjajo zelo pomembne ukrepe za zdravstveno varstvo. Prah, vročina, strupene snovi, ropot, utrujenost — vse to škoduje fizičnemu in duševnemu ravnotežju delavca. In če k temu dodamo še izredno velike možnosti za nesreče pri delu pa na poti na delo in domov, potlej smo vsaj delno prikazali škodo, ki jo lahko utrpri proizvodnja, če te stvari podcenjujemo.

Nepremišljena prizadevanja za morebitno povečanje proizvodnje lahko s povzročijo nesreč, boleznih in izostankov z dela privedejo celo do njenega zmanjšanja. Nasprotno pa se s smotrno zasnovanim programom zdravstvenega varstva in varnostnih ukrepov lahko izognemo nevarnostim in znatno pripomoremo k utrjevanju zdravja in s tem k večji produktivnosti.

V delovnih organizacijah naj bi v letošnjem jubilejnem letu razpravljali o najpogostejših škodljivostih in nevarnostih za zdravje delavcev in pripravili program za zdravstveno varstvo in varnost pri delu.

dr. M. G. Candau, generalni direktor Svetovne zdravstvene organizacije.

Med poglavitnimi cilji, za katerimi teži naš razvoj, sta tudi zdravje in produktivnost. Brez dvoma se prav ta dva cilja vzajemno dopolnjujeta. Vse delo, ki je od njega odvisna tudi produktivnost, pa je izpostavljeno nevarnostim. Kljub temu pa v mnogih delovnih organizacijah marsikaj zanemarjajo zelo pomembne ukrepe za zdravstveno varstvo. Prah, vročina, strupene snovi, ropot, utrujenost — vse to škoduje fizičnemu in duševnemu ravnotežju delavca. In če k temu dodamo še izredno velike možnosti za nesreče pri delu pa na poti na delo in domov, potlej smo vsaj delno prikazali škodo, ki jo lahko utrpri proizvodnja, če te stvari podcenjujemo.

Nepremišljena prizadevanja za morebitno povečanje proizvodnje lahko s povzročijo nesreč, boleznih in izostankov z dela privedejo celo do njenega zmanjšanja. Nasprotno pa se s smotrno zasnovanim programom zdravstvenega varstva in varnostnih ukrepov lahko izognemo nevarnostim in znatno pripomoremo k utrjevanju zdravja in s tem k večji produktivnosti.

V delovnih organizacijah naj bi v letošnjem jubilejnem letu razpravljali o najpogostejših škodljivostih in nevarnostih za zdravje delavcev in pripravili program za zdravstveno varstvo in varnost pri delu.

dr. M. G. Candau, generalni direktor Svetovne zdravstvene organizacije.

Med poglavitnimi cilji, za katerimi teži naš razvoj, sta tudi zdravje in produktivnost. Brez dvoma se prav ta dva cilja vzajemno dopolnjujeta. Vse delo, ki je od njega odvisna tudi produktivnost, pa je izpostavljeno nevarnostim. Kljub temu pa v mnogih delovnih organizacijah marsikaj zanemarjajo zelo pomembne ukrepe za zdravstveno varstvo. Prah, vročina, strupene snovi, ropot, utrujenost — vse to škoduje fizičnemu in duševnemu ravnotežju delavca. In če k temu dodamo še izredno velike možnosti za nesreče pri delu pa na poti na delo in domov, potlej smo vsaj delno prikazali škodo, ki jo lahko utrpri proizvodnja, če te stvari podcenjujemo.

Nepremišljena prizadevanja za morebitno povečanje proizvodnje lahko s povzročijo nesreč, boleznih in izostankov z dela privedejo celo do njenega zmanjšanja. Nasprotno pa se s smotrno zasnovanim programom zdravstvenega varstva in varnostnih ukrepov lahko izognemo nevarnostim in znatno pripomoremo k utrjevanju zdravja in s tem k večji produktivnosti.

V delovnih organizacijah naj bi v letošnjem jubilejnem letu razpravljali o najpogostejših škodljivostih in nevarnostih za zdravje delavcev in pripravili program za zdravstveno varstvo in varnost pri delu.

dr. M. G. Candau, generalni direktor Svetovne zdravstvene organizacije.

Med poglavitnimi cilji, za katerimi teži naš razvoj, sta tudi zdravje in produktivnost. Brez dvoma se prav ta dva cilja vzajemno dopolnjujeta. Vse delo, ki je od njega odvisna tudi produktivnost, pa je izpostavljeno nevarnostim. Kljub temu pa v mnogih delovnih organizacijah marsikaj zanemarjajo zelo pomembne ukrepe za zdravstveno varstvo. Prah, vročina, strupene snovi, ropot, utrujenost — vse to škoduje fizičnemu in duševnemu ravnotežju delavca. In če k temu dodamo še izredno velike možnosti za nesreče pri delu pa na poti na delo in domov, potlej smo vsaj delno prikazali škodo, ki jo lahko utrpri proizvodnja, če te stvari podcenjujemo.

Nepremišljena prizadevanja za morebitno povečanje proizvodnje lahko s povzročijo nesreč, boleznih in izostankov z dela privedejo celo do njenega zmanjšanja. Nasprotno pa se s smotrno zasnovanim programom zdravstvenega varstva in varnostnih ukrepov lahko izognemo nevarnostim in znatno pripomoremo k utrjevanju zdravja in s tem k večji produktivnosti.

V delovnih organizacijah naj bi v letošnjem jubilejnem letu razpravljali o najpogostejših škodljivostih in nevarnostih za zdravje delavcev in pripravili program za zdravstveno varstvo in varnost pri delu.

dr. M. G. Candau, generalni direktor Svetovne zdravstvene organizacije.

Med poglavitnimi cilji, za katerimi teži naš razvoj, sta tudi zdravje in produktivnost. Brez dvoma se prav ta dva cilja vzajemno dopolnjujeta. Vse delo, ki je od njega odvisna tudi produktivnost, pa je izpostavljeno nevarnostim. Kljub temu pa v mnogih delovnih organizacijah marsikaj zanemarjajo zelo pomembne ukrepe za zdravstveno varstvo. Prah, vročina, strupene snovi, ropot, utrujenost — vse to škoduje fizičnemu in duševnemu ravnotežju delavca. In če k temu dodamo še izredno velike možnosti za nesreče pri delu pa na poti na delo in domov, potlej smo vsaj delno prikazali škodo, ki jo lahko utrpri proizvodnja, če te stvari podcenjujemo.

Nepremišljena prizadevanja za morebitno povečanje proizvodnje lahko s povzročijo nesreč, boleznih in izostankov z dela privedejo celo do njenega zmanjšanja. Nasprotno pa se s smotrno zasnovanim programom zdravstvenega varstva in varnostnih ukrepov lahko izognemo nevarnostim in znatno pripomoremo k utrjevanju zdravja in s tem k večji produktivnosti.

V delovnih organizacijah naj bi v letošnjem jubilejnem letu razpravljali o najpogostejših škodljivostih in nevarnostih za zdravje delavcev in pripravili program za zdravstveno varstvo in varnost pri delu.

dr. M. G. Candau, generalni direktor Svetovne zdravstvene organizacije.

Med poglavitnimi cilji, za katerimi teži naš razvoj, sta tudi zdravje in produktivnost. Brez dvoma se prav ta dva cilja vzajemno dopolnjujeta. Vse delo, ki je od njega odvisna tudi produktivnost, pa je izpostavljeno nevarnostim. Kljub temu pa v mnogih delovnih organizacijah marsikaj zanemarjajo zelo pomembne ukrepe za zdravstveno varstvo. Prah, vročina, strupene snovi, ropot, utrujenost — vse to škoduje fizičnemu in duševnemu ravnotežju delavca. In če k temu dodamo še izredno velike možnosti za nesreče pri delu pa na poti na delo in domov, potlej smo vsaj delno prikazali škodo, ki jo lahko utrpri proizvodnja, če te stvari podcenjujemo.

Nepremišljena prizadevanja za morebitno povečanje proizvodnje lahko s povzročijo nesreč, boleznih in izostankov z dela privedejo celo do njenega zmanjšanja. Nasprotno pa se s smotrno zasnovanim programom zdravstvenega varstva in varnostnih ukrepov lahko izognemo nevarnostim in znatno pripomoremo k utrjevanju zdravja in s tem k večji produktivnosti.

V delovnih organizacijah naj bi v letošnjem jubilejnem letu razpravljali o najpogostejših škodljivostih in nevarnostih za zdravje delavcev in pripravili program za zdravstveno varstvo in varnost pri delu.

dr. M. G. Candau, generalni direktor Svetovne zdravstvene organizacije.

PRESEDSTVO REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI:

O življenjskih in delovnih razmerah miličnikov

Največ razprave so člani predsedstva RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti na zadnji seji posvetili življenjskim in delovnim razmeram delavcev v organih za notranje zadeve. Delavci uprave javne varnosti in milice zavzeto izpolnjujejo naloge, kadar je to potrebno, oziroma kakor in kadar od njih pričakuje družba. Ob odgovornem in težkem delu pa so življenjski in delovni pogoji delavcev v upravi javne varnosti, zlasti v milici, izredno težki, predvsem pa neprimerno težji kot v drugih dejavnostih. Prav zato je pododbor za državno upravo in pravosodje RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti proučil to problematiko. Njihove ugotovitve, ki so bile posredovane pred sejo članom predsedstva, so bile tudi osnova za razpravo na seji.

Najpoglavitejši vzrok, da je delo miličnikov težavno bolj, kot bi bilo v normalnih pogojih, je pomanjkanje kadra. Ljudje se težko odločajo za ta poklic, ne samo zato, ker je odgovoren in naporen, temveč tudi zato, ker je zelo slabo nagrajevan. Zato je v Sloveniji zasedenih samo 80% sistemiziranih delovnih mest miličnikov. Miličniki opravijo tako mesečno od 20-40% nadurnega dela, ki pa ni plačano. Odstotek

nadurnega dela variira, kajti v sezoni ga je mnogo več, razen tega pa je obolenost med delavci-miličniki precejšnja, kar še povečuje nadurno delo. Miličniki obolevajo zaradi vremenskih neprilic, zlasti pa še zato, ker je v njihovih vrstah precej starejših delavcev še iz časa NOB, ki so bolelni in izčrpani. Lani so imeli miličniki 4,12% bolezenske odsotnosti. To pa je velika obremenitev za tiste, ki delajo, posebno še, če prištevamo k tej odsotnosti še nezasedena delovna mesta. Miličniki delajo mesečno tudi prek 250 ur ne glede na nedelje in praznike. Takrat, ko je večina državljanov prostih, se njihove naloge še povečajo.

Ob tem, da je za nujno potrebno delo premalo miličnikov, pa povečuje njihovo preobremenjenost še pomanjkanje tehnične opreme. Veliko število oddelkov postaj milice je še brez avtomobilov. Pa tudi tam, kjer imajo motorna vozila, jih zaradi omejene porabe goriva ne morejo uporabljati tako, kot narekujejo potrebe.

Pomanjkanje finančnih sredstev krni torej potrebno dejavnost miličnikov, razen tega pa tudi onemogoča, da bi bili miličniki nagrajevani po delu. Zato nadurno delo opravljajo brezplačno, osebni dohodki pa so zelo nizki. Kljub temu, da v zadnjem času miličniki dobivajo tako imenovani terenski dodatek, so se njihovi poprečni osebni dohodki v minulem letu gibali od 960 dinarjev, ki jih je dobil miličnik, do 1440 dinarjev, ki jih je prejemal komandir postaje milice. Ker nimajo sredstev, tudi skladov skupne porabe nimajo, niti ne morejo reševati stanovanjskih vprašanj svojih zaposlenih. Stanovanjska vprašanja pa so pereča, saj po podatkih komisije za proučitev stanovanjskih razmer republiškega sekretariata za notranje zadeve manjka v Sloveniji za miličnike, ki so nujno potrebni stanovanj, 678 enot, za kar bi potrebovali približno 61.051.000 dinarjev.

Vsi ti problemi terjajo po mnenju predsedstva RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti organizirano akcijo za njihovo razreševanje. Na osnovi zbranih materialov in razprave na seji predsedstva bodo sestavili spomenico in jo posredovali vsem pristojnim faktorjem.

VELENJE

Po podatkih zavoda za zaposlovanje je registrirana nezaposlenost v občini Velenje v letošnjem januarju v primeri z lansko ponovno porastla za 5,4 odstotka. Od lanskih 665 nezaposlenih delavcev, med katerimi je bilo 472 žensk oziroma 71 odstotkov, je v letošnjem januarju nezaposlen 701 delavec, med njimi pa je 535 žensk oziroma preko 77 odstotkov. Enak pa je tudi odstotek nezaposlenih nekvalificiranih delavcev. Kljub povečani registrirani nezaposlenosti pa se kažejo v letošnjem letu v občini Velenje precejšnje možnosti zaposlovanja. Zlasti pa je razveseljivo dejstvo, da se bo v tistih delovnih organizacijah, kjer pričakujejo največje zaposlovanje, to je v Tovarni gospodinjne opreme »Gorenje«, Chrom-Metalu in Rudniku lignita Velenje, lahko v letošnjem letu zaposlilo preko 400 novih delavcev in o' tega večina nekvalificiranih. Prav tako pa se kažejo možnosti zaposlovanja tudi v obrti, -nn

Na 10 cicero

IZOLA

V izolskem Delamarisu tudi letos posvečajo posebno skrb izobraževanju zaposlenih. Sedaj se dve skupini kandidatov pripravljata na izpizte za ladjevodje, krmarje, strojevodje in motoriste iz ribolovnega sektorja. Razen tega bodo imeli te dni 2 nova tečaja iz higienskega minimuma in varstva pri delu. Lani so imeli s tega področja kar 15 tečajev in seminarjev, ki jih je obiskovalo 160 delavcev.

SLOVENSKE KONJICE

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je na zadnji seji sklenilo predlagati podjetju in sindikalni organizaciji »LIP« Slovenske Konjice, naj prevzame organizacijo letošnjih sindikalnih športnih tekmovanj in iger. Slednje potekajo na območju konjiške občine že več let, pri čemer vedno poleg sindikalnega sveta organizacijo prevzame eno od večjih podjetij s svojim sindikatom. V podjetju »LIP« so pobjudo že sprejeli in bodo o njeni uresničitvi razpravljali na eni prvih sej izvršnega odbora SO. Računajo, da bi to akcijo opravili v mesecu juniju in bi jo vključili v program prireditvev ob 50-letnici ustanovitve KPJ ter sindikatov. V. L.

»SAVINJA«
CELJE

žagan les
glavcev in listavcev, lesna volna

furnir
plemeniti in slepi furnirji domačih in eksotičnih drevesnih vrst

lamelni parket
hrast jesen in kotne terve

zaboji
iz kolekcije JUS in po naročilu, transportne palete

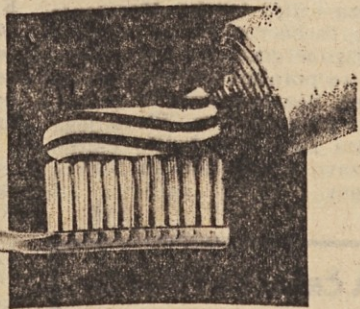
embalažni sodčki
iz vezanih plošč standardni in s patentnimi zapirali

filament ovojni papir

kosovno pohištvo

»SAVINJA«
CELJE

ZOBNA KREMA
Signal

TRAJNO VARUJE VAŠE ZOBE

Ne oklevajte! Še danes kupite odlično zobno kremo »SIGNAL« — svetovni izdelek. Vsebuje med drugim HEKSAKLOROFEN in fosfate. Za Jugoslavijo izdeluje VEDROG — Ljubljana

MOŽNOSTI SLOVENSKEGA ŽELEZARSTVA

(Nadaljevanje s 1. strani)
stopnja automatizacije in mehanizacije proizvodnje.

Iz povedanega jasno izhaja, da moramo naše železarne modernizirati, če jih hočemo obdržati nad vodo.

In kakšni bodo rezultati predvidene modernizacije?

Po končani prvi fazi obnove železarne Jesenice se bo proizvodnja surovega železa povečala na 330.000 do 350.000 ton letno, surovega jekla pa na približno 500.000 ton. Rekonstrukcija železarne na Ravnah bo predvidoma končana leta 1970. Proizvodnja pa bo znašala 180.000 ton surovega jekla, ki ga bodo predelali v valjane, vlečene in kovane izdelke. V Storah se bodo zmogljivosti za surovo železo povečale s postavitvijo novega elektro plavža od sedanjih 50.000 ton na 112.000 ton, zmogljivosti jeklarne pa z rekonstrukcijo Siemens-Martínove peči na kurjavo s tekočimi gorivi ter s postavitvijo nove elektropeči na 110.000 ton surovega jekla. V gradnji je tudi kombinirana proga za velike in srednje profile z zmogljivostjo 100.000 ton, proizvodnja valjev pa se bo povečala od sedanjih 4000 ton na 10.000 ton.

V okviru proizvodnega programa železarne Store, v katerem so s preko 40 odstotki zastopani izdelki kovinske industrije, je moč pričakovati hiter razvoj proizvodnje nodularne litine. Vse možnosti so, da postane livarna nodularne litine v okviru železarne Store najpomembnejša v Sloveniji.

Po proizvodnih programih železarn bodo na Jesenicah izdelovali nelegirana in legirana konstrukcijska jekla za predelavo na avtomatih, na Ravnah bi proizvajali predvsem orodna ter visoko legirana konstrukcijska jekla s posebnimi fizikalnimi lastnostmi, v Storah pa nizko legirana vzmetna in visoko trdna betonska jekla.

Tudi dolgoročna orientacija razvoja črne metalurgije do leta 1994 torej ne predvideva drugačnega koncepta razvoja, kot je določen z rekonstrukcijo železarn do leta 1970. Za veliko količinsko povečanje proizvodnje v okviru sedanjih zmogljivosti in ekonomskih možnosti, za izgradnjo železarne ob jadranski obali pa imajo drugi kraji v SFRJ boljše pogoje. Proizvodnja plemenitih in kvalitetnih jekel z visokimi stopnjami predelave in uporabe najsoodnejše tehnolo-

logije bo potemtakem ostala tudi vnaprej dolgoročna orientacija razvoja črne metalurgije v Sloveniji. Po opravljeni prvi fazi rekonstrukcij bomo najprej začeli obnavljati jeklarne. Razvoj železarn v dolgoročnem razdobju pa bo predvidoma potekal takole: proizvodnja surovega železa se bo dvignila v železarni Jesenice na 450.000 ton, ki naj bi jo dajala samo ena nova visoka peč. Koks in rudo bomo pretežno uvažali, ker bodo rudo iz Ljubije in Vareša in koks iz Lokavca porabile železarne v Zenici in Sisku. Proizvodnja surovega jekla bo znašala predvidoma okrog 700 do 800 tisoč ton, če bomo prilagodili predelovalne zmogljivosti. Železarna Ravne lahko v tem času poveča proizvodnjo surovega jekla na okrog 300.000 ton, ustrezno temu pa bo morala povečevati tudi predelovalne obrate.

Železarna Store bo predvidoma svojo proizvodnjo surovega jekla zaokrožila za zadostitev potreb nove valjarne na okrog 200.000 ton letno. Usmerila se bo predvsem na specialne kvalitete in profile ter na proizvodnjo specialne litine in valjev.

Nekateri gospodarstveniki menijo, da je taka projekcija tridesetletnega razvoja za slovenske železarne nekoliko pretirana. Smatrajo, da bi bilo bolj pametno, če bi zadržali maksimalno proizvodnjo surovega jekla na koncu tega obdobja v železarni Jesenice pri 600.000 tonah letno, v železarni Ravne pri 200.000 tonah in v železarni Store pri 100.000 tonah.

Naj bo odločitev, kako usmerjati v Sloveniji razvoj železarstva, takšna ali drugačna, dejstvo je, da proizvodnje slovenskih železarn v prihodnosti ne bo mogoče niti količinsko povečevati, niti kakovostno izboljševati, če se ne bodo železarne med seboj dogovorile za še ožjo specializacijo proizvodnje in tesnejše sodelovanje, če ne celo za združitev v eno samo močno gospodarsko podjetje. Po predlogu slovenskih gospodarstvenikov naj bi proizvodno sodelovanje obsegalo zlasti komercialne posle, to je nabavo, prodajo, izvoz in proučevanje razvoja. Prav tako pa bi čimprej kazalo organizirati tudi skupno skladiščno službo, ker bi železarne s tem lahko zmanjšale količino zaloga nabavljenega materiala in s tem občutno pocenile proizvodnjo.

V. B.

NAŠA SERIJA ČLANKOV NA TEMO: INTEGRACIJA V ELEKTROGOSPODARSTVU

Kdor čaka, dočaka-ampak...

Kolikor je mogoče izvedeti, so že mesec dni pripravljene vsi dokumenti, predvsem osnutek statuta in pogodbe o združitvi elektrodistribucijskih podjetij v naši republici; poleg tega pa tudi analize, ki jih je dodatno terjal kolektiv podjetja ELEKTRO Maribor. Vendar se zastopniki petih slovenskih elektrodistribucijskih podjetij še niso sestali, da bi se na osnovi pripravljenega gradiva dokončno odločili za razpis referendum, ki naj bi bil izveden še v tem polletju, da bi z novim letom slovenska elektrodistribucija začela poslovati v okviru združenega podjetja.

Medtem pa le ne da mineva čas, marveč se stvari samo še zapletajo.

S tem mislimo na naslednja dejstva:

● Elektrodistribucijska podjetja v naši republici se o integraciji niso začela dogovarjati samo zaradi ekonomskih in tehnoloških prednosti, ki bi jih lahko uresničila v okvirih združenega podjetja, marveč tudi ali celo predvsem zategadelj, da bi si zagotovila vplivnejšo in enakopravnejšo vlogo v merilu vsega elektrogospodarstva. Iz dosedanjih izkušenj namreč vedo, da je bilo v okviru celotnega elektrogospodarstva še najslabše poskrbljeno za distribucijo; da je le-ta pomenila nekakšnega pastorka, ne pa enakopravnega dejavnika, prek katerega se sklepajo vezi med proizvodnjo in potrošnjo električne energije.

● Skupščina SR Slovenije je pred časom sprejela posebno re-

solucijo o integraciji elektrogospodarstva v naši republici. Resolucija zavezuje proizvodna in prenosna podjetja, da se med seboj povežejo na tak način, da bi s 1. 1. 1970 lahko začela poslovati v okvirih enotnega, oziroma združenega podjetja. Slovenija je namreč premajhna, da bi s stališča celotnega narodnega gospodarstva še lahko prenašala posledice sedaj teritorialno razbitega elektrogospodarstva.

Kolektivni prenosnih in proizvodnih podjetij zdaj, ob izgovarjanju na lastne samoupravne pravice, povsem po svoje uresničujejo omenjeno resolucijo slovenske skupščine. Zaradi spora, kje naj bo sedež novega podjetja, so »svoje« podjetje oblikovali kolektivni Dravskih elektrarn, TE Brestanica, TE Trbovlje in ljubljanska Toplarna. Vsi drugi, ki skupno predstavljajo dobro četrtino elektroenergetskih zmogljivosti v naši republici, pa se za zdaj držijo še vedno vsake zase. Omenjeno delno integraci-

jo elektrogospodarstva naše republike je gospodarski zbor republike skupščine na tokovni seji ocenil kot nezadostno in se zavzel za to, da bi jo uresničil po prvotno predvidenem programu. Ker tega prizadelet kolektivni niso storili sami, naj zdaj izvršni svet do julija pripravi potrebne ukrepe in jih tudi uveljavi, tako da bi z novim letom začela poslovati združena elektroenergetika Slovenije.

● Hkrati z vsem tem se začnejo razprave o integraciji jugoslovenskega elektrogospodarstva, kar naj bi tudi uveljavili z letom 1970. Izdelani so že nekateri predlogi, ki v bistvu pomenijo povratak na staro, torej na prelivanje sredstev z aktivnejših na pasivnejša področja, s čimer naj bi obšli načelo ekonomike v elektrogospodarstvu. Gospodarski zbor skupščine SR Slovenije je takšne predloge že zavrnil. V njegovem mnenju ga podpirajo tudi najvišji republiški organi sosednje Hrvaške.

Drugo k drugemu lahko torej ugotovimo naslednje: zaradi vsakovrstnega odlašanja in taktiziranja bo v zelo kratkem času treba odločiti o obliki in notranji organizaciji ne le vsega slovenskega, ampak tudi jugoslovenskega elektrogospodarstva. O tem bo treba odločati v času, ko je povsem jasno, da v dosedanjih razpravah niti v naši republici niti v vsej državi še nimamo jasno izdelanih konceptov o nosilcih in metodah financiranja v elektrogospodarstvu. Iz tega namreč izvirajo med seboj močno nasprotna stališča, ki sicer temeljijo še na dveh: na ozko podjetniških interesih posameznih kolektivov in na dejstvu, da še nismo jasno opredelili funkcije in položaja elektrogospodarstva v družbenem gospodarstvu in njegovega odnosa do posamezne družbeno-politične skupnosti.

Res je, da dober gospodarja je trikrat premisli, preden se dokončno odloči. Toda res je tudi, da niti elektrogospodarski kolektivni ob vsem jadikovanju na račun neenakopravnega položaja znotraj ostalega gospodarstva v vseh letih niso izoblikovali povsem jasnih stališč glede lastne organizacije in pa zahtev do širše družbene skupnosti, čeprav so zlasti v zadnjih letih za to imeli vse možnosti in še naravno jim je bilo, naj to storijo. Tako pa odlašanje in čakanje ni obrodilo pravega sadu, ampak bi se prav lahko zgodilo, da bo zaradi širših družbenih in narodno-odarskih interesov tudi v republici sprejeta takšna odločitev, ki nikakor ne bo po volji elektrogospodarstvu in podjetniškim interesom, ki se znotraj njega pojavljajo.

MILAN GOVEKAR

DELAJSKI SVET ŽELEZARNE RAVNE NA KOROŠKEM SPREJEL SANACIJSKI NAČRT ZA LETO 1969

Z LASTNIMI MOČMI

Delavski svet ravenske železarne je že pred časom sprejel vse sestavne elemente gospodarskega načrta za letošnje leto. V primerjavi z letom 1968 je že bila predvidena večja proizvodnja in realizacija, izboljšanje kvalitete in strukture izvoza ter zaostritev normativov porabe materiala in časa. Ti ukrepi naj bi ugodno vplivali tudi na finančno poslovanje. Medtem ko je Železarna Ravne na Koroškem lansko leto zaključila s poslovno izgubo, pa naj bi letos dosegla sicer majhno akumulativnost. Večji del skladov pa naj bi namenili za pokritje lanskoletne izgube.

Vendar pa akumulativnost, ki je bila predvidena z gospodarskim načrtom za leto 1969, ni bila zadostna za večjo okrepitev poslovne aktivnosti, ki bo po-

trebna v prihodnjih letih, ko bo treba začeti odplačevati anuitete za investicije. Na Ravnah namreč menijo, da so že preživeli najtežje razdobje poslovne krize.

Zato so se odločili, da v kar največji meri okrepijo poslovnost, istočasno pa zagotovijo ustrezno rast življenjske ravni zaposlenih. Vse to pa bo mogoče uresničiti, če bodo pritegnili vse sile za doseg hitrejši rasti podjetniške donosnosti. Proizvodnja, dosežena v prvih dveh mesecih letos, vliiva ravenskim železarjem optimizem glede proizvodnje in prodaje.

Zlasti je pomembno, da so ravenski železarji spoznali, da je predvsem aktiviranje lastnih moči znotraj delovne skupnosti osnova, na kateri temelji sanacijski gospodarski načrt za poslovno leto 1969. Krepitev poslovne aktivnosti bodo torej dosegali predvsem z lastnimi silami. Tržišče dela in prizadevanj za izpolnitev nalog, ki izhajajo iz sanacijskega načrta, pa sloni na organizatorjih proizvodnje.

Rezultati poslovanja Železarne Ravne na Koroškem v prvih dveh mesecih letos kažejo, da bo mogoče doseči precej bolj ugodno gibanje proizvodnje kot prejšnje leto. Zato so s sanacijskim programom predvideli skorajda polno izkoriščanje vseh razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti, na ta način pa bo zagotovljena tudi kar največja gospodarnost v poslovanju. Z gospodarskim načrtom za leto 1969 so v Železarni Ravne na Koroškem predvideli proizvodnjo 76.700 ton izdelkov, sanacijski program pa to proizvodnjo še povečuje. V primerjavi z letom 1968 računajo tako na povečanje proizvodnje kar za 11,5 odstotka, in sicer pri istem številu zaposlenih kot lani. V isti primerjavi je predvideno povečanje realizacije za 16,5 odstotka, na tuja tržišča pa bodo izvozili za nekaj nad 2,5 milijona dolarjev izdelkov, in to v glavnem na področja s konvertibilnimi valutami.

In kar je najpomembnejše: Sanacijski gospodarski načrt za poslovno leto 1969 predvideva, da bo Železarna Ravne na Koroškem ustvarila nekaj nad 16 milijonov din skladov, in sicer s tem, da bi za osebne dohodke namenili 80,8 odstotka dohodka, za sklade pa 19,2 odstotka dohodka.

Preden je delavski svet Železarne Ravne na Koroškem obravnaval in sprejel sanacijski gospodarski načrt za leto 1969, so o njem spregovorili tudi železarji — komunisti. Poudarili so, da pomeni izvajanje sanacijskega programa za njih hkrati tudi izvajanje smernic iz dokumentov, sprejetih na nedavnem IX kongresu ZKJ. Zato so člani ZKJ sklenili, da bodo storili vse, da bi bila predvidevanja za okrepitev poslovne aktivnosti tudi dosežena. S prizadevanjem in doslednim delom pa naj bi bili vzgled vsemu kolektivu ravske železarne.

(vš)

KAKŠNA BO V PRIHODNJE PROMETNA POVEZANOST SLOVENJEGA GRADCA Z DRUGIMI OBMOČJI V SLOVENIJI

ŽELEZNICA ALI...?

Samoupravni organi delovnih organizacij te dni razpravljajo o prometni povezanosti Slovenjega Gradca

● Kritje izgube železnici prevelika obveznost za tamkajšnje gospodarstvo

Občinska skupščina Slovenj Gradec je potem, ko je dodobra preučila položaj od julija lani, ko je proga med Dravogradom in Velenjem izgubila status železniške proge javnega značaja in je bil uveden samo dostavni promet z višjimi tarifami od sicer veljavnih, sklenila, da s 1. aprilom odpove pogodbo, sklenjeno z ŽTP Maribor. S posebno pogodbo se je občina Slovenj Gradec, posredno pa tudi gospodarstvo, obvezala, da bo krila primanjkljaj, če na progji med Dravogradom in Velenjem ne bo toliko prometa, da bi krili stroške.

Lanskoletna izguba znaša 180 tisoč dinarjev, v prvih dveh mesecih letos pa je izgube že za okrog 250.000 dinarjev. Pričakovati pa je mogoče, da bi do konca leta narasla izguba na okrog 700.000 din. Niti občinska skupščina niti delovne organizacije oz. slovenjgraško gospodarstvo pa tega bremena ne morejo prevzeti. Hkrati pa se v Slovenjem Gradcu zavzemajo za sklenitev nove pogodbe, in sicer tako, da bi v prihodnje uporabljali le progjo med Dravogradom in Slovenjim Gradcem, na progji med Velenjem in Slovenjim Gradcem pa bi peljal zadnji tovorni vlak 30. aprila letos.

Slovenjgraško gospodarstvo je zaradi tega, ker je proga med Dravogradom in Velenjem izgubila status javne proge, v slabšem položaju kot gospodarstvo

na drugih območjih. V dostavnem prometu na tej progji veljajo znatno višje tarife, kot pa so na drugih progah. Tudi usluge niso najbolj kvalitetne, ob vsem tem pa kaže tudi železnica kaj malo razumevanja za to, da bi se povečal promet. Res je sicer, da sedanji status železniške proge med Velenjem in Dravogradom ni perspektiven. Železnica je z dohodki komajda krila tekoče stroške oziroma je ustvarila celo sama premalo sredstev, in to kljub višjim tarifam. Proga pa je v takem stanju, da ni mogoče povečati obsega prometa; proga je slabo vzdrževana, spričo majhne nosilnosti in zaradi vzponov pa je tudi obremenitev dokaj majhna. Zaradi tega se dogaja, da upada zraven rednega tovarnega prometa tudi tranzitni promet in da,

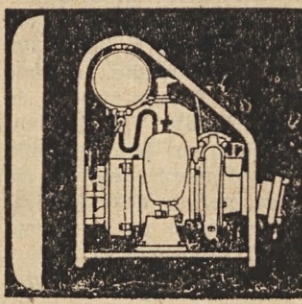
npr., potuje tovor, ki ga naložijo v Doliču za Ruše čez Velenje, Celje in Maribor, v Ruše. Konkurenčna sposobnost slovenjgraškega gospodarstva je zaradi slabe prometne povezanosti z drugimi območji torej manjša, oziroma posredno vpliva na uspešnost poslovanja in ne nazadnje tudi na osebne dohodke zaposlenih.

V Slovenjem Gradcu so odpravili pogodbo z ŽTP Maribor. Ob tem pa se zavzemajo, da bi proga med Dravogradom in Velenjem, oziroma vsaj med Dravogradom in Slovenjim Gradcem dobila spet status javne proge. V kolikor pa v teh prizadevanjih ne bi uspeli, menijo, da je treba s pomočjo vse slovenske skupnosti urediti oz. izboljšati prometno povezanost Slovenjega Gradca z Mariborom in Ce-

ljem. Se pravi, da bi bilo treba modernizirati in usposobiti za težak tovarni promet cesto med Dravogradom in Velenjem.

Samoupravni organi slovenjgraških delovnih organizacij razpravljajo te dni o problematiki povezave z drugimi območji. V kolikor bo občinska skupščina Slovenj Gradec podpisala z ŽTP Maribor novo pogodbo za tovarni promet med Dravogradom in Slovenjim Gradcem, bo moralo gospodarstvo zbrati denar za kritje izgube. Vprašanje pa je, če bo vsakoletno pokrivanje izgube gospodarstvo zmoglo. Zato se poraja vprašanje, ali ne bi bolj kazalo razmisliti o tem, kako gospodarstvu Slovenjega Gradca zagotoviti boljše cestno povezavo z Velenjem in Dravogradom.

(vš)

MOTORNÁ ČRPALKA MP-300/20
24 MESECEV
GARANCIE
•TOMOS• KOPER

Zveza kulturnoprosvetnih organizacij Slovenije naj teži za tem, da bo sposobna sprožati gibanje v kulturi in gibanje v družbi — za kulturo...

● Obveščamo bralce, da bomo v prihodnjih številkih našega tednika še objavili izvlečke iz nekaterih najzanimivejših razprav na kongresu
● Kongresno gradivo je za objavo priredila SONJA GASPERŠIČ

IZ RAZPRAVE:

»Kranjski primer«

Razpravi MARUŠE PISKERNIK iz Kranja so delegati in gosti prisluhnili z velikim zanimanjem. »Kranjski primer« so kasneje mnogi citirali in ga pozdravljali. O čem je govorila delegatka?

Govorila je o nekem obdobju prizadevanja, ki se je začelo v letu 1966 z zahtevo, izraženo na skupščini ZKPO, da ugotovijo kulturni položaj njihovega občana, in je pripeljalo do danes do tega, da je kranjska občinska skupščina prav na dan začetka kongresa sprejemala (in potrdila) program nadaljnjega razvoja kulture v občini.

Proučiti kulturni položaj občana kranjske občine je zanje pomenilo akcijo v štirih smereh: Izdelati so strokovno analizo kulturnega stanja in kulturnih potreb v občini, pri kateri je sodeloval širok krog strokovnih sodelavcev, anketirali pa so 1672 občanov. V krajevnih skupnostih so ponekod že uspeli razviti žarišča kulturnega življenja; tako ponekod že delujejo širši organizmi, ki skrbijo za razvoj kulture na svojem območju, skupno snujejo in izvajajo kulturne programe, skrbijo za vzdrževanje in gradnjo kulturnih objektov, za upravljanje in izkoriščanje kulturnih prostorov — pri vsem delu pa izhajajo iz pobude kraja samega. Tretja smer njihove akcije je pripeljala do tega, da sprejeti srednjeročni program kulturnega razvoja predvideva tudi ustanovitve kulturne samoupravne skupnosti, ki naj bi omogočila kar največjo demokratizacijo na področju kulture. Njihova četrta akcija pa pelje v odpiranje kulturnih organizacij in institucij, ki naj postanejo

strokovni centri za posamezna področja kulture in ki naj bi na demokratični osnovi združevali vse strokovne kulturne delavce, poklicne in nepoklicne.

Zaradi zanimivosti in izvirnosti kulturnih prizadevanj v kranjski občini, bomo razpravo Maruše Piskernik prihodnjih v celoti objavili. Zato le še eno misel kranjske delegatke: »...Ko si v naši občini začrtujemo delo za bodoče obdobje, nam je dosti lažje, saj ga postavljamo v okvir srednjeročnega programa kulture v občini, ki je bil izdelan na podlagi ugotovitev kulturnih potreb, ki jih je dala analiza. Pri oblikovanju programa je v najrazličnejših oblikah, ob pomoči sociologov in drugih strokovnih delavcev sodelovalo nad 300 javnih in kulturnih delavcev občine. Ze samo število občanov, ki so sodelovali pri oblikovanju programa za razvoj kulture v občini, dokazuje težnjo po demokratizaciji, ki so jo podprle še javne razprave, ki jih je organizirala občinska konferenca SZDL...«

IVO TAVČAR:
Bil bi anahronizem, če bi kdo trdil, da je amaterizem anahronizem

(Nadaljevanje s 1. strani)

Prav tako nimajo več tiste teže razprave o starih in novih oblikah kulturnega dela, kot so jo imele nekaj. Saj ne more biti sporno, da so dopustne, ampak tudi nujne različne oblike, glede na različne potrebe in možnosti, da pa je najvažnejše tisto »kaj« oziroma, da sploh je kaj!

Tudi občutek ogroženosti smo že preboleli, ogroženosti, ki jo je v preteklosti sprožila hitra institucionalizacija in profesionalizacija kulturnega življenja ter nagel razvoj masovnih komunikacijskih medijev. Do njih se sedaj oblikuje stvarnejši odnos in hkrati, ko vidimo nevarnosti, ki jih nosijo s seboj, ne spregledujemo tudi novih možnosti, ki jih ponujajo za kulturo.

Kriza, ki je bila včasih enostransko pojmovana in se je prikazovala predvsem kot kriza amaterizma, se nam danes prikazuje kot večstranska, občutek ogroženosti pa se je naselil tudi drugod, saj je vse bolj občutna kriza profesionalnih institucij, ne le finančna, ampak tudi programska. V krizi so tudi javna občila, ki na svoj način izpričujejo današnjo ideološko in vrednotno diferenciacijo, če še ne kar zmedo, razpad in propad marsičesa, kar se nam je doslej zdelo kot resnično in vredno.

Nasprotje med amaterizmom in profesionalizmom, ki je bilo včasih še živo, se vedno bolj umika pred skupno potrebo poklicnih in nepoklicnih kulturnih delavcev, da bi dobili več razmaha, da bi se lahko njihova zavzetost in prizadetost za kulturo polneje uveljavila v slovenski družbi.

Neskladnosti, ki nastajajo tako v družbeni rasti kot v rasti kulture, nesorazmeren razvoj posameznih kulturnih dejavnosti, prepočasna rast kulturnega občinstva, problemi, ki jih prinaša s seboj vse bolj industrializirana in urbanizirana družba, naša široka

odprtost in vplivi od zunaj — zahtevajo vedno bolj organiziran, združen kulturni nastop. Se zlasti sedaj, ko govorimo o trgu in dohodku in še zlasti pri nas, ker smo majhen narod.

Naša družba je pač vedno bolj komplicirana in diferencirana. Smo pluralistična družba glede na interese in glede na ideologijo. Tako pač je in v tem ni nič slabega. Nasprotno. Toda, ali smo zaradi tega lahko neopredeljeni, nedejavni in brezbrizni? Ali dosežena različnost, ki kaže naš uspeh v boju zoper monopolizem, zanika sleherno potrebo po enotnosti; ali nismo že preseglji stanja, ko smo v težnji po enotnosti videli predvsem poizkus nadvlade ali celo nasilja; ali ni že dozorel čas, ko različnosti oziroma enotnosti ne ocenjujemo več z vnaprejšnjim pozitivizmom ali negativnim predznakom; ali ne vidimo njunega smisla in vloge predvsem v gibanju, v tem pa sta pospeševalca razvoja. Zdi se mi, da mora ZKPOS stremeti za tem, da doseže enotnost v različnosti, če hoče odigrati pomembno vlogo v slovenskem kulturnem prostoru. Če hočemo biti akcijski, če hočemo, da bo kulturni vpliv zrasel na Slovenskem, potem so nam potrebni skupni imenovalci. Seveda pa je to mogoče dosežati le skozi kulturni dialog, zlasti pa skozi kulturno akcijo.

V zvezi s tem so še vedno žive razprave, ali naj bo ZKPOS zgolj kulturna organizacija ali predvsem kulturno gibanje. Zdi se mi, da so poleg načelnih razlik prisotni

tudi nesporazumi, da pa hkrati zahajamo tudi v skrajnosti. Ena skrajnost je stališče, naj bomo strogo člansko organizirana amaterska društva, druga, da sploh ni važna organizacija, ampak le spontano gibanje, ki usiha in raste po nekkih samohotnih vzgibih. Eno stališče lahko pelje v okostenelost, drugo o razpuščenosti.

Ob teh dveh mnenjih pa je prisotna tudi misel in praksa nekakšne vsesplošne kulturne politike, ki da naj jo vodi ZKPOS, politike, ki nam vzbujajo vtis, kot da po aktivistično ministriramo pri vsem, kar se kjerkoli dogaja.

Bolj kot kdajkoli je potreben resen, kritično analitičen pristop k stvarnosti, da se otresemo vseh utvar o družbi in o sebi, da smo umirjeni, ko si zastavljamo cilje, da se ne izgubimo v megli, da smo odločni in pogumni, ko sprejete sklepe uresničujemo.

Vsekakor mora ZKPOS k izdelavi nacionalnega kulturnega programa pripomoči, a ne slepimo se s tem, da bo leta spravil z dnevnega reda vse kulturne težave. Zato ne čakajmo, kdaj bo kdo izdelal ta čudodelni program, temveč sami načrtujmo, vsak v okviru svojih zmogljivosti in pristojnosti.

Ogibajmo se torej jalovih razpravljanj in pretiranja in težimo za tem, da bi bili bolj učinkoviti, torej tudi dobro organizirani, toda hkrati sproščeni in odprti v družbo, da bi bili sposobni sprožati gibanje, ki bi z njim razgibavali druge in sebe, sprožati — da ponovim — gibanje v kulturi in tudi gibanje v družbi — za kulturo.

Samoupravnih odnosov ne moremo upostavljati brez konfliktov

Dr. FRANCE HOČEVAR, podpredsednik izvršnega sveta, je v svoji daljši razpravi med drugim dejal, da ima vtis, da je bil v pripravah na kongres vložen velik napor, da bi se osvetlila pota nadaljnega delovanja te organizacije, katere dejavnost pa je v družbi premalo upoštevana in najde premalo strokovne podpore. Pozdravil je osnovno težnjo organizacije, da svoje delo usmeri v gibanje, ki naj vzpostavlja nove odnose med človekom in kulturo ter družbi in kulturo. Potem ko je govoril o trajni perspektivi amaterizma in o vlogi ZKPOS v novih pogojih samoupravno organiziranega kulturnega področja, k čemur danes vsi težimo, je med drugim dejal:

»Želimo, da bi se do najširših možnosti demokratizirala politika na tem področju. Želimo, da bi v kulturi in glede kulture vnesli programiranje, to se pravi — sistematično skrb za razvoj kulture. Želimo, da bi to področje ne bilo diskriminirano med drugimi področji družbenega dela; da bi ga obravnavali enakovredno in da bi bilo oprto na stabilno materialno podlago. Končno želimo, da ne bi bilo delo umetnikov in drugih kulturnih delavcev zapostavljeno, pač pa enako vrednoteno, tako kot pritiče temu njihovem delu...« In dalje: »Če hočemo ostvariti vse to, če hočemo, da se bo področje kulture vrednotilo ustrežajoč drugim področ-

jem, potem moramo vedeti, da je to bitka za trajnejšo materialno osnovo, za perspektivnejšo materialno osnovo kulture. In ker gre za to, je ta borba tudi tako težka in huda. Menim, da je vsem poznano, da ta borba ne poteka brez ostrih konfliktov, tako v skupščini kakor v naši javnosti. Če te bitke na tem kongresu ni čutili, je to zato, ker je sestav kongresa enostranski, s čimer seveda ne mislim nič slabega...« Tov. dr. Hočevar je dejal ob koncu, da bi v tej bitki morala organizacija ZKPO stati v prvih vrstah in se ne bi smela varati, da bo s samim zakonom o kulturi že rešeno vse.

Zahtevamo slovenske podnapise pri filmih

MIRJANA BORČIČ je v imenu združenja filmsko-vzgojnih delavcev pri ZKPOS predlagala kongresu, naj posreduje prosvetno-kulturnemu zboru Skupščine SRS zahtevo, da ustrezni forumi z zakonskimi določili zagotovijo slovenske podnapise pri filmih. Kongres je njen predlog sprejel.

čini podnaslovljeni v srbsko-hrvaškem jeziku. To pomeni kršenje temeljnih ustavnih pravic, nespoštovanje slovenskega jezika.

V vsaki ravni družbi se knjiga vedno bolj izposoja

O kulturnem delu med otroki, mladino in z njimi so govorili 130 knjižnic ter da njihova dejavnost neprestano upada, je ANČKA KORŽE-STRAJNAR poudarila, da se je ZKPOS vsa zadnja leta bolj usmerjala v propagando za širjenje knjige, toda brez knjižnic z živo in sodobno zalogo knjižnega fonda postaja propaganda za knjigo brez odziva. Zavzela se je za to, da bi poleg poklicnih knjižničarjev institucij tudi ZKPOS vodila svojo lastno politiko knjižnic. Ko je povedala, kaj vse naj bi po njenem mnenju taka politika vsebovala, je ob koncu dejala:

»Zakon o knjižnicah je zavrl nazadovanje knjižnic v občinskih središčih, toda večina amaterskih društvenih knjižnic nima stalnih finančnih virov za nakup literature, niti za poslovanje. Tako že leta manjše javne ljudske knjižnice kupujejo izredno malo literature in še to zaradi pomanjkanja sredstev izbirajo le glede na okus trenutnih bralcev, ne pa glede na potrebe občanov oziroma območja,

Temelji kulturne tradicije se grade med otroki in mladino

O kulturnem delu med otroki, mladino in z njimi so govorili mnogi delegati. Vsi so navajali spoznanje, da je razvijanje talentov in ustvarjanje kulturno-estetskih vrednot v najnežnejših razvojnih letih človeka izrednega pomena in nujnost, če naj bi kulturno delo med odraslimi temeljilo na trdnih temeljih.

VILKO KOLAR iz Ljubljane, ki je govoril — tudi o odgovornosti poklicnih kulturnih ustanov do publike, je med drugim tudi ugotovil, da so svobodne aktivnosti na šolah tiste, ki omogočajo odkritje interesov, pomoč pri razvijanju talentov, toda za to so potrebne materialne možnosti.

»... Vidimo, da sta prvi dve možnosti povsod prisotni, je dejal, da pa se razblinila prav ob tretji, ko danes šole nimajo sredstev in materialne možnosti načrtnega in kontinuiranega dela na tem področju. Prav tej materialni možnosti je zadan letos udarec, ko je TIS prenehal financirati svobodne aktivnosti in kakor kaže, bo marsikatera doslej že ustvarjena aktiv-

nost tudi zamrla...«

NORBERT JEDLOVČNIK iz Slovenske Bistrice — pa je, govoril o isti problematiki, med drugim dejal:

»... Če smo v programskih smernicah priporočili izobraževalnim skupnostim, da odmerjajo sredstva za te dejavnosti, potem bi sovpadalo tudi priporočilo republiškim skladom s področja kulture, da tudi ti s politiko participacije spodbujajo taka vlaganja izobraževalnih skupnosti...«

POHIŠTVO

lesnina

Spalnice, dnevne sobe, kuhinje, stoli, fotelji, kavči, omare vseh vrst, pisarniško, gostinsko in šolsko pohištvo, stilno in rustikalno pohištvo

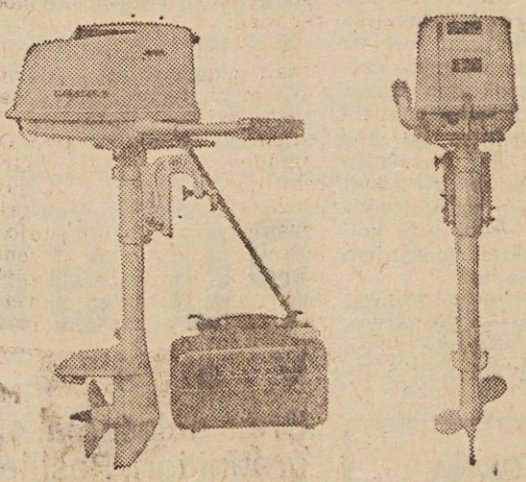
Superavtomatični pralni stroji, hladilniki in štedilniki znamke NAONIS

Neuničljiva (glana) naftonska obloga za vsak pod TAPISOM SOMMER

Poslovalnice v Sloveniji: Ljubljana, Celje, Koper, Kranj, Maribor, Nova Gorica, Murska Sobota, Zalec in ostale poslovalnice v vseh večjih mestih Jugoslavije

CENTRALA: LJUBLJANA, TITOVA 51

Z motorjem LAMO-06 N bo vaš čoln postal popolnejši!

KRMNI MOTOR LAMO 06-N

- dvotaktni
- 59,6 ccm
- moč 4 KM
- ločeni rezervoar 12 l
- teža motorja 15 kg
- maksimalni hitrost odvisna od vrste in teže čolna, do 15 km/h
- poraba goriva 1,6 l na uro
- priključek za električno osvetlitev

Tovarna motornih vozil TOMOS Koper, Jugoslavija

OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA KREDIT

ribnica

Družbeni sarkom

V petih tovarnah, ki sem jih obiskala zadnje čase, so mi samoiniciativno omenili težave z alkoholiki. Brez pomislekov bi glasovali za prisilno zdravljenje te najhujše oblike raka, ki ne razjeda samo bolnika, ampak svoje metastaze razseja na vse strani: razkraja družine, moti delovno disciplino v podjetjih in načenja vedno skromnejša občinska sredstva...

V matični Iskri imajo nekaj kroničnih alkoholikov, ki jih ne morejo pripraviti do tega, da bi se šli zdraviti, odpustiti jih pa tudi ne morejo. Najhujši med njimi ima že šest zadnjih opominov zaradi »plavih«, ker delavski svet noče izglasovati odpusta.

»Družino ima, kdo jo bo pa preživel?« pravijo člani, »štiri tisoč delavcev bo laže vzdrževalo enega pijanca.«

Ta najhujši pijanec, ki ima šest zadnjih opominov, je zaradi brezmejne prizanesljivosti samoupravnega vodstva postal nesramen. Socialnemu delavcu Janezu Gašperšiču, rahločutni in obzirni dobičnik, ki je zadolžen tudi za nehalno nalogo, da hodi alkoholike na dom prosit, naj pridejo delat, jo za-brusi:

»Izgini, kaj mi pa kdo more?«

Ivan Cvar, vodja kadrovske službe v matični Iskri, mi je v zvezi z alkoholizmom dejal:

»Razumem delavce, da ob misli, kaj bo z otroki kroničnega alkoholika, če ga odпустimo, ne glasujejo za odslovlitev iz tovarne. Ne razumem pa zakonodajnih organov, da ne zahtevajo obveznega zdravljenja alkoholikov taksaj, ko njihova bolezen načne tudi okolič. Pona-vadi alkoholik ves zaslužek za-pije, doma razbija, pretepa ženo in otroke, jih ponoči podi iz hiše... Kakšni bodo ti otroci, ko odrastejo? Kaj bo iz njih? Obzirnost do alkoholikov je hkrati tudi skrajna brezobzirnost do njih samih, saj vemo, kam človeka pripelje alkohol.«

Tekstilindus je izrazito ženski delovni kolektiv, vendar ima tudi ta težave z alkoholiki.

Franc Dolenc, vodja varnostno-socialne službe, je sestavil obsežno študijo o vplivu alkoholizma na delo v tovarni in na družine alkoholikov.

»Nimamo veliko alkoholikov,« mi je dejal, »povzročajo nam pa velike sitnosti. V tovarni in doma. Nedavno nas je obiskal podpredsednik izvršnega sveta Vinko Hafner in povedal smo mu, da je edina rešitev za alkoholike obvezno zdravljenje, ko se začnejo tako zapijati, da jih ni na delo in da zaradi pijače prikrajšujejo svoje družine.«

Ing. Franc Tratnik, vodja pohištvenga obrata v Gozdarsko-lesni industriji Nazarje, je tako kot sogovorniki v Tekstilindusu in matični Iskri sam načel vprašanje alkoholizma:

»Kaj drugega lahko naredim s pijancem, kot da ga prijavim disciplinski komisiji in zahtevam kazen? V komisiji pa je njegov sosed, s katerim se dobro razumeta. Zagovarja ga, kaj drugega... Po pravilniku o delovni disciplini in prekrških bi alkoholika lahko odslovili, tako pa zavoljo prizanesljivih sodnikov ostaja v podjetju in moti delovno disciplino.«

V težavnih razmerah živi ta delavec. Od vojne je živčno ubit, ima šest otrok... Če ne kot proizvodni vodja v obratu za pohištvo, bi mu inženir Tratnik rad pomagal kot pred-

sednik občinskega sindikalnega sveta, da bi se pozdravil. Toda delavec okleva. Pred kratkim je nekega kroničnega alkoholika na hitro pobralo, ko se je šel zdraviti. Ciroza! Razkroj jeter, ki se pa ni začel med zdravljenjem, ampak veliko poprej. Kdo bi lahko to dopovedal zapitemu očetu šestih otrok in ga pripravil, da bi se odšel prostovoljno zdraviti. Zaradi sebe in svojih šestih otrok in zaradi tega, da ne bi izgubil kruha v tovarni?

Če se mlad delavec opi je in mu ing. Tratnik zagrozi sestro, pa dobi pod nos:

»A onile pa lahko dela plave? Enakopravni smo.«

Kronični alkoholik, ki mu kolektiv prizanaša zavoljo socialnih razlogov, je kužna klica za svojo okolico. In zaradi do-brorsrčnosti neizogibno zlo.

»Tisti delavec, ki je umrl za cirozo in ta, ki mu zavoljo družinskih razmer prizanašamo, čeprav kvarno vpliva na sodelavce in na proizvodnjo, bi bila zdrava in na mestu, če bi se pravočasno ozdravila,« je dejal ing. Tratnik. »Delavska solidarnost se v teh primerih pre-pozno pokaže. Toda dopoveste strastnemu alkoholiku, naj se gre zdraviti, če se noče in ga zakon ne prisili k temu?«

V lesni obrti Šmreka v Gor-njem gradu je že od nekdaj na-vada, da delavci prinašajo s seboj za malico tudi vino. Za moč, pravijo. Kozarček ali dva jim ne škoduje, ampak nekaterim ni dovolj. Najraje bi bife odprli v proizvodnih prostorih.

Novi direktor je poskušal preprečiti pijančevanje med delom. Disciplinska komisija je obravnavala pijance, dokler jim niso zagrozili kršilci discipli-ne z fizičnimi obračuni, če jih ne puste pri miru.

Delavski svet je alkoholike opravičeval, češ da godni delavci povsod pijejo in da se pijači tudi potem ne morejo odreči, ko jih premestiš v delavnico...

Direktor, ki v samoupravnih organih ni dobil podpore, niti v veljavni zakonodaji, je uspel prek občinskega sindikalnega sveta Mozirje. Sindikalna organizacija v Smreki je delavcem odprla oči. Delovna disciplina se izboljšuje, toda kdo bo rešil kronične pijance, če jih zaradi nediscipliniranosti vržejo na cesto? In njihove ne-preskrbljene družine?

»Pri nas smo pa, vsaj upam, opravili z alkoholizmom,« je zadovoljno izjavil ing. Vinko Golc, direktor Verige. »Oglejte si novi pravilnik o kršitvah delovnih dolžnosti.«

Toda vpričo njega si ga ni-sem utegnila ogledati. Pa saj tudi potrebno ni bilo, ker ga je sam obrazložil:

»Ko sem po novem letu za-sedel direktorsko mesto, sem ugotovil, da je eden izmed glavnih problemov v Verigi pre-majhna proizvodna disciplina. Nekateri delavci in mojstri so nekontrolirano hodili v bližnjo gostilno, kadar se je komu grlo osušilo.«

Tovarno loči od gostilne samo železniška proga. Delavci so si naredili nekajkrat zasilni prehod na nezavarovanem kraju. Če takole vsak dan skočiš v gostilno, se sčasoma navadiš pijače. Na pepelnico je kar osem delavcev iz kovačnice vozilo pustno barko. Ta obrat je zelo pomemben za proizvodnjo, kar kovači vedo, toda kdo bi med pijanskim jadranjem utegnil misliti na to?

Delavski svet se je strinjal z novim direktorjem, da je treba pijance bolj »priviti«. In so jih. Po starem pravilniku o di-

sciplinskih prekrških je dobil vsakdo za »plavega« najprej opomin, potem javni opomin, zdaj pa so kazni ostreješe. Če manjša tri dni zapored ali sedem dni s presledki zaradi popivanja, je to posebno hud prekršek, ki se kaznuje z odslo-vitvijo iz podjetja.

Hud prekršek pa je, če pride kdo vinjen na delo ali če prinaša s seboj alkoholno pijačo. Kazni so zelo hude. Od direktorja navzdol je lahko vsakdo prestavljen na nižje delovno mesto.

Seveda bi se vsakdo, ki je pregledno pogledal v kozarec pred prihodom v tovarno, branil, da ni vinjen, če bi se mogel. Izgovor pa bi bil ob alko-testu jalov. V ambulanti za prvo pomoč namreč od 7. do 10. ure dopoldne lahko z alko-testom zdravnik ugotovi stopnjo alkohola v krvi...

Delovna disciplina se je čez noč izboljšala. Ob ostrih ukrepih zoper pijančevanje pa tudi ni več nevarnosti, da bi v svoji sredi čez leta iz usmiljenja tr-peli nepoboljšljive alkoholike, ki jim ni več pomoči, in poslali jok in prošnje obupanih žena, ki v imenu bledolčnih in ob očetovem razgrajanju med pijanostjo prezgodaj živčnih otrok prepozno izmoledujejo prizanesljivost in človečnost.

MARIOLA KOBAL

PODOBE NAŠEGA ČASA

Vatmosferi razburljivega demokratskega in brezkom-promisnega boja mnenj, v katerem tu in tam — žal — pride do javne terminološke zamenjave pojma »posojilo« s pojmom »krajca družbenega denarja« in drugih neustreznih nevsčnosti, ki kalijo naše praznično razpoloženje (ki pa ni — da bodo stvari jasne — seveda nič drugega kot javno delovno dogovarjanje o nalogah naših bodočih skupščin od spodaj pa vse do vrha), se s skokovito naglico bliža 13. april — dan »V« — glavni smoter in cilj naše živahne in nadvse pomembne propagandne aktivnosti. Čeprav potekajo v tem času tudi priprave na ljubljansko kmečko ohcet in imamo na voljo na pretek razburljivih dogodkov (požari, vlemi, pretepi, nesreče), kar vse je mogoče predelati v sila prijetno in napeto propagandno branje, smo se vendarle odločili za propagiranje dneva »V«, oziroma nekaterih dose-danih šampionov in perspek-tivnih tekmovalnih asov, ki se potegujejo za ožji izbor in za zmago na volitvah. Znanstveno smo ugotovili (šef naše propa-gandne službe se je dve uri pogovarjal z branjevko na trž-nici v obliki ad hoc ankete), da najbolj vžge opis konjičkov, ki jih uporabljamo pri nagovarjanju, naj se mladi med seboj seznanjajo in dopi-sujejo, zato bomo tako kot običajno uporabili tudi sedaj ta učinkovit agitaacijski prijem. Naša propagandna služba po-temtatem priporoča naslednje kandidate za izvolitev:

Janez Komolčnik, rojen leta 1910, je staroupokojenec z že-ljo po prevedbi. Je tudi član številnih organizacij. Je poro-čen s hudo ženo. Ima dva ne-ostrižena otroka, ki pa ju nam-erava do dneva »V« družbe-no ustrezno prevzgojiti. Nje-gov konjiček je nabiranje gob in gojenje kaktusov, kadar je dobre volje, pa rad zapoje pe-sem: »En starček je živel...« Rad pije tudi originalni cviček iz Gadove peči.

Peter Porenta, roj. l. 1925, referent. Ima pet tečajev in

otrok, njegov konjiček pa je pomivanje posode in pometa-nje predsobe. Je nagle jeze, si-čer pa dobrega značaja.

Tone Jegulija, roj. leta 1933, uslužbenec. Je nesrečno poro-čen in oče dveh otrok. Njegov konjiček je kavalirstvo do do-ločenih oseb nežnega spola, njegova maksima pa: znajti se v vsaki situaciji. Trenutno je direktor, ima pa ambicije še napredovati.

Dragi volivci, če boste volili kandidate, ki jih priporočamo, boste izbrali ljudi, ki imajo

Agitacija za dan »V«

(Prosto po najbolj šokantnih zgledih)

priznava visoko izobrazbo. Bil je tudi že odbornik. Je oče štirih otrok, njegov konjiček pa je delo v organizaciji ZB na terenu. Zelo rad ima kisllo zelje s kranjsko klobaso.

Jaka Potrata, roj. leta 1919. Ima osnovnošolsko izobrazbo, sedaj pa je vodja službe za kadrovske zadeve pri občinski skupščini. Je poročen, ima dva otroka, njegov konjiček pa je investiranje za razvoj družbe-nega standarda. Veliko časa preživi na lovu, je pa rad pi-ščančev obaro z ajdovimi žganci.

Miha Kopriva, roj. leta 1928, komercialist, član več organi-zacij. Je poročen, ima pet

smisel in veselje za zdravo kranjsko življenje: za nabira-nje gob in lov, za gojenje kak-tusov (s katerimi bi kazalo olupšati tudi okna naših skup-ščin), za napredno vzgojo otrok, za kranjsko klobaso s kislim zeljem in cvičkom, za pomoč v gospodinjstvu (voliv-ke, udeležite se volitev v pol-nem številu!) in konjičke kot: delo v organizaciji ZB na te-renu ter investiranje za druž-beni standard. Vse predlaga-ne toplo priporočamo za izvo-litev v zgodovinskem dnevu »V«. Glasujte za naše kandi-date, ne bo vam žal!

VINKO BLATNIK

S kladivom...

Preveč in premalo delavcev

Pred nekaj časa so v soboški tovarni perila in oblačil Mura hoteli zaposliti diplomirana ekonomista in ga poslati na izobraževanje za delo pri mehanografskem centru, ki bo začel z delom naslednje leto.

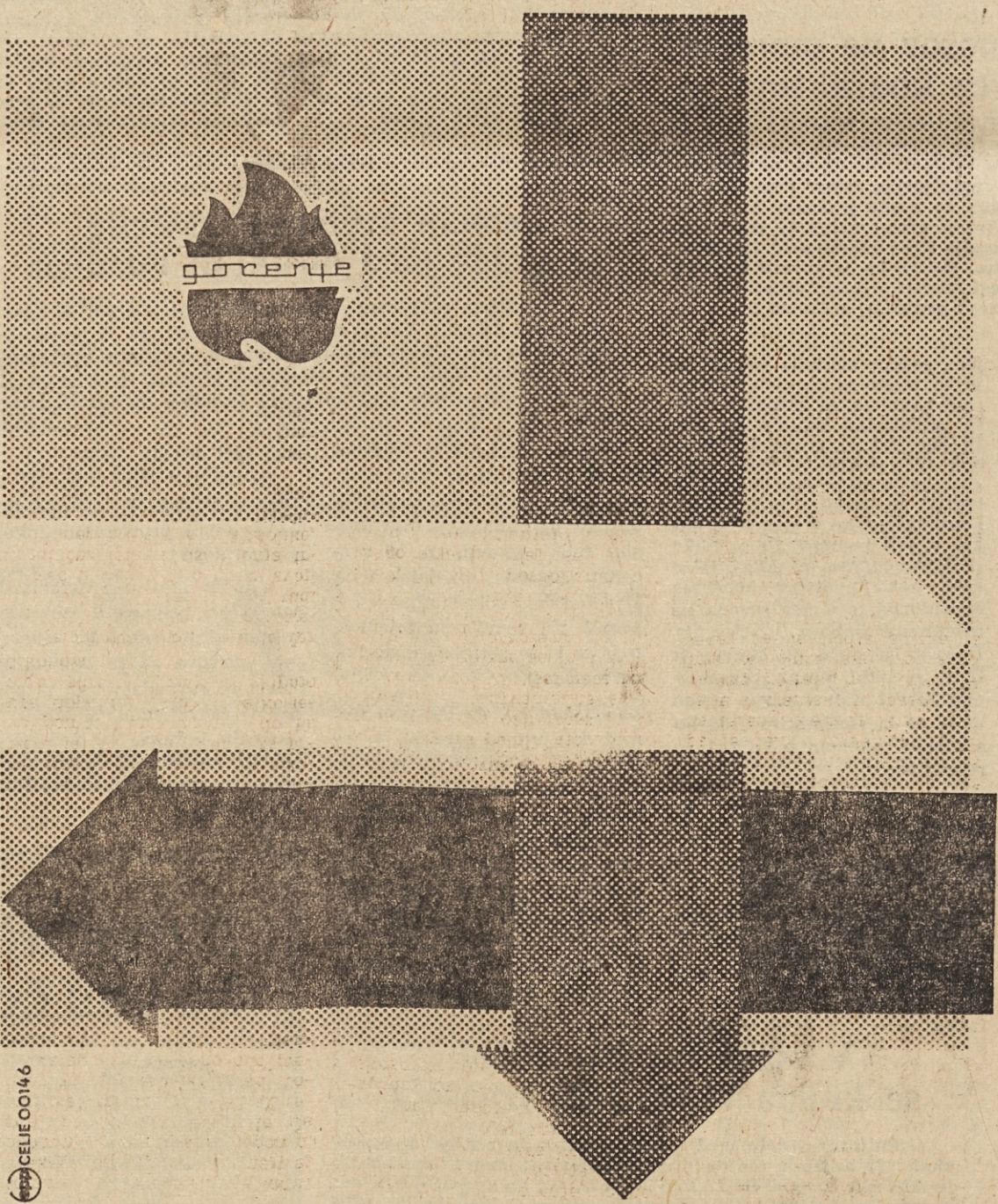
Pogoji za zaposlitev so bili zelo ugodni: 1800 din osebnih dohodkov, 52 din dnevnice in plačana oskrba internata. Vse to v času od prvega marca do konca letošnjega leta. O višini osebnih dohodkov bi se, ko bi IBM center začel delati, dogovorili. Človeka, ki je bil »pripravljen« sprejeti te pogoje, so v MURI komaj našli!

Z novim obratom oblačil pri isti tovarni bodo zaposlili tudi okrog petsto delavcev, med njimi večje število nekvalificiranih. Kljub temu, da je na soboškem Zavodu za zaposlovanje prijavljenih večje število delavcev, so dobili za pripravljajno izobraževanje v svojem centru doslej le tristo delavcev!

Kaj naj k temu še zapišemo. Morda to, da je takrat, ko potrebujejo večje število delavcev, le-teh premalo, ali pa se nočejo odločiti za delo v tekstilni stroki, ki ni lahka, vendar pa nudi dober zaslužek. Mogoče je po sredi kaj drugega, kar ne vemo!

Dodajmo k temu še, da so za to v marsikaterem podjetju krivi sami, ker ne nudijo dovolj možnosti za dopolnilno izobraževanje in podobno, ponekod pa imajo še vedno slab odnos do kvalificiranih delavcev. Vsega tega pa za soboško MURO ne moremo reči, saj pravilo, da jim ravno visoko-kvalificirani strokovnjaki po-menijo zagotovilo za dobro go-spodarjenje.

... po prstih

PO SLEDI GORENJA

V a š a p r i l o ž n o s t

Brez odlašanja sledite izdelkom Gorenja. Sodelujte v tej na-gradni igri. Pošljite na naslov tovarne razglednico svojega kraja. Na razglednico napišite poleg svojega naslova številko garancijskega lista izdelka Gorenje, ki ga imate. Če izdelka nimate, pa četudi ga ne nameravate kupiti, pošljite samo razglednico s svojim naslovom na.

gorenje TOVARNA GOSPODINJSKE OPREME VELENJE (PO SLEDI GORENJA)

DELAVSKA ZINOLNOST

Glasilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik

MILAN POGAČNIK

Naslov uredništva in uprave Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštini predal 313 VI, telefon uredništva 316-672, 316-695, 312-402 in 310-033, uprave 310-033. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Krediti banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-32000-10-3204-486 — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6.50 N-din — 650 S-din — polletna 13 N-din — 1300 S-din — letna 26 N-din — 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tisk in kliseji CZP »Ljudska pravica« Ljubljana

inles OKNA VRATA POLKNA PRODAJA NA KREDIT

ribnica